Dzisiaj 16 stron

Wydanie wieczorne

Cena 20 groszy

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannem i wieczornem, — w niedzielę i święta tylko wydanie poranne, — w dni poświąteczne tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chełmikowski, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Szymon Nawrocki, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber.

Wydawnictwo Tow. Akc. Drukarnia Polska w Poznaniu św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda.

Nr. 175

Poznań, poniedziałek dnia 16 kwietnia 1928

Rok XXIII

Obóz rządowy a naprawa Konstytucji

Daliśmy przed kilku dniami na tem miejscu wyraz poglądowi, że nie dojdzie do żadnej poważniejszej naprawy naszego ustroju państwowego, jeżeli po obu stronach — zarówno Sejmu, jak rządu — nie będzie pohamowany przerost, sprowadzający nasze życie polityczne na drogi niewłaściwe, niebezpieczne. Powiedzieliśmy — czemu już niejednokrotnie daliśmy wyraz, — a mianowicie, że z jednej strony mowy być nie może o powrocie do przerostu sejmowładztwa, co jednakowoż nie oznacza przekreślenia zasady reprezentacji parlamentarnej narodu i jej we właściwych granicach utrzymanej kontroli nad działalnością rządu, że zaś z drugiej strony warunkiem normalnej współpracy Parlamentu z rządem i naodwrót jest powściągnięcie dążności autokratycznych i podsycającego je bizantynizmu.

W naszych swoistych warunkach nie są to rzeczy łatwe do zrealizowania. Ani ów autokratyzm nie ma ochoty się ograniczyć, ani podpierający go bizantynizm nie wykazuje skłonności do przejścia z „personalnych" na rzeczowe tory, bo mu z tem wygodnie, zbyt wielką bowiem w tym obozie rolę odgrywają względy na karjerę i żłób; liczba ideowców jest w porównaniu z szeroką rzeszą karjerowiczów bardzo skromną. Zarazem jesteśmy na terenie parlamentarnym świadkami tego, że partnerzy piłsudczyzny z rewolucji majowej, socjaliści, którzy — poza Bezpartyjnym Blokiem Współpracy z Rządem — są najsilniejszym klubem w Sejmie, występują w obronie systemu rządów parlamentarnych w najpełniejszem tego słowa znaczeniu, a więc systemu, uprawniającego Sejm do obalania rządu każdej chwili, gdy się Sejm poczuje na siłach i gdy tego zapragnie, czyli właśnie systemu sejmowładztwa.

Ale na tem nie kończą się komplikacje. Największą trudnością jest to, że nie wiadomo, dokąd w sprawie Konstytucji rząd steruje, a raczej dokąd zmierza prezes Rady Ministrów, bo o uzgodnionym poglądzie pp. Bartla, Moraczewskiego, Niezabytowskiego i Meysztowicza całkiem już nic nie wiadomo. Tak samo w sejmowym klubie rządowym oraz w prasie rządowej istnieje taka rozbieżność między pp. Kościałkowskim i Sanojcą a Radziwiłłem i Sapiehą, między „Epoką" i „Głosem Prawdy" a „Dniem Polskim" i wileńskiem „Słowem", że stoimy poprostu przed zagadką, jak z tego wszystkiego ma się wyłonić zgodny i — sensowny projekt reformy Konstytucji.

Zostawiamy już na uboczu zdeklarowanych monarchistów ze „Słowa". Ale przecież nawet nie przygważdżający się na punkcie monarchizmu konserwatyści różnych autoramentów i politycy „bezpartyjni", do nich zbliżeni, liczą na wniesienie przez obecny rząd projektu wybitnie „prawicowego", któryby zredukował nasz ustrój rządów parlamentarnych w sposób bardzo a bardzo radykalny. Tymczasem prasa, stojąca na usługach polityki rządowej, leje na ich głowy coraz częściej wiadra już nietylko zimnej, ale wprost lodowatej wody.

Uczyniła to ostatnio w formie brutalnej „Epoka", a więc organ, który powinien być najlepiej poinformowany o tem, co się święci i na co się zanosi w gmachu prezydjum Rady Ministrów.

„Epoka" poświęciła dwa artykuły ostrej odprawie, danej w kwestji naprawy Konstytucji „neonacjonalistom", neofitom w piłsudczyźnie w rodzaju p. Sadzewicza z „Dwugroszówki" warszawskiej i lwowskiego „Zespołu Stu", grupującego się przy obecnej redakcji „Słowa Polskiego", a poprzez nich — konserwatystom „Epoka" traktuje ich oraz ich — jak się wyraża — „majaczenia" konstytucyjne z niesłychanem wprost wstętem i lekceważeniem.

P. Sadzewiczowi zarzuca, że „przyłączył się do obozu majowego z utajoną myślą zarażenia go duchem dwugroszowym". O p. Majbaumie, naczelnym redaktorze „Słowa Polskiego" i kierowniku „Zespołu Stu", powiada, że wprawdzie w organie swym zwalcza stanowczo „demo - liberalizm", ale sam nie wie, co na jego miejsce postawić. Drugiemu zaś leaderowi „Zespołu Stu" p. Mękarskiemu perswaduje na podstawie jego artykułu w „Słowie Polskiem", że jego koncepcja „rządu elity moralno - umysłowej, powstałej na drodze doboru obywateli narodowo-czynnych" jest... plagiatem koncepcji sowieckiej „z rządem elity — komisarzy ludowych" i „dobieraniem się obywateli narodowo - czynnych — członków partji komunistycznej". „W ten sam wzór — kontynuuje „Epoka" — wprowadźmy pojęcia nacjonalistyczne, a otrzymamy włoski faszyzm", przez organ wybitnie masoński oczywiście znienawidzony. „Epoka" radzi publicystom „Słowa Polskiego" i innym „domorosłym reformatorom i ideologom" — „uspokoić nerwy i uporządkować mózgi, żeby mogli zobaczyć rzeczywistość nie w krzywem zwierciadle rozbitej doktryny nacjonalistycznej, lecz w prostem i zdrowem ujęciu, opartem na doświadczeniach historycznych innych narodów", doświadczeniach liberalnych demokracyj parlamentarnych.

Nie „przyjacielski" sposób dyskutowania ze sobą zwolenników „współpracy z rządem" interesuje nas tutaj; to też nie zamierzamy przytaczać licznych barwnych określeń „Epoki" pod adresem swych sojuszników. Podkreślamy natomiast, jako rzecz istotną, programowe oświadczenie „Epoki", że „zamiast przemycać komunizm czy faszyzm, jako wytwór narodowy", woli „obstawać przy parlamentaryźmie i liberaliźmie, brzmiących z cudzoziemska ale związanych z najpiękniejszemi kartami naszego narodu, a także innych ludów, przodujących światu."

Na takie przez „Epokę" postawienie rzeczy oburza się konserwatywno-„sanacyjny" „Dzień Polski", solidaryzując się z wystąpieniami przywódców „Zespołu Stu" przeciwko parlamentaryzmowi i powołując się na autorytet... Piłsudskiego. Nas oświadczenie „Epoki" z całą swą jaskrawością, a zarazem tendencyjnością antyfaszystowską nie dziwi, ponieważ „Epoka" jest czołowem w Polsce pismem masońskiem. Jeśli zważymy jednak, że jest ona zarazem organem najbardziej zbliżonym do rządu, uzasadnioną wyda się wątpliwość, czy obóz prorządowy dojdzie w sprawie Konstytucji do uzgodnienia tak krańcowo rozbieżnych poglądów, tem bardziej do uzgodnienia ich w sensie poważnej i zbawiennej reformy Konstytucji.

Nasz pogląd idzie — jak już o tem pisaliśmy — w kierunku utrzymania Parlamentu, jako reprezentacji narodu z prawem kontroli działalności rządu, ale kontroli tak wykonywanej i w takich utrzymanej granicach, by nie pętała ona — wzorem minionego sejmowładztwa — rządowi rąk z tygodnia na tydzień, czyniąc z rządu swoje bezwolne narzędzie. W sprawie tej zasadniczej zabierze głos na łamach pisma naszego Roman Dmowski.

Gen. Nobile wyruszył do bieguna północnego

Przelot nad Austrją, Śląskiem, Wielkopolską do Słupska na Pomorzu niemieckiem — Lotnisko poznańskie nie zauważyło statku „Italia" mimo pogotowia

Słupsko, 16. 4. (Radjo wł.) „Italia" wystartowała z Medjolanu wczoraj o godz. 2 rano. Około 1 i pół w południe statek znajdował się nad Wiedniem, przebywszy drogę nad wschodnią częścią Jugosławji. Okrążywszy kilka razy centrum Wiednia i poinformowawszy się przy pomocy stacji iskrowej o komunikatach meteorologicznych, statek wziął kurs wschodni, korzystniejszy od zachodniego.

O godz. 4 po poł. zauważono statek nad okolicą Brna (w Czechosłowacji). Z Pragi zwracano się do gen. Nobile z prośbą, by przed wichrami schronił się na lotnisku praskiem. Z propozycji tej lotnicy włoscy nie skorzystali jednak. O godz. 7 wieczorem spostrzeżono „Italię" nad Koźlem (Śląsk niem.), w locie bardzo niskim. Stąd statek skierował się na Gliwice. Wobec panującej mgły także nad Śląskiem „Italia" miała drogę utrudnioną, nie mogąc znaleźć właściwego kierunku. Dopiero nad ranem, po dłuższem błąkaniu, odzyskała orjentację, biorąc ponad Polską kurs na Słupsko

Berlin, 16. 4. (Radjo wł.) Według doniesień, nadeszłych tu o godz 3.47, statek gen. Nobile znajdował się o tym czasie na 52° 10 min. północnej szerokości i 17° wschodniej długości Jest to mniejwięcej okolica Poznania (cokolwiek na południe).

Słupsko, 16. 4. (Radjo wł.). Około godz. 7 i pół rano „Italja" znajdowała się w okolicach Gdyni

Słupsko, 16. 4. (Radjo wł.) Dziś rano o godz. 8 i pół wylądował tu gładko statek napowietrzny „Italia", którym gen. Nobile udaje się nad biegun północny. Kilkanaście minut przed 9 statek wciągnięto do hali zepelinów. Gen. Nobile oświadczył, że statek jego krążył blisko 2 godziny nad Gliwicami, gdzie przeszedł najgorszą burzę, nie miał jednak zamiaru tamże wylądować. Mimo niekorzystnych warunków statek podróż odbył dość szczęśliwie, odnosząc tylko złamanie jednej z tylnych płaszczyn stabilizacyjnych i drobniejsze uszkodzenia.

Tyle informacyj z własnych depesz radjowych. Skomunikowawszy się z lotniskiem poznańskiem na Ławicy, dowiedzieliśmy się, że nasz pułk lotniczy wiedział o mającym nastąpić przelocie gen. Nobile. Zarządzono też pogotowie, celem służenia „Italii" pomocą w razie konieczności przymusowego lądowania. Statek włoski musiał jednak widocznie z okolic na południe od Poznania skierować lot swój ku Wiśle, nad którą zapewne leciał aż do morza, by ponad Gdynią dolecieć do Słupska. Na lotnisku naszem bowiem statku wogóle nie zauważono, a pogotowie okazało się zbytecznem.

Wielkie rozmiary trzęsienia ziemi w Bułgarji

Sofja, 16. 4. (PAT) Wedle doniesień dotychczasowych, szkody materjalne spowodowane przez trzęsienie ziemi są olbrzymie. W Czirpanie liczba domów, które się zawaliły, wynosi około 2.000. W Borysowgradzie uległo zniszczeniu około 1.000 domów. Władze kolejowe wydały zarządzenie, aby wszystkie rozporządzalne wagony zostały skierowane do okolic nawiedzonych katastrofą, jako tymczasowe schroniska dla pozbawionych dachu ofiar trzęsienia ziemi.

Sofja, 16. 4. (PAT) Według ostatnich wiadomości z Czirpan, wszystkie zabudowania tej miejscowości zostały zniszczone, albo też tak poważnie uszkodzone, że są absolutnie niezdatne do zamieszkania. W Borysowgradzie 75 proc. budynków uległo zniszczeniu. Wieś Eumerewo niemal całkowicie znikła z powierzchni ziemi. Stosunkowo małą liczbę zabitych i rannych objaśniają tem, że katastrofa nastąpiła w Wielką Sobotę, przed Wielkanocą kościoła prawosławnego i że cała niemal ludność znajdowała się nie w domach, lecz na ulicach. Z drugiej strony zmniejszyło rozmiary katastrofy to, że zabudowania tych wszystkich miejscowości są przeważnie małych rozmiarów i porozdzielane od siebie wielkiemi podwórzami i ogrodami. Miasteczko Czirpan liczyło 12.000 mieszkańców, a Borysowgrad 5.000. Całe terytorjum nawiedzone przez katastrofę trzęsienia ziemi liczy około 120.000 mieszkańców.

Kontrola

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“)

Warszawa, 15 kwietnia.

Ustrój istniejący nadaje ciałom prawodawczym, a względnie sejmowi, prawo kontroli nad działalnością rządu. Nie chodzi nam w chwili obecnej o to, w jakim zakresie i w jakiej formie stan taki jest dla państwa korzystny; idzie o stwierdzenie faktu. Postanowienia konstytucyjne przewidują solidarną odpowiedzialność konstytucyjną i parlamentarną Rady Ministrów za ogólny kierunek działalności rządu. Sejm zwyczajną większością głosów może pociągnąć do odpowiedzialności parlamentarnej poszczególnych ministrów i rząd cały.

Sejm po raz ostatni skorzystał z tego prawa w końcu września 1926 r., kiedy przez ograniczenie kredytów w prowizorjum budżetowem, o które prosił rząd Bartla, dał mu wyraz nieufności. Spowodowało to upadek gabinetu Bartla, po którym przyszedł do władzy rząd marszałka Piłsudskiego.

Najistotniejszą i najczęściej uprawianą formą kontroli parlamentarnej nad działalnością rządu jest prawo interpelacji. Art. 33 Konstytucji postanawia:

„Posłowie mają prawo zwracać się z interpelacjami do rządu bądź do poszczególnych ministrów w sposób regulaminem przepisany. Minister ma obowiązek udzielić odpowiedzi ustnie lub pisemnie w terminie nie dłuższym, niż 6 tygodni albo w umotywowanem oświadczeniu usprawiedliwić brak rzeczowej odpowiedzi. Na żądanie interpelantów odpowiedź musi być Sejmowi zakomunikowana. Sejm może odpowiedź rządu uczynić przedmiotem dyskusji i uchwały“.

Z prawa tego Sejm korzystał w pełni. Niektóre kluby nadużywały go. Szczególną aktywność, wręcz przysłowiową okazał tu poseł Krempa, który metody swe z parlamentu austrjackiego przeniósł na teren warszawski. Ponoć w pierwszym Sejmie poseł Krempa zgłosił około 450 interpelacyj, czyniąc zadość wszelkim życzeniom swych wyborców i legitymując się przed nimi w ten sposób „wydajnością swej pracy“. Oczywiście takie nadużywanie prawa mogło tylko doprowadzić do osłabienia znaczenia prawa interpelacji i je dyskredytować.

Po raz pierwszy kwestja interpelacji stała się aktualną przy pierwszem zamknięciu sesji sejmowej, co nastąpiło za rządu Bartla latem 1926 r. Wtedy rząd stanął na stanowisku, iż z chwilą zamknięcia sesji automatycznie wygasa obowiązek rządu odpowiadania na interpelacje, zgłoszone w zamkniętej sesji. Prezydjum Sejmu nie wytoczyło tej sprawy na forum sejmowe, była ona incydentalnie rozważana tylko na konwencie senjorów, — w konsekwencji zaś utrzymał się w praktyce punkt widzenia rządu.

Zaraz potem poszły dalsze praktyki. Podczas sesji budżetowej 1926/7 r. był okres sześciomiesięcznej współpracy rządu z Sejmem. Był to zatem okres, kiedy prawo kontroli przez interpelacje mogło być wyzyskane w całej pełni

Wówczas rząd zastosował nową taktykę. W terminie, kiedy wygasał już kostytucyjnie zastrzeżony czas udzielenia odpowiedzi na interpelację, z prezydjum Rady Ministrów interpelant otrzymywał pismo - druk, zaopatrzony zwyczajnie w podpis wicepremjera p. Bartla, oznajmiający, iż dochodzenia w sprawie, poruszonej przez interpelację trwają jeszcze i rząd zastrzega sobie udzielenie odpowiedzi w terminie późniejszym, po zebraniu materjałów. W praktyce ilość odpowiedzi na interpelacje była minimalna.

Na okoliczność tę, na widocznie ograniczone prawa kontroli, powstające via facti, zwracali uwagę obrońcy parlamentaryzmu. Szczególnie podnosili to radykali, jednakże ani Sejm ani jego prezydjum nie reagowało na stosowanie przez rząd tej metody. Faktycznie kontrola parlamentarna nad działalnością rządu, uprawiana w drodze interpelacji, osłabła wydatnie, a przeciwstawianie się parlamentu w obronie swych praw było słabe.

Taki jest stan faktyczny, ustalony przez przeszłość. Będzie rzeczą wysoce charakterystyczną, jak się ten problem rozwinie w Sejmie obecnym.

H. W.

Wzrost przestępczości i walka z nią

Zastanawiając się nad wzrostem bandytyzmu i przestępczości, „Słowo Pomorskie“ kreśli następujące uwagi;

„W zakresie zbrodniczości daje się obecnie zauważyć niepokojący wzrost i tem się tłumaczy okoliczność, że w pismach poświęca się tym przykrym objawom więcej uwagi, niż zazwyczaj. Nie można obojętnie patrzeć na to, jak się moralność rozluźnia, jak życie i mienie ludzkie narażane jest coraz częściej na niebezpieczeństwo zamachów.

„Polska powróciła do życia samodzielnego wśród wstrząsów rewolucyjnych, które ogarniały prawie całą Europę, a szczególnie Rosję, Węgry, Niemcy i Austrję. Kurcze i drgwaki rewolucyjne szarpały organizmem państwowym, przeszkadzając w zbiorowej pracy. A wiadomo wszystkim, że atmosfera rewolucji jest zawsze niebezpieczna dla społecznej moralności i społecznego porządku.

„Mieliśmy już w przeszłości pouczające przykłady tej smutnej prawdy. Wystarczy wspomnieć t. zw. „rewolucję 1905 roku“, która pozostawiła po sobie ślady w postaci bandytyzmu. Przypomnijmy sobie mord ułanów krakowskich (dnia 6. 11. 1923 r.), napady na magistraty w Łucku, Kaliszu itd. przpomnijmy sobie te „cywilne“ bandy, które w maju 1926, włóczyły si po ulicach Warszawy strzelając do okien, przypomnijmy sobie grube wybryki „strzelców“ (dość wspomnieć krwawy napad na Sokołów w Krzycku) — a otrzymamy obraz, świadczący o tem, że i w czasach teraźniejszych odzywają się dość często instynkty nizkie i zbrodnicze.

„Dodajmy jeszcze do tego napady na min. Zdziechowskiego, A. Nowaczyńskiego, red. Mostowicza, tajemnicze zniknięcie gen. Zagórskiego, procesy szpiegowskie (np. obecny w Wilnie, obejmujący całe gromady ludzkie), mordy polityczne (śmierć śp. kuratora Sobińskiego) i wiele innych bolesnych wypadków — a dojdziemy do wnoisku, że wśród nas panują niezdrowe obyczaje, które trzeba wspólnym wysiłkiem tępić i leczyć. Zrodziły się one na podłożu „rewolucyjnem“.

„A gdzież jest lekarstwo na te groźne, chorobliwe objawy?

„Jedna jest tylko droga: ulepszyć dusze ludzkie, utwierdzać je w zasadach moralnych, podnosić na wyżyny miłości, oddać je pod kierownictwo idei Boga i dobra Ojczyzny — jednem słowem: wychowywać. To są obowiązki w dziedzinie duchowej.

„A w materjalnej? — Należy stwarzać warsztaty pracy, ażeby w nich zatrudnić te rzesze, które z powodu nędzy i biedy najłatwiej wpadają w sidła występku. Praca, dająca rodzinom chleb i ludzkie warunki życia, stwarza najlepsze podłoże pod działalność wychowawczą.

„Przed zdrowemi i uświadomionemi czynnikami otwiera się olbrzymie pole niespełnionych obowiązków. Trzeba zatem ożywić i zmobilizować wszystkie siły społeczne i rzucić je do walki z niebezpieczeństwami, zagrażającemi zdrowej duszy narodu. Nie wolno się spóźniać i wahać“.

Nauczycielstwo szkół średnich przeciw rugom politycznym

Drugi dzień zjazdu Tow. Nauczycieli Szkół Średnich i Wyższych

Drugi dzień zjazdu Tow. Nauczycieli Szkół Średn. i Wyższych począł od sprawozd. zarządu. Na dzień 1 stycznia r. b. Tow. osiągnęło liczbę członków 6.472, skupionych w 196 kołach. Między innemi istnieje koło w Harbinie (Chiny) przy tamtejszem gimnazjum polskim im. H. Sienkiewicza. W roku ubiegłym Tow. utrzymywało 26 zakładów naukowych i wydawało 6 czasopism, poświęconych sprawom nauczania i wychowania. Członkowie Towarzystwa wygłosili 380 odczytów dla nauczycieli i 676 dla szerszej publiczności.

Prowadzona przez zarząd walka z t. zw. ustawą sanacyjną nie da'a dotychczas wyników. Ustawa o pragmatyce wobec braku przepisów wykonawczych, nie przyczyniła się prawie wcale do polepszenia bytu nauczycieli. Natomiast jako sukces Towarzystwa można uważać wyrok Najw. Trybunału Administracyjnego, przyznający nauczycielom państwowym wynagrodzenia na godziny kontraktowe. Dalej zarząd Tow. przygotowuje nową umowę zbiorową dla nauczycieli szkół prywatnych, oraz zabiega o pomoc państwową dla słabszych materjalnie szkół prywatnych.

Po wysłuchaniu następnie sprawozdania kasowego i komisji rewizyjnej zjazd zaakceptował działalność zarządu i przystąpił do wyboru szeregu komisyj, w których się skupiła praca zjazdu. Plonem tej pracy było kilkadziesiąt wniosków i rezolucyj, przedłożonych zjazdowi na posiedzeniu plenarnem popołudniu. Olbrzymia większość tych wniosków dotyczy spraw materjalnych nauczycielstwa i walki z ustawą sanacyjną. Wszystkie one były przyjęte przez plenum bez dyskusji. Przeszedł nawet wniosek, wzywający do ustawowego zabezpieczenia zarobków nauczycielskich przed ewentualną dewaluacją na wypadek jakiejś katastrofy dziejowej. Były jednak i rezolucje o charakterze bardziej ogólnym.

M. in. zjazd przyjął natsępującą uchwałę:

„Walne zgromadzenie T. N. S. W. wyrażając pełne uznanie zarządowi Głównemu za obronę kolegów, przenoszonych ze względów politycznych pod pozorem „dobra służby“, wzywa zarząd do poczynienia odpowiednich kroków u czynników miarodajnych celem odwołania przeniesień dotychczas jeszcze będących w mocy, tembardziej, że przeniesienia takie, odnośnie do nauczycielstwa szkół powszechnych prawie w zupełności zostały już anulowane“.

Wiadomość o zamierzeniach czynników miarodajnych przeprowadzenia reorganizacji Ministerstwa Oświaty, która ma podobno wyrazić się w zniesieniu departamentu szkolnictwa średniego, wywołała przyjęcie następującej uchwały:

„Walne Zgromadzenie T.N.S.W. uważając, że ewentualne zniesienie departamentu szkolnictwa średniego byłoby już po części przesądzeniem przez Ministerstwo sprawy odrębności szkoły średniej, poleca Zarządowi Głównemu, by poczynił odpowiednie kroki u miarodajnych czynników, celem utrzymania departamentu szkolnictwa średniego.

Śród rezolucji przyjętych w sprawie szkolnictwa zawodowego, wymienić należy wezwanie rządu do powołania Rady Naczelnej Szkolnictwa Zawodowego, złożonej z przedstawicieli rozmaitych dziedzin gospodarczych i nauczycielstwa. Wogóle wypada zaznaczyć szczególne zainteresowanie, jakie zjazd wykazał dla spraw szkolnictwa zawodowego.

Zjazd przyjął uchwałę o opodatkowaniu się na rzecz Macierzy Szkolnej w Gdańsku, oraz o odbyciu w Gdańsku następnego walnego zjazdu.

Zjazd przyjął także rezolucje, wyrażające ostry protest przeciwko usiłowaniom Calondera zakazu śpiewania „Roty“ oraz przeciwko eksterminacyjnej polityce niemieckiej.

Oświadczenie pomorskiego Zw. L.-N.

Wobec nieprawdziwych wieści, rozgłaszanych nieustannie w prasie i na zebraniach przez różne ugrupowania i osobistości polityczne o tem, jakoby Związek Ludowo-Narodowy odrzucił ofiarowane mu rzekomo porozumienie wyborcze celem stworzenia wspólnego bloku — oświadczamy

1) Żadne stronnictwo polityczne nie zwracało się oficjalnie do władz pomorskich Związku Ludowo Narodowego z propozycją utworzenia ogólnopolskiego bloku wyborczego w województwie pomorskiem.

2) Związek Ludowo - Narodowy pierwszy wystąpił z taką inicjatywą, kierując ją do innych polskich stronnictw, lecz pozostawiono ją bez odpowiedzi.

3) Raz tylko zgłosił się przedstawiciel stronnictwa Chrześcijańskich Rolników, p. Żylicz, z propozycją porozumienia, lecz tylko na okręg kaszubski (nr. 29), co jednak nie doszło do skutku, ponieważ w kilka dni potem powstała Unja K. Z. Z. (lista nr. 30), która ze swej strony nie przedsięwzięła żadnych oficjalnych kroków porozumiewawczych celem utworzenia wspólnego bloku polskiego, mającego objąć również Związek Ludowo-Narodowy.

Prezydjum Zarządu Wojew. Związku Lud.-Nar.

Ksł Feliks Bolt, prezes.
Dr. Paweł Ossowski, 1 wiceprezes.
Stefan Sacha, 2 wiceprezes.
Franciszek Sołtysiak, sekretarz.

Toruń, dnia 13 kwietnia 1928 r.

Wersje

W prasie krążą w dalszym ciągu różne wersje na temat zmian personalnych na stanowiskach wojewodów, posłów zagranicznych itp. Należy te wersje przyjmować z rezerwą. Zdaje się np., że sprawa wojewody poznańskiego, podobnie, jak sprawa posła w Rzymie względnie jego następcy nie jest bynajmniej jeszcze przesądzona.

Wznowienie planu Hymansa?

Wileńskie „Słowo“, donosi o nieoficjalnych wiadomościach nadeszłych z Kowna, na temat usiłowania rozszerzenia programu konferencji w Królewcu przez delegację litewską. Zmierzać ma ona jakoby do zaproponowania Polsce objęcia całokształtu sporu litewsko-polskiego, celem zlikwidowania go w całości. W sferach dziś w Kownie rządzących nastąpił zasadniczy zwrot. Jako maximum ustępstw na rzecz Polski traktowany jest, podobno, projekt powrotu do idei Litwy dwu-kantonalnej ze stolicą w Wilnie, czyli powtórzenie projektu Hymansa. Tego rodzaju propozycje mają być przedstawione Polsce w toku rokowań poszczególnych komisyj, wyłonionych na konferencji w Królewcu. Według tych informacyj rozbieżność zdań pomiędzy stronami rokującemi nie będzie mogła doprowadzić do ujednostajnienia umów i porozumienia. Wówczas Litwa ma wysunąć nowy projekt Hymansa.

Podajemy to na odpowiedzialność „Słowa“.

Zjazd Rady Dzielnicowej Sokolstwa Wielkopolskiego

W sobotę dnia 21. b. m wieczorem odbędzie w sali Związku Ludowo-Narodowego przy Św. Marcinie 65, zebranie pełnego zarządu dzielnicowego Dzielnicy Wielkopolskiej „Sokoła“.

Następnego dnia, w niedzielę 22. b. m kapelan sokolstwa ks. prałat Prądzyński odprawi o godz 9 rano mszę św. w kościele farnym na intencję Sokolstwa, — poczem o godz. 10 przedpołudniem w sali rady miejskiej w ratuszu rozpoczną się obrady zjazdu Rady Dzielnicowej. Na zjeździe Rady Dzielnicowej członkowie Przewodnictwa Dzielnicy przedłożą sprawozdania z czynności rocznej (k)

Wybory do izb rzemieślniczych.

Warszawa, 16. 4. (Telefon wł.). Wprowadzenie w życie ustawy przemysłowej w punkcie najważniejszym dla interesów rzemiosła t. j. w kwestji powołania do życia Izb Rzemieślniczych, ciągle się odwleka, chociaż ustawa przemysłowa ogłoszona została jeszcze 16 grudnia ub. r.

Według ostatnich informacyj, posiadanych przez zainteresowane organizacje rzemieślnicze, wybory w Izbie warszawskiej mają się odbyć w lipcu — sierpniu, a dla pozostałych izb — w październiku.

Zwłoka ta tłumaczona jest trudnościami przy sporządzaniu spisów uprawnionych do głosowania, co może jednak odnosić się tylko do b Kongresówki i kresów wschod., gdyż w pozostałych dzielnicach izby podobne istnieją oddawna i chodzi tylko o ich reorganizację. Poza tem zauważyć należy, że przeprowadzenie rejestracji rzemieślników opóźnia się głównie z powodu niewydania przez władze odpowiednich zarządzeń i instrukcyj.

„Pomarańczową“ czekolade wyborna w smaku poleca fabryka A. Piasecki S. A., Kraków. Przy zakupnie prosimy zwracać baczną uwagę na firmę naszą. Zastępstwo: Jan Michalik, Poznań, Wały Wazów 24. P 436-4504,30

Obrady klubu Związku Lud-Nar.

Warszawa, 16. 4. (Tel. wł.) Dziś w południe rozpoczęły się obrady prezydjum i komisji parlamentarnej klubu Związku Ludowo-Narodowego Na posiedzeniu omawiano stanowisko klubu wobec budżetu. W dyskusji uwydatniły się tendencje oszczędnościowe klubu.

Sprawę poprawy bytu urzędników należy uregulować w ramach budżetu przez dokonanie odpowiednich oszczędności, natomiast nie we formie nałożenia nowych podatków. (w)

Uchwały rady naczelnej P. P. S.

Warszawa, 16. 4. (Tel wł.) Dziś przed południem w drugim dniu obrad rady naczelnej Polskiej Partji Socjalistycznej (P. P. S.) jednmoyślnie przyjęto rezolucję polityczną, utrzymującą w dalszym ciągu stan opozycji partji w stosunku do rządu. Prezesem rady naczelnej w miejsce pos. Daszyńskiego, który złożył prezesurę wskutek objęcia fotelu marszałka Sejmu, wybrano pos. Hermana Diamanda. Wiceprezesem prof. Emila Bobrowskiego. (w)

Wizyta min. Zaleskiego w Rzymie

Przemówienie Mussoliniego na bankiecie ku czci min. Zaleskiego

Rzym, 16. 4. (PAT.) Na bankiecie, wydanym w dniu wczorajszym przez premjera Mussoliniego na cześć ministra Zaleskiego, premjer włoski wygłosił następujący toast:

„Wizyta, którą Wasza Ekscelencja zechciał łaskawie złożyć stolicy Włoch, daje mi szczęśliwą sposobność powitać tutaj Pana w jego charakterze ministra spraw zagranicznych Polski. Głęboko dziękuję Panu za tę wizytę i wysoko sobie cenię ten akt kurtuazji jeszcze i z tego powodu, że widzę w nim nową rękojmię trwałej przyjaźni pomiędzy narodami. Stosunki włosko - polskie są odwieczne, tradycyjne i, można powiedzieć, wypływają z naturalnych skłonności obu narodów, przyczem te węzły przyjaźni stale zacieśniają się. Wasza Ekscelencja ze swej strony już przyczyniła się do tego w wysokiej mierze podczas swego czteroletniego pobytu w Rzymie w charakterze przedstawiciela swego rządu.

„Włochy, które pierwsze wystąpiły z żądaniem odbudowy państwa polskiego i które zawsze z całym zapałem popierały słuszne żądania terytorjalne Polski, stale śledziły z jak największem zainteresowaniem i życzliwością koleje losów i poszczególne fazy wielkiego i trudnego dzieła odbudowy waszej ojczyzny. Od tego momentu naród polski zdołał naprawić wielkie szkody, wyrządzone przez kilkokrotną inwazję walczących wojsk podczas wielkiej wojny, uzdrowił swoje finanse, zreorganizował swe życie ekonomiczne, dokonał procesu zjednoczenia dawnych trzech zaborów, wreszcie, dzięki niezwykłej energji marszałka Piłsudskiego, stworzył swą armję, będącą solidnem, trwałem narzędziem obrony narodowej.

„Dzięki takim rezultatom Wasz wielki kraj, zjednoczony i wolny, stał się istotnym elementem koncertu europejskiego i pokoju kontynentu. A właśnie dla tego, że rząd włoski uprawia identyczną politykę pokojową stała się możliwą pomiędzy naszemi rządami szczera współpraca polityczna, która winna być kontynuowana i rozwijana z jak największą wzajemną serdecznością. Stosunki ekonomiczne, i tak już znaczne, będą wzrastały proporcjonalnie do stałego wzrostu sił Waszego kraju, co z kolei jest zapewnione dzięki bogactwom naturalnym Waszego kraju i pracowitości Waszego społeczeństwa. Wznoszę kielich za pomyślność szlachetnego i zaprzyjaźnionego z nami narodu polskiego, za zdrowie wybitnego męża, który stoi na czele Waszej Ojczyzny, za marszałka Piłsudskiego i za zdrowie Waszej Ekscelencji oraz szanownej jego małżonki.

Odpowiedź min. Zaleskiego

W odpowiedzi na toast premjera włoskiego minister Zaleski wygłosił następujące przemówienie:

„Cieszę się niezmiernie, że po przeszło dwóch latach nieobecności jest mi danem odwiedzić Rzym, gdzie, jako poseł polski, spędziłem cztery lata niezapomniane, poświęcone pracy nad zacieśnieniem stosunków między obu krajami. Jak Wasza Ekscelencja słusznie to zauważyła, stosunki te są dawne i tradycyjne. Wraz z chrześcijaństwem otrzymaliśmy z Włoch tę kulturę łacińską, która uczyniła z nas najbardziej wysuniętą na wschód placówkę cywilizacji zachodniej. Przez wieki młodzież nasza czerpała wiedzę na słynnych uniwersytetach włoskich, a sztuki piękne i literatura włoska nigdzie może nie były tak cenione, jak w Polsce. Podczas walk naszych o niepodległość czerpaliśmy zawsze we Włoszech pomoc nietylko moralną, ale i materjalną. Nie zapomnimy nigdy, iż na ziemi naszej obok powstańców naszych ginęli też i synowie ziemi włoskiej. Hymn nasz narodowy powstał we Włoszech i do dziś dnia matki polskie uczą dzieci swoje tej pieśni, która mówi, iż wolność nasza z ziemi włoskiej do polskiej miała nam być przeniesiona. Nie zapomnimy również, iż podczas wielkiej wojny Włochy były pierwszym krajem, który przeprowadził w parlamencie uchwałę, żądającą przywrócenia niepodległości polskiej. Nie zapomnimy również tej roli, jaką odegrała Wasza Ekscelencja w związku z uznaniem przez mocarstwa naszych granic wschodnich.

„To też dziś, jak i dawniej, kiedy wielka Italja pod rządami Waszej Ekscelencji realizuje swoją wielkość i jedność narodową, kontynuując olbrzymiemi krokami swój wspaniały rozwój, odrodzona Polska życzy sobie nietylko zachowania tych dobrych odwiecznych stosunków, lecz i dalszego ich rozwoju, w tem niezłomnem przeświadczeniu, iż kontynuowanie i rozwój naszej współpracy na gruncie politycznym może mieć tylko jak najdodatniejsze skutki dla utrzymania pokoju, okupionego tak ciężkiemi ofiarami.

Dziękując Waszej Ekscelencji za jego serdeczne słowa, wypowiedziane pod adresem mego kraju, jak również za tę tak nawskroś włoską gościnność, której doświadczamy, moja małżonka i ja, wznoszę kielich za zdrowie Ich Królewskich Mości, za wspaniałą przyszłość wielkiego narodu włoskiego, który znalazłszy w osobie Waszej Ekscelencji genjalnego sternika, zmierza pod jego kierownictwem do świetnej przyszłości i piję za zdrowie Waszej Ekscelencji."

Min. Zaleski składa wieniec na grobie włoskiego Nieznanego Żołnierza

Rzym, 16. 4. (PAT). Wczoraj rano minister spraw zagranicznych Zaleski w otoczeniu posła Knolla, sekretarza poselstwa Chałupczyńskiego i szefa gabinetu Szumlakowskiego złożył w Panteonie wieniec na grobowcu królowej matki oraz zapisał się w księdze przy grobowcu króla Humberta. Witali ministra pierwszy adjutant króla, poseł włoski w Warszawie Maioni i szef protokółu dyplomatycznego Sandicchi. Przy wejściu do Panteonu ustawiony był honorowy oddział weteranów i milicji. Bezpośrednio po złożeniu hołdu u grobu królewskiego, minister Zaleski w towarzystwie tych samych osób udał się do grobu Nieznanego Żołnierza na Placu Wenecji. Uroczystość a miała przebieg imponujący. Połowa placu wypełniła się publicznością, drugą zaś połowę zajęły szpalery honorowe oddziałów wojska i milicji. Kilkuset oficerów w paradnych uniformach z generalicją na czele oczekiwało ministra. Dwaj kaprale wersaljerów nieśli przed ministrem olbrzymi wieniec o barwach polskich Po powitanie przez władze, minister wszedł na schody, prowadzące do grobowca. Wówczas orkiestra wojskowa zaczęła grać hymn polski, wojsko sprezentowało broń, a tłum obnażył głowy.

Gdy minister był już blisko grobowca, orkiestra zagrała „Piave" pieśń specjalnie drogą wojsku i sercom Włochów, gdyż powstała ona jako pieśń okopów w momencie zwycięskiej ofensywy. Po złożeniu wieńca i dwuminutowem milczeniu, przez które oddany został hołd Nieznanemu Żołnierzowi rozpoczął się powrót ministra ciągle przy dźwiękach pieśni „Piave" Gdy minister był blisko oczekującego nań dworskiego auta, muzyka znow zagrała hymn polski, towarzyszący oddalającemu się ministrowi aż do chwili gdy automobile polskie opuściły Plac Wenecji.

Powrót min. Zaleskiego

Warszawa, 16. 4. (Tel. wł.) Dnia 19 zrana powraca minister spraw zagranicznych p. Zygmunt Zaleski z podróży do Włoch. (w)

Agitacja komunistyczna w Poznaniu

Prowodyrzy komunistyczni, zachęceni wynikami ostatnich wyborów do Sejmu, rozwijają na terenie miasta Poznania coraz żywszą i coraz śmielszą propagandę, objawiającą się w zwoływaniu częstych, w krótkich odstępach po sobie następujących zebrań i wieców agitacyjnych. Po burzliwym wiecu powyborczym z przed dwu tygodni, zwołanym do Ogrodu Szwajcarskiego przy Drodze Dębińskiej, urządzili w niedzielę w tym samym lokalu ponowny wiec, który miał jednak przebieg znacznie już spokojniejszy.

Przemawiał na nim jako programowy mówca generalny sekretarz P. P. S.-lewica Czuma w sposób, którego nie trudno się domyślić. Z ogólnego bezrobocia, jakie panuje nietylko w Polsce, ale i w Anglji, Niemczech a nawet w Ameryce, wnioskuje mówca oczywiście, że już niedalekiem jest załamanie się przestarzałego jak mówił kapitalistycznego ustroju państwowego.

W międzyczasie pojawił się na sali Bem, którego powitano długo niemilknącemi oklaskami. Podkreślił on mianowicie znaczenie 1 maja, dowodząc, że dzień ten winien szczególnie w tym roku obchodzony być manifestacyjnie. (m)

Poznańska Giełda Pieniężna

Poznań, dnia 16 kwietnia 1928.

Nastrój na giełdzie dzisiejszej był naogół mocniejszy, jednakże obroty nie były zbyt wielkie w stosunku do zwyżki kursów, czem się tłomaczy brak odpowiedniego materjału

Z pap. procent. zwyżkowały 8 proc. listy dolarowe P. Z K., które nabywano chętnie po 95.50 95.75 proc. (przy dewizie 8,90) Również poszukiwano listy żytnie po 31.50 bez odawców 4 proc listy zast. konwert. ziemskie oddawano po 56 proc. Z pap państw. płacono za premj. dolarowe 82—81—82 (za sztukę 5-dol.).

Z akcyj bankowych mniejsze transakcje Bankiem Kwilecki Potocki po 95—97 w płaceniu

Na rynku akcyj handlowo - przemysłowych wszystkie akcje dziś notowane w płaceniu za wyjątkiem Unji. Specjalnie zainteresowano się Cegielskim, C. Hartwigiem, Herzfeldem, Sp. Drzewną i Wytw. Chemiczną.

Z pap. nieoficjalnych silniejszy popyt na Bank Polski, który zwyżkował od 149 do 150.

Urzędowa ceduła z dnia 16 kwietnia 1928

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominału)

8 proc dolarowe listy Pozn Ziemstwa Kredyt. 95.50—95,75 proc P

4 proc. listy zastaw. konw. Pozn. Ziem. Kredyt. 56 proc. O

(Kurs w złotych)

5-proc. Pożyczka premjowa serja II. 82—81—82 P

Akcje bankowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)

Bank Kwilecki, Potocki i Ska I em. zł. 95—97 P

Akcje przemysłowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)

Browary Grodziskie I em zł 52 P
Cegielski H. I em zł 50.50—52,00 P
Hartwig C. I em zł 44—45 P
Herzfeld - Viktorius I em. zł 54—55 P
Dr Roman May I em. zł 114 P
Pozn. Spółka Drzewna I em. zł 75 P
Tri I—III em. 100 P
„Unja" (dawn. Ventzki) I em. zł. 27,00 O
Wytwórnia Chemiczna I —IV em. 80,00 P

Tendencja: Naogół mocniejsza.

Objaśnienie: Przy kursach oznacza P = w płaceniu O = w zaofiarowaniu, + = kupno sprzedaż wyrównane.

MIĘDZYNARODOWE TARGI w POZNANIU
OD 29. IV. DO 6. V. 28 R.
Pw 8265-15.121

Giełda warszawska

dnia 16 kwietnia 1928 r.

Waluty: Gotówka.

Dol. Stan. Zjedn tr. 8,89 sp. 8,91 kup. 8,87

Dewizy

Belgja	tr.	124 58	sp. 124,89	kup.	124,27
Londyn	„	043.53	„ 043.64	„	043.43
Nowy Jork	„	008,90	„ 008.92	„	008.88
Paryż	„	035.12	„ 035,20	„	035 02
Praga	„	026.41	„ 026.48	„	026,35
Szwajcarja	„	171.84	„ 172.27	„	171.41
Wiedeń	„	125,43	„ 125,74	„	125 12
Włochy	„	047.07	„ 047,19	„	046,95

Papiery państwowe i obligacje:

5-proc. poż. premj. dol.	000,00	081,25	80.00
5proc. poż. konw.	00 ,00	066,75	067.00
6-proc. poż. dol.	000,00	085 25	085,75
10-proc. poż. kol.	000,00	103,00	104.00
5-proc. poż. kol. konw.	000,00	061.50	061.00

Akcje w złotych

Bank Polski	000,00	151.75
Bank Dyskontowy	000,00	129.00
Bank Handlowy	00,00	123,00
Bank Zachodni	00,00	38.50
Sole potasowe	00,00	25,00
Elektrownia w Dąbr.	00,00	74,75
Spiess	00,00	162,50
W T F Cukru	00,00	77.00
Firley	00,00	57.75
W. T. Węgla	000,00	093,00
Nobel	41.00	39.50
Cegielski	49.50	49.75
Lilpop	45,00	44,75
Modrzejów	48,25	47,75
Norblin	00,00	197,00
Ostrowieckie Zakłady	106,00	105.00
Parowozy	4 ,00	42,00
Pelsk	00,00	12,25
Ostrowieckie serja A uprz.	00,0	120,00
Rudzki	00,00	56,00
Starachowice	65,50	65,25
Ursus	11,25	11,40
Zawiercie	00,00	32.00
Borkowski	00.00	19.25
Haberbusch	000,00	182,50

PŁODY ROLNICZE

GIEŁDA PŁODÓW ROLNICZYCH.

Berlin, 16 kwietnia 1928.

Zboża i nasiona ceny za 1000 kg. reszta za 100 kg

Pszenica marchijska	267.00—270.00
(74½ kg.)	
maj	282 00 282,75
lipiec	293 00 292 50
wrzesień	000.00 – 275,00
Tendencja dla pszenicy mocniejsza	
Żyto marchijskie	279,00— ,0
maj	296,25 2 ,0
lipiec	275,50—275.5
wrzesień	252,00—251,50
Tendencja dla żyta mocna	
Jęczmień jary	250,00 – 285.00
Jęczmień zimowy	000,00—000.00
Jęczmień pastewny	000,00 000.00
Tendencja dla jęczmienia mocniejsza	
Owies marchijski	259.00 265.00
maj	000.00 275.00
lipiec	000.00—275.00
wrzesień	00 .00—230,00
Tendencja dla owsa mocniejsza.	
Kukurydza loco Berlin	242,00 – 244.00
Tendencja dla kukurydzy mocniejsza.	
Mąka pszenna	33.25 – 36,75
Tendencja zwyżkowa.	
Mąka żytnia	37.00 – 39 00
Tendencja zwyżkowa.	
Otręby pszenne	17.50 – 17.75
Otręby żytnie	17.50 – 17.75
Rzepak	000 00 000 00
Siemię lniane	00,00 – 00,00
Groch Victorja	47.00 – 58.00
Groch jadalny polny	36.00 – 38.00
Groch pastewny	25,00 – 27,00
Peluszka	24,00 – 25.50
Bób polny	23.00 – 24 00
Wyka	24.00 – 26.00
Łubin niebieski	14.00 – 14 75
Łubin żółty	15.00 – 15 80
Seradela nowa	24,00 – 28.00
Makuch rzepakowy	19.60 – 19 70
Makuch lniany	23,50 – 24 10
Wytłoki suszone	15.00 – 15,20
Śrót Soya	21.70 – 22,20
Płatki ziemniaczane	27.00 – 27,50
Ziemniaki białe	2,90 – 3,10
Ziemniaki czerwone	3,00 – 3.20
Ziemniaki żółte	3,30 – 3,60
Ziemniaki fabryczne za 1% mączki	0,15 – 0,17

Notowania złotego w Berlinie

z dnia 16 kwietnia 1928.

Wypłaty na Warszawę 46.80 – 47,00
Noty wielkie 46.60 47.00
Noty małe. 00,00—00,00

Proces stolicy przeciw krzywdom ludności polskiej na Śląsku

Warszawa, 16. 4. (Tel. wł.). W sobotę wieczorem w sali Tow. Hygjenicznego odbył się manifestacyjny wiec ludności stolicy celem zaprotestowania przeciw gwałtom niemieckich bojówek na Śląsku Opolskim oraz przeciw „orzeczeniom“ p. Calondera. Przewodniczył p. radca Bochenek, Gorące przemówienia wygłosili pp. Lenartowicz, Hagier, inż. Podgórski, ks. Wyrębowski, pos. Tomczak oraz mecenas Szurlej, poczem uchwalono następujące rezolucje:

„Zważywszy, że p. Calonder, powołany w myśl intencji Ligi Narodów do łagodzenia tarć narodowościowych na G. Śląsku wniósł do stosunków tamtejszych przez swoje stronnicze popieranie germanizacyjnych zamierzeń osławionego „Volksbundu“, operującego w realizacji germanizacyjnych planów zależnością ekonomiczną ludności polskiej od kapitału niemieckiego — momenty antypokojowe,

„zważywszy, że p. Calonder tendencyjnie wyraża swoje poglądy tylko w tych sprawach w których doszukać się może rzekomych uchybień władz polskich, oraz przez skwapliwe przyjmowanie demonstracyjnych skarg „Volksbundu“, mających na celu niepokojenie opinji europejskiej, dopomaga antypokojowym tendencjom Niemców na G. Śląsku;

„zważywszy, że p. Calonder przez manifestacyjny swój stosunek osobisty do mniejszości niemieckiej, jak niemniej przez uporczywe konserwowanie zewnętrznych cech Urzędu Komisji Mieszanej, wyrażających się w przewadze języka niemieckiego w jego urzędowaniu nadał mu charakter urzędu niemieckiego, a temsamem przyczynił się do podkopania zaufania społeczeństwa polskiego w bezstronność swych decyzji,

„zważywszy, że p. Calonder ostatniem wystąpieniem swem w sprawie używania w szkołach polskich woj. śląskiego hymnu narodowego „Roty“ Konopnickiej nie wykazał zrozumienia dla swego roli pacyfikatora stosunków śląskich, bo rozszerzając w sposób prowokacyjny uroszczenia „Volksbundu“ ponad miarę zainteresowanych, pogłębił niepokoje pomiędzy obu narodowościami oraz zważywszy, że wystąpieniem tem wywołał niepotrzebnie wzburzenie całego narodu polskiego, obrażając jego uczucia narodowe,

„zebrani po zaznajomieniu się z całokształtem wytworzonej przez p. Calondera na G. Śląsku sytuacji, domagają się od rządu polskiego, by niezwłocznie wejrzał w stosunki górnośląskie i poczynił kroki u Rady Ligi Narodów celem usunięcia tej głównej obecnie przeszkody pacyfikacji Śląska.

„Zebrani przesyłają ludności polskiej na Śląsku Opolskim słowa gorącego uznania i wdzięczności za wierne trwanie przy mowie i obyczaju ojców mimo wrogiego ucisku i terroru; wyrażają najgłębsze oburzenie z powodu bezwstydnego napadu umundurowanych zbirów niemieckich na bezbronną ludność polską zebraną na wykładzie Polsko Katolickiego Towarzystwa Szkolnego w Bytomiu, oraz z powodu pobicia trzech oświatowców polskich; przyrzekają i ślubują bronić wszelkiemi dopuszczalnemi środkami praw mniejszości polskiej na terenie Rzeszy Niemieckiej i domagają się od rządu Rzeczypospolitej Polskiej stanowczej interwencji dyplomatycznej w Radzie Ligi Narodów.“

Święto pieśni słowiańskiej

Sukces poznańskiego chóru reprezentacyjnego

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“).

Praga, w kwietniu

Praski Festiwal Śpiewacki dobiegł końca w drugie święto wielkanocne dwoma koncertami chórowemi, które tak, jak poprzednie, odbyły się w wielkiej sali Pałacu Wystawowego. Popisywały się chóry czeskich „żup“ czyli chóry okręgowe, oraz zespoły gości słowiańskich, m. in. i nasz Chór Reprezentacyjny.

Jeżeli po koncertach wirtuozowskich zespołów praskich i morawskich nie bez obawy oczekiwaliśmy występu naszego chóru, to tem więcej ucieszyliśmy się z jego rzetelnego sukcesu zarówno na sali, jak następnie w prasie. Gdy nasi śpiewacy ukazali się na estradzie, powitała ich publiczność, — wypełniająca i tym razem olbrzymią salę w liczbie 4000 osób — bardzo sympatycznie, nawet serdecznie. Po odśpiewaniu hymnów czeskosłowackiego i polskiego zapanował nastrój jeszcze serdeczniejszy, ale wykonanie pięknego psalmu Walek-Walewskiego rozbudziło iskrę entuzjazmu; obok sympatji narodowej przemówiło wrażenie artystyczne i już stopniowo się pogłębiało. Lachmana chórowo efektowne „Sztandary“ oklaskiwano owacyjnie, również jak Walewskiego „Dwie dole“; dyrygent p. Raczkowski nie mógł rychło przystąpić do dalszego programu, przez kilka minut musiał dziękować za oklaski. Wreszcie zabrzmiała nasza nuta ludowa: „Rola“ Kamieńskiego i „Krakowiak“ Walewskiego i już entuzjazmowi publiczności nie było końca. Wręczenie p. Raczkowskiemu wieńca laurowego i nadanie mu pięknej odznaki pamiątkowej Czeskiego Związku Śpiewackiego spowodowało nowe owacje.

Śpiewactwo polskie może być zadowolone z najzupełniej zasłużonego sukcesu poznańskiego chóru w Pradze. Był to jeden z najlepiej udałych występów polskiej propagandy zagranicą i zdobył naszej kulturze muzycznej zapewne wielu nowych sympatyków. Wielce skorzystali z pobytu w Pradze i nasi śpiewacy, mając okazję wysłuchania wielu wybornych zespołów. Ten znakomity wzór, oraz niewątpliwa zachęta, dzięki sukcesowi praskiemu, wydać powinny dobre owoce artystyczne w przyszłej pracy członków Chóru Reprezentacyjnego. Prace te śledzić będziemy z uwagą.

W koncercie gości słowiańskich obok chóru poznańskiego brały udział chóry: chorwackie, interpretujące z dużym temperamentem, łużycko-serbskie, wzbudzające gorącą sympatję narodową, oraz dwa chóry praskie, złożone z Rosjan i Ukraińców. Ten ostatni (mieszany) pod dyrekcją pani Rosinevyč - Sčurovskiej odznaczał się najwyższem wyrobieniem artystycznem, zadziwiając pięknością brzmienia i niezrównaną dyscypliną zespołową.

Popisy czeskich żup były pełnym przeglądem czeskiego śpiewactwa. Wyraźny jest wszędzie ich wyłącznie artystyczny kierunek, zarówno w poziomie wykonania, jak i w doborze literatury, bogatej i wartościowej. Nasi dyrygenci powinni na nią zwrócić uwagę, zwłaszcza na dzieła nowoczesne Janaczka, Vycpálka, Novaka i innych. Wybór nie jest łatwy, bo tłumaczenie tekstu czeskiego dla swych akcentów (znajdujących się oczywiście także w muzyce) nasuwa niemałe trudności. Do pewnego stopnia odkryciem dla naszych śpiewaków były liczne występy żeńskich chórów czeskich, których efektowne brzmienie i wcale wdzięczna literatura okazały wartość tego gatunku muzyki zespołowej w nowem świetle. Najlepszemi kwalifikacjami artystycznemi odznaczał się chór morawskich nauczycielek, podobnie jak czołowe stanowisko wśród chórów czeskich zajmuje męski oddział tego zespołu, dyrygowany przez zasłużonego pioniera czeskiego śpiewactwa, prof. Vacha.

„Śpiewem do serca, sercem do ojczyzny“ — pod tem hasłem pracują od wielu dziesiątek lat chóry czeskie. I nasze śpiewactwo zawsze ożywiało piękne to hasło. Znaczenie jego nie zmniejszyło się z chwilą uzyskania niepodległości, bo pieśń ojczysta, która budziła naród do walki o wolność, dzisiaj jest obroną naszej kultury i stać się musi jej pomnikiem.

Zygmunt Latoszewski.

Ćwiczenia oficerów rezerwy

Na zasadzie rozkazu p. Ministra Spraw Wojskowych zostają powołani w roku bieżącym oficerowie rezerwy, podchorążowie rez. i kandydaci na oficerów rez. na 6 wzgl. 8-tygodniowe ćwiczenia zwyczajne na całym obszarze Rzplitej w korpusach osobowych: piechoty z czołgami, kawalerji, artylerji, lotnictwa, saperów, saperów kolejowych, łączności, samochodów, żandarmerji, sanitarnego, marynarki wojennej i nowomianowanych podporuczników rezerwy wojsk taborowych następujących roczników:

na 6-cio tygodniowe ćwiczenia

oficerowie rezerwy, urodzeni w latach 1902—1892, którzy będąc powołani w latach ubiegłych z jakichkolwiek powodów nie odbyli dotąd żadnego ustwowego ćwiczenia (roczniki już powołane, jednak dla tych oficerów będą to pierwsze ćwiczenia wojskowe),

urodzeni w latach 1900, 1899, 1897, 1896. 1894 (roczniki powoływane po raz drugi),

wszyscy wymianowani do dnia 1 stycznia 1928 w myśl Dz. Rozk. Wojk. nr. 23/25 podporucznicy rez., urodzeni w latach 1901. 1900, 1899, 1897, 1896 i 1894, dla których te ćwiczenia będą pierwszemi odbywanemi w stopniu oficerskim.

Podchorążowie rezerwy.

Wszyscy podchorążowie rezerwy, którzy ukończyli skróconą służbę czynną w r. 1926 (w roku 1926 ukończyli szkoły podchorążych rez.) oraz ci z lat poprzednich, którzy z jakichkolwiek powodów nie odbyli dotąd ustawowych ćwiczeń wojskowych (dla dopełnienia warunków nominacji na ppor. rezerwy).

Nadto w lotnictwie i balonach także i ci, którzy ukończyli szkoły podchor. rez. w r. 1927.

na 8-mio tygodniowe ćwiczenia.

Kandydaci na oficerów rezerwy. Wszyscy kandydaci na oficerów rezerwy mający być przeszkoleni w myśl Dz. Rozk. Wojsk. nr. 23/25, których nominacja jest uzależniona od odbycia tych ćwiczeń.

Rzkład terminów powołania.

Oficerowie rez., odroczeni z lat poprzednich z roczników 1902—1892 z korpusów osobowych

piechoty, kawalerji, artylerji, lotnictwa, saperów kolejowych i żandarmerji od 14. 5. 28. do 24. 6. 28., czołgów i samochodów od 4. 6. 28. do 15. 7. 28., saperów od 25. 6. 28. do 5. 8. 28., łączności od 6. 8. 28. do 16. 9. 28., sanitarnych (I. turnus) od 1. 5. 28. do 12. 6. 28. (Termin dla oficerów rez. korp. sanit. ustalony zostanie później).

Oficerowie rez. z roczników 1900, 1899, 1897, 1896 i 1894 z korp. osobowych:

artylerji (I. turnus), lotnictwa, saperów kolejowych i żandarmerji od 14. 5. 28. do 24. 6. 28, piechoty (c. k. m), czołgów, samochodów od 4. 6. 28. do 15. 7. 28., artylerji (II. turnus) od 25. 6. 28. do 9. 8. 28., piechoty (pozostali oficerowie) od 9. 7. 28. do 19. 8. 28, artylerji plotn. od 16. 7. 28. do 26. 8. 28., saperów, kawalerji, łączności od 6. 8. 28. do 16. 9. 28., artylerji (imiennie wyznaczeni przez Dep. Art. i specjaliści pom. art.) od 13. 8. 28 do 23. 9. 28.

Nowomianowani podpor. rez. z roczników 1901, 1900, 1899, 1897, 1896 i 1894 z korpusów osobowych:

piechoty, taborów, saperów, kawalerji, artylerji, lotnictwa, saperów kolejowych i żandarmerji od 14. 5. 28. do 24. 6. 28., samochodów i czołgów od 4. 6. 28. do 15. 7. 28., łączności od 9. 7. 28. do 19. 8. 28.,

Podchorążowie rezerwy, którzy ukończyli szkoły podchor. rez. w r. 1926 w lotnictwie w r. 1927 z korpusów osobowych:

artylerji i lotnictwa od 14. 5. 28. do 23. 6. 28., saperów kolejowych od 25. 6. 28. do 4. 8. 28., artylerji plotn. od 16. 7. 28. do 25. 8. 28., piechoty, kawalerji, saperów i łączności od 6. 8. 28. do 15. 9. 28., artylerji, specjalistów pom. art. od 13. 8. 28. do 22. 9. 28.

Kandydaci na ppor. rez.: wszyscy w terminie od 14. 5. 28. do 7. 7. 28.

Nie będą powołani w roku bieżącym na ćwiczenia:

oficerowie rez. wyreklamowani na wypadek mobilizacji na przeciąg 12 miesięcy,

przebywający zagranicą za wyjątkiem jednak sób przebywających zagranicą w charakterze kuracjuszy, na wywczasach, lub wogóle nie w sprawach zawodowych, oraz takich którzy wyjechali z kraju nielegalnie.

Oficerowie rez., podchorążowie rez. i kandydaci na oficerów rez. wyżej wspomnianych roczników, mający odbyć ćwiczenia w roku bieżącym, otrzymają imienne karty powołania z wyznaczeniem formacji i terminu stawienia się.

Oficerwie rez. i podchorążowie rez., którzy 10 dni przed rozpoczęciem ćwiczeń nie otrzymają karty powołania, winni o tem donieść osobiście lub pisemnie właściwemu Komendantowi Uzupełnień, podając równocześnie dokładny swój adres.

Podania o ewentualne odroczenia stawiennictwa na ćwiczenia na późniejszy termin danego roku kalendarzowego winni kierować:

a) oficerowie rez. wprost do dowódców swych ddziałów macierzystych,

b) podchorążowie rez. do właściwego Pow. Komendanta Uzup.

Kandydaci na oficerów rez. przesunięcia ćwiczeń na późniejszy termin danego roku kalendarzowego nie otrzymają.

Podania o odroczenie do następnego roku kalendarzowego, odpowiednio umotywowane i zaopinjowane przez władze administracji I. instancji, winni kierować ficerowie rez. i podchorążowie rez drogą służbową przez P. K. U. do właściwego D-cy O. K. Podania te muszą być jednakże wniesione na 3 tygodnie przed wyznaczonym w karcie powołania terminem stawiennictwa. Podania złożone po upływie wyżej wskazanego terminu rozpatrywane nie będą.

Władze państwowe, samorządowe, instytucje pracujące dla wojska mogą wystąpić z urzędu z prośbą o odroczenie ćwiczeń do roku następnego do właściwych D-ców O. K. tylko odnośnie tych pracowników, których ze względu na tok służby nie będą mogli zastąpić w czasie trwania ćwiczeń innymi.

Wnioski te winny wpłynąć jednakże do właściwych D. O. K. trzy tygodnie przed terminem wyznaczonym w karcie powołania danego oficera.

Ze względu na celowość powołania w bieżącym roku na ćwiczenia oficerów rez. i podchorążych rez. udzielanie odroczeń ograniczone będzie do minimum i stosowane w wypadkach nadzwyczajnych.

Jeżeli powołany na ćwiczenia na skutek wniesionej prośby o przesunięcie terminu stawiennictwa nie otrzyma odroczenia przed terminem stawiennictwa, winien się zgłosić w terminie oznaczonym w karcie powołania.

Zgłaszający się na ćwiczenia oficerowie rezerwy winni się stawić w wojskowem umundurowaniu i uzbrojeniu własnem, (Wyjątek stanowią oficerowie rez, mianowicie w rezerwie, którzy nie otrzymali dodatku na wyekwipowanie, i podchorążowie rezerwy).

Winni niewykonania obowiązku zgłoszenia się na ćwiczenia względnie uchylenia się od spełnienia tego obowiązku w czasie i w sposób określony w Ustawie o powszechnym obowiązku służby wojskowej, podlegają karom przewidzianym w rozdziale XVI. „Postanowienia karne“ ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej.

Dowódca Okręgu Korpusu nr. VII.
Dzierżanowski, generał dywizji.

ŁADNE TANIE SWOJE
Wielkopolska Ilustracja
ŻĄDAJCIE NUMERY OKAZOWE BEZPŁATNE!

OBOWIĄZKIEM KAŻDEGO POLAKA — POPIERAĆ POLSKĄ MACIERZ SZKOLNĄ W GDAŃSKU

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Quousque tandem

Opierając się na obliczeniach dokonanych w Lidze Narodów — stwierdzić można, że zwaloryzowana ostatnio polska taryfa celna daje ochronę w wysokości mniejwięcej 26 proc. ad valorem. Wbrew twierdzeniom niemieckim — jest to ochrona niewygórowana, niższa od przeciętnej ochrony celnej wielu państw o dobrze rozwiniętym przemyśle, nie obawiającym się konkurencji zagranicznej.

Wobec perspektyw zawarcia traktatu z Niemcami, który obniża obecną ochronę celną, uznać trzeba wszelkie zakusy na obniżenie naszej taryfy przez państwa, które poczuły się poszkodowanemi waloryzacją, za z gruntu sprzeczne z interesem gospodarczym Polski. Mylnie wyraziliśmy się, mówiąc o państwach (w liczbie mnogiej), dzisiaj bowiem już tylko Czechosłowacja protestuje przeciwko waloryzacji; Austrja pretensje swe wycofała, przynajmniej chwilowo.

Co do Czechosłowacji, to doskonałą odpowiedź na inspirowane artykuły prasy czeskiej daje p. Miduch w ostatnim (7-mym) numerze „Przeglądu Gospodarczego". Autor artykułu stwierdziwszy, że traktat polsko-czeski uprawnia układające się strony do modyfikacji stawek, że więc istnieje podłoże prawne do waloryzacji ceł, w sposób bardzo ciekawy uzasadnia gospodarcze uprawnienie tejże waloryzacji. Abstrahując od znanego argumentu, że traktat zawierano we wrześniu 1925 r., a więc w momencie, gdy kurs dolara wynosił nie więcej jak zł. 6,50, p. Miduch zwraca uwagę, że towary, od których cła przeliczone są w pełnej wysokości wyniosły tylko 8 3 proc. ogólnego wywozu z Czechosłowacji do Polski, dalej, że równocześnie z wprowadzeniem waloryzacji taryfy polskiej — zniesiono reglamentację towarów widniejących na listach II i III, przez co walnie przyczynia się do aktywizacji bilansu polsko-czeskiego na korzyść naszych sąsiadów. Pogląd ich na ujemność tegoż bilansu także nie jest trafny: nietylko, że saldo to w r 1924 (normalnym roku, w którym wywóz do Polski nie był krępowany zakazami) było nieznacznie ujemne, lecz i wywóz polski był dla Czechosłowacji korzystny, gdyż dawał jej prawie wyłącznie surowce do dalszego przerobu. Surowce te służą do wyrobu typowych artykułów wywozowych Czechosłowacji, a więc po daniu im kilkakrotnie większej wartości, są one z korzyścią wysyłane zagranicę.

Jak stąd widzimy, autor streszczonego artykułu znalazł odpowiedź na wszelkie argumenty pracy czeskiej; z naszej strony dorzucimy jedną tylko uwagę:

Uzyskanie jakichkolwiek ustępstw przez Czechosłowację obniżyłoby automatycznie ochronę celną naszej wytwórczości. Zrozumiawszy to — Austrja wycofała się, wiedząc, że uzyska (na skutek klauzuli najwyższego uprzywilejowania) wszystko, co wytargują Czesi. Stąd rokowania z Czechosłowacją stawiają znak zapytania nad przyszłością taryfy celnej. Stwarza to niepokój i dezorjentację, napawając sfery gospodarcze zaniepokojeniem najgorszego rodzaju, bo niepewności.

Czas już położyć kres tej niepewności.

Krótkie informacje gospodarcze

— P. minister przemysłu i handlu podpisał ostatnio ze Stocznią Gdańską umowę o wykonanie 8 sztuk elektrycznych żórawi portalowych dla portu w Gdyni o nośności 2 ½ oraz 1½ tonn.

— W związku z pobytem na Śląsku prezesa B. G. K., dr. Góreckiego Bank Gospod. Kraj. przeznaczył 1 milion zł na kredyty dla rzemieślników śląskich. poza tem 10 milj. zł tytułem zaliczki na mającą być zaciągniętą pożyczkę amerykańską na cele inwestycyjne woj. śląskiego.

— Według informacyj prasy włoskiej, kierujące koła przemysłu automobilowego są zdania że wkrótce zostanie stworzone konsorcjum europejskiego przemysłu automobilowego zwrócone przeciwko konkurencji amerykańskiej.

Produkcja rolna w Polsce

II.

Cyfry porównawcze produkcji rolnej poszczególnych województw wykazują różnice na hektarze do 1100 kg ziarna co należy uważać za zbyt wielką rozpiętość.

Ogólnie można podzielić nasze województwa pod względem wyniku żniw na 2 kategorje.

Do pierwszej kategorji należą województwa, których zbiory wystarczają na wyżywienie ludności lub dają nadwyżki, jak warszawskie, łódzkie, kieleckie, lubelskie, poznańskie, pomorskie i śląskie. Obsiew tych 7 województw w czterech głównych gatunkach ziarna wynosi ha 5.014.470, zbiór q 7 755.490, czyli na hektar 1,537 tonn.

Druga kategorja — to województwa wykazujące zbiory niedostateczne do wyżywienia ludności tych województw, a mianowicie województwa białostockie, wileńskie nowogrodzkie, poleskie, wołyńskie, krakowskie, lwowskie, stanisławowskie i tarnopolskie. Obsiew tych 9 województw wynosi ha

Te dwiekategorje wyniku żniwnego 4.754.810, zbiór q 5.343.880, czyli na ha 1,124 tonn.

wykazują między sobą różnicę na hektarze o 0,413 t., czyli cała kategorja druga daje niedobór, 4.754.810 x 0,413 = 1.953.736 tonn. Licząc tonnę zboża przeciętnie 250 zł, wypada niedobór tych 9 województw w sumie 684.000.000 złotych.

Powyższa cyfra niedoboru rozwiązuje wyraźnie zagadnienie naszego eksportu i negatywnego bilansu handlowego. Jest to cyfra minimalna, o ile chodzi o podniesienie produkcji rolnej w Polsce, gdyż osiągnięcie wyższej produkcji o 1,9 milj. tonn stanowić będzie dopiero przeciętną 15 kwintali zbioru na hektarze.

Daleko nam będzie jeszcze do przeciętnej produkcji 22 kwintali z hektara, jaką np. wykazuje Danja.

Przy energicznem zaopiekowaniu się naszą produkcją rolną liczyć można z pewnością. że nie tylko nasze minusowe województwa poprawią swoje przeciętne cyfry, lecz również te 7 województw lepszych.

Zresztą nie o sam bilans handlowy tutaj chodzi. Produkcję rolną podnieść musimy już choćby ze względu na roczny przyrost naszej ludności, który wynosi 400 do 500 tysięcy głów. Normalnie przeto musi i produkcja rolna podnosić się o przeszło 2 proc. rocznie. Ten przyrost ludności nie znajduje ujścia, jak ongiś, w emigracji, nie leży też w interesie naszego narodu, aby zmuszony był szukać gorzkiej nieraz gościny zagranicą.

Pozatem dążyć musimy do zaoszczędzenia pewnej rezerwy zbożowej, tak wielkiej, aby wystarczyła krajowi na wypadek klęski nieurodzaju przynajmniej na jeden rok. Jakie bowiem czekają nas perspektywy w razie katastrofalnych żniw? — Żywienie całego kraju zbożem zagranicznem wyczerpać może rezerwy skarbu i Banku Polskiego i stawić nas przed widmem zrujnowania waluty, z wszystkiemi jego katastrofalnemi skutkami. Potężne zaś rezerwy zbożowe, to najlepsze rezerwy walutowe dla kraju, jakim jest Polska.

Ujemny bilans handlowy, który mamy od ub. roku, zawdzięczamy zatem głównie naszej niedostatecznej produkcji rolnej. Jeżeli ktoś zauważy, że żniwo w r. 1926 było gorsze niż przewidywano, to niczego to jeszcze nie dowodzi. Żniwa te były mniej niż średnie. to prawda, lecz Polska musi się znakomicie się wyżywić przy żniwach mniej niż średnich, musi mieć pozwany eksport przy żniwach średnich, a wielki eksport i wielkie rezerwy przy żniwach dobrych.

Ujemny bilans handlowy jest w naszych warunkach na dalszą metę niedopuszczalny. Nie mamy tak wielkich rezerw, aby za niedobór płacić gotówką zamiast wyrównywać go eksportem.

Nie mamy kapitałów zagranicą, ni handlu czy żeglugi morskiej, których zyski poprawiałyby nasz bilans płatniczy. Oszczędności naszych robotników na emigracji, przesyłane do kraju, zbyt są nikłe, aby mogły zaważyć na szali. Jedynie zwiększenie naszej produkcji i wywozu, może nas uchronić przed trudnościami walutowemi w przyszłości.

Ograniczenia dowozu są do pewnego tylko stopnia klapą bezpieczeństwa przeciw zbytniemu zadłużaniu się zagranicą. Zastosowane z konieczności, mają te przykre następstwa, że działają podrażająco na ceny krajowe. że ograniczają wolny dowóz surowców i półfabrykatów i hamują pradukcję krajową, a na ogół utrudniają międzynarodowe stosunki handlowe. S.S.

KRONIKA GOSPODARCZA

(k) **Kurs złotego.** Dziś rano notowano dolarv w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8,90 3/4, w Gdańku na Warszawę 8.90.

(k) **Kurs marki niem. i guld. gd.** Bank Polski Oddział w Poznaniu płacił dziś za 100 mkn. 212.407 zł i za 100 guld. gd. 173.324 zł.

(k) **Bilans Banku Polskiego** za pierwszą dekadę kwietnia rb. w pozycji kruszec (556,4 mil. zł), waluty, dewizy i należności zagraniczne (620,2 mil. zł) wykazuje zmniejszenie o 11.7 mil. zł do łącznej sumy 1,176,6 mil. zł. Waluty i dewizy, niezaliczone do pokrycia. wzrosły o 3,6 mil. zł (215 mil. zł). Portfel wekslowy zmniejszył się o 13,3 mil. zł (482 4 mil. zł). Pożyczki, zabezpieczone papierami, zmniejszyły się o 1,4 mil. zł (47,1 mil. zł). Natychmiast płatne zobowiązania (649 2 mil. zł) i obieg biletów bankowych (1,065,2 mil zł) zmniejszyły się łącznie o 21,9 mil. zł do sumy 1,714.5 mil. zł. Przyjęty do zapasów Banku stan polskich monet srebrnych i bilonu zwiększył się o 5,6 mil. zł (6,4 mil. zł). Inne pozycje bez większych zmian.

(k) **Kredyty dla spółdzielni.** W związku z rozgraniczeniem sfery działalności kredytowej w stosunku do spółdzielni pomiędzy Bankiem Gospod. Kraj. a Państw. Bankiem Rolnym, Dyrekcja Banku Gospod. Kraj. podjęła planową akcję pomocy kredytowej dla spółdzielni: kredytowych. wytwórczych (miejskich) i rzemieślniczo-handlowych, o ile są one zrzeszone w jednym z następujących trzech związków rewizyjnych, przynależnych do Unji Związków Spółdzielczych w Polsce: 1) Związku Spółdzielni Polskich w Warszawie, 2) Związku Spółdzielni Zarobkowych i Gospodarczych w Poznaniu i 3) Związku Stowarzyszeń Zarobkowych i Gospodarczych we Lwowie oraz dla Spółdzielni Spożywców, zrzeszonych w Związku Spółdzielni Spożywców R. P. w Warszawie. B. G. K. udzielać będzie kredytu wyżej wspomnianym współdzielniom w formie redyskonta ich weksli portfelowych, przyczem spółdzielniom spożywców, zrzeszonym w Związku Spółdzielni Spożywców R. P., kredyt będzie udzielany w formie redyskonta dla tego Związku Oprocentowanie udzielanych przez B. G. K. kredytów wynosi 8½% rocznie.

(k) **Górnośląski przemysł węglowy w marcu.** Wydobycie węgla w m. marcu r. b. wynosiło 2.593.347 tonn, czyli w porównaniu z lutym wzrosło o 202 tys. tonn.

Zbyt węgla na rynku wewnętrznym wynosił 1.413..668 tonn, a więc zmniejszył się o 50.000 tonn w porównaniu z lutym. Jest to zjawisko naturalne ze względu na ustanie mrozów. Eksport węgla wykazuje wzrost w stosunku do ub. miesiąca o 80.000 toon, a także w stosunku do stycznia o 50.000 tonn. Zwiększenie eksportu było następstwem silnej i zdecydowanej akcji przemysłu na rynkach nierentownych, gdyż eksport na rynki naturalne (Austrja, Czechosłowacja, Węgry) uległ w marcu poważnej redukcji. Natomiast jednocześnie podniósł się eksport na rynki egzotyczne.

Szczególnie silną akcję rozwinął górnośląski przemysł węglowy na rynkach skandynawskich, gdzie w marcu otrzymał drogą przetargów dostawę dla kolei duńskich w wysokości 54.000 tonn, szwedzkich 93.500 tonn, oraz norweskich 35.000 tonn, czyli łącznie 182.000 tonn. Dalej wzmógł się w marcu eksport węgla do Belgji o 6.000 tonn do Włoch o 20.000 tonn, do Rumunji o 8.000 tonn, do Jugosławji o 14.000 tonn. Według przewidywań kwiecień będzie dla przemysłu węglowego krytyczny.

(k) **Produkcja jedwabiu sztucznego** Według informacyj pochodzących z kół fachowych, produkcja jedwabiu sztucznego w Stanach Zjednoczonych A. P. wyniosła w 1927 r. 33. 500 tonn. Niemcy, które w r. 1926 zajmowały 3 miejsce w produkcji jedwabiu sztucznego, zdobyły obecnie drugie miejsce z produkcją 18.000 tonn w r. 1927. Anglja, która w r. 1926 zajmowała czwarte miejsce, wysunęła się w r. 1927 na trzecie miejsce z produkcją 17.7 0 tonn. Wreszcie Włochy, które w r. 1926 zajmowały drugie miejsce, w roku 1927 odsunęły się na czwarte miejsce z produkcją 17.500 tonn. Ogólnoświatową produkcję jedwabiu sztucznego oblicza się na 120.000 tonn wobec 97.000 tonn w r.1926 i 11.000 tonn w r. 1923.

(k) **Nowa placówka przemysłu elektrotechnicznego.** 26 lutego r. b. odbyło się poświęcenie fabryki Polskich Zakładów Elektrycznych Brown Boveri w Żychlinie. Fabryka powstała w r. 1921 dzięki inicjatywie obecnego naczelnego dyrektora p. Z. Okoniewskiego, który potrafił zdobyć i uruchomić niezbędne kapitały. Fabryka w Żychlinie zatrudnia przeszło 400 robotników, druga fabryka w Cieszynie przeszło 250 robotników w działach maszyn prądu stałego silników tramwajowych, transformatorów, silników prądu zmiennego i generatorów. Fabryki pracują obecnie na dwie, a niekiedy na trzy zmiany, wypuszczając przeszło 4.000 maszyn rocznie o mocy do 1.000 kVA, transformatorów do 800 kVA. Fabrykę w Żychlinie otacza szereg domków dla urzędników i robotników. Schludny ich wygląd, estetyczny typ ich budowy oraz piękna kapliczka świadczą o tem, że tam, gdzie pracują Polacy, istotnie rozwija się kultura narodowa i kwitnie tężyzna duchowa.

Z WYDAWNICTW

(w) **Miesięcznik „The Polish Economist"**, wychodzący od dwuch lat w języku angielskim w Warszawie, uczynił pierwszą próbę wydania większego zeszytu specjalnego. Jako temat obrane zostało zagadnienie inwestycyj w Polsce. Artykuły z tego zakresu w wydawnictwie zamieścili ministrowie: G. Czechowicz, E. Kwiatkowski, K. Niezabytowski, i P. Romocki, oraz doradca Banku Polskiego p. Ch. Dewey. Pozatem numer zawiera bardzo obszerny materjał informacyjny i statystyczny oraz jest bogato ilustrowany 80-ma fotografjami. Jest to niewątpliwie jedno z bardziej pożytecznych i ciekawych wydawnictw, które ostatnio ukazało się w Polsce w językach obcych.

Urzędowa Ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 16 kwietnia 1928.

Warunki: handel hurtowny franko stacja załad ładunki wag dost zaraz za 100 kg.

Standardy: a) żyta poznańskiego i pomorskiego 691 gr (117,2 f w h.) b) pszenicy poznańskiej i pomorskiej 741 gr. 125.3 f w h.) c) jęczmienia browarowego pozn i pom 683 gr (115.4 f w h.) d) jęczmienia przemiałowego pozn i pom 640 gr. 108.1 f w h.) e) owsa poznańskiego i pomorskiego 453.5 gr. (76.5 f w h.) f) notowania mąki żytniej na podstawie ustalonego standardu

„Ceny orjentacyjne"

Żyto	51,50 53,00
Usposobienie stałe.	
Pszenica	57,50 – 58,50
Usposobienie: stałe.	
Jęczmień przemiałowy	40,00—43,00
Jęczmień browarowy	46,00—48,00
Usposobienie: stałe.	
Owies	43,00 – 45,00
Usposobienie: stałe.	
Mąka żytn 65% wł w stand	74 50
Mąka żytn 70% wł w stand	72.50
Usposobienie: mocne.	
Mąka pszenna 65% w work	79,00– 83,00
Usposobienie stałe.	
Otręby żytnie	36 00 – 37.00
Otręby pszenne	34.0[illegible] – 35.00
Wyka latowa	35,00—38 00
Peluszka	37,00—40,00
Groch polny	46,00 – 51.00
Groch Victoria	60,00 – 82 00
Groch Folgera	55,00 – 65,00
Łubin niebieski	23,00—24.00
Łubin żółty	24.5[illegible]—25,50
Seradela	30,00—31.00
Koniczyna czerwona	220.00—310.00
Koniczyna biała	180 0[illegible] – 280.00
Koniczyna szwedzka	290.00—350.00
Koniczyna żółta odłuszczona	150,00 – 180.00
Koniczyna w łuskach	70.00 – 9[illegible] 00
Przelot	200,00 – 230.00
Tymoteusz	60,00— 68,00

Uwaga: Ogólne usposobienie stałe.

Uwagi ogólne jęczmień browarowy o wadze wyższej niż standardowa ponad notowania Koniczyny wyborowe w ziarnie, kolorze i czystości ponad notowania.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Przed otwarciem VIII Targów Poznańskich

Zapowiedź przyjazdu parlamentarzystów polskich, min. Kwiatkowskiego i wycieczki z Grecji

Przygotowania do tegorocznych Targów są w pełnym toku. Wysłano już zaproszenia do przedstawicieli rządu, władz, do posłów i senatorów. Jak się dowiadujemy z ramienia rządu przybywa na otwarcie p. min. przemysłu i handlu Kwiatkowski, oraz wycieczka posłów i senatorów w liczbie około 80, by ponadto zapoznać się z organizacją Powszechnej Wystawy Krajowej 1929 r. i zwiedzić jej tereny.

Z Grecji nadeszło zawiadomienie, zawierające spis osób, które zjadą z wycieczką zorganizowaną staraniem dyrektora polsko - greckiej izby handlowej w Atenach, p. dr. Ślizińskiego; w jej skład wchodzi około 30 wybitnych osobistości z całej Grecji. Wszyscy przybywają w dn. 1 maja do Warszawy; w czasie od 3 do 5 maja zamierzają zabawić w Poznaniu, a w dn. 6 i 7 — na Górnym Śląsku, 8 i 9 maja — w Krakowie, a 10 udają się do Lwowa, by zwiedzić tereny Targów Wschodnich. Rząd przyznał członkom wycieczki zniżkę za przejazd kolejowy w wysokości 50 proc.

Ze znanych już Poznaniowi należy wymienić prezesa Tow. Kupców w Grecji i właśc. fabryk trykotarzy oraz dywanów wschodnich p. G. Stomatopulosa; dalej przybywa p. Ph. Manoulider — b. wiceprezes parlamentu greckiego, b. minister robót publicznych i wiceprezes izby grecko-polskiej w Atenach, członek rad nadzorczych i współwłaściciel szeregu przedsiębiorstw handlowych. Ponadto zjeżdżają pp.: A. Maonulides — właściciel okrętów z Pierens, Angelos Metaxa — wiceprezes izby handlowo-przemysłowej w Pierens i właściciel najstarszej fabryki koniaków w Grecji, redaktor Kostas Athanatos, jeden z najpoważniejszych dziennikarzy greckich z pisma „Elevteron Vima", wydelegowany do wycieczki jako reprezentant prasy, Perikles Bizantios — artysta-malarz delegowany przez Związek Artystów-Malarzy w Grecji, by nawiązać stosunki z polskiemi sferami artystycznemi, w celu zorganizowania w Atenach wystawy; Constantos Malanos, b. admirał, generalny przedstawiciel greckich winiarni, delegat Państwowych Zakładów Koryntkowych w Atenach, bankierów i przemysłowców pp. Stavros Kostopulos i Minor Constantinis; prezes wolnej strefy w Salonikach p. Stavros Gregoriades; prezes izby przemysłowo-handlowej w Salonikach p. Papaconstantinou i współwłaściciel zakładów figowych i koryntkowych w Calamata p. M. Michalopulos.

Jak widzimy zatem w skład wycieczki greckiej wchodzą istotnie najpoważniejsze osobistości świata handlowego, przemysłowego, kupieckiego i kulturalnego. (k)

Na odbudowę świątyni

Koncert na rzecz kościoła św. Jana.

W Auli Uniwersytetu Poznańskiego odbył się w niedzielę koncert religijny pod protektoratem naiprzew. ks. bisk. Radońskiego, w celu zasilenia funduszu odbudowy kościoła św. Jana na Komandorji.

Wśród wybitnych gości zauważyliśmy m. i. J. Em. ks. Kardynała Prymasa Hlonda, ks. bisk. Radońskiego, ks. kan. Zborowskiego, ks kan Hozakowskiego, reg. senimarjum duchownego ks. dr. Janasika, ks. prał. Kłosa. Publiczność niestety niezupełnie dopisała.

Koncert zainaugurował mistrz gry organowej prof. Feliks Nowowiejski — który odtworzył z właściwem sobie wirtuozostwem utwory Bacha preludjum oraz fugę a-mol i c-mol, dalej rzadko wykonywaną toccatę i fugę d-mol. Ponad to grał prof. Nowowiejski przepiękne utwory Mollinga: Golgotę i Wielkanoc. Dalej p. Marja Rogalińska-Daum zyskując gorący poklask publiczności, wykonała pieśń kościelną Stradelliego, arję Gabryela z oratorjum Haydna „Stworzenie świata" i „Modlitwę Elżbiety" Wagnera. Akompanjował p. prof. Łukasiewicz. Długotrwały aplauz zyskały produkcje sławnego dziś już chóru archikatedralnego, który wykonał utwory Palestriny, Vittoriego, Lottiego i Caldary. Zespół męski odśpiewał wreszcie łacińską pieśń Gorczyńskiego.

Organizatorzy koncertu zgotowali uczestnikom nieprzeciętną ucztę duchową; życzyć im trzeba aby i sukces finansowy był jak największy. (k)

Placówka Zywego Słowa

zjeżdża do Poznania w najbliższych dniach.

Warszawski zespół „Placówki Żywego Słowa" zamierza urządzić począwszy od 24 kwietnia r. b. szereg widowisk w Poznaniu, specjalnie w auli Uniwersyteckiej dn. 24 i 25 kwietnia o godz. 17 i 19,30.

Programy swe opiera „Placówka Żywego Słowa" na inscenizacji utworów poetyckich A. Mickiewicza, C. Norwida, St. Żeromskiego, J. Kraszewskiego, E. Słońskiego, A. Górskiego i szeregu polskich pieśni ludowych. Zespół liczy 18 osób. Pragnąc jednak widowiska uprzystępnić młodzieży szkolnej jako i też szerszej publiczności, ceny miejsc określamy od 50 gr. do 1 zł. Bilety wcześniej nabywać już można i zamawiać w Księgarni Kolej. „Ruch", Pl. Wolności 3.

Kuratorjum Szkolne poleca gorąco powyższe widokiska młodzieży szkolnej wszystkich kategoryj szkół z Poznania i na prowincji a Województwo Pozn. przyrzekło jaknajżyczliwsze poparcie. Szczegółowe programy prześle „Placówka Żywego Słowa" wprost do szkół poznańskich i na prowincji.

Zespół stanowią artyści: J. Jasiewiczówna, H. Lechowska, Z. Małyniczówna, Z Mysłakowska, W. Szczepańska, M. Szpakiewiczowa, J. Wysocka, S. Raczyński, T. Byrski, St. Morozowicz, K. Przesmycki, J. Wasilewski i inni.

„Placówka Żywego Słowa" stawia sobie za cel kultywowanie w ród młodzieży szkolnej i szerokich warstw ludności, najszlachetniejszej poezji, pieśni ludowej w wiernej interpretacji jej piękna, metodą opartą na incenizacji i zbiorowym geście.

Chwalebna inicjatywa

Chrześcijańska spółdzielnia urzędnicza

Z inicjatywy tow. „Rozwój" w Poznaniu zamierza nasze kupiectwo utworzyć chrześcijańską spółdzielnię urzędniczą na Kresy Zachodnie. W celu realizacji tej tak pożądanej instytucji poczyniono już przygotowania wstępne.

Odbyła się więc w sobotę w lokalu „Rozwoju" konferencja z udziałem kupiectwa. Referat wygłosił sekretarz gen. p. red. St. Tad. Kaczmarek. Następnie przemawiali pp.: prezes Stow. Kupców Chrześc. Majewicz i Kaźmierski, przedstawiając praktyczny sposób organizacji. Dyr. Zw. Tow Kupieckich p. Br. Sikorski przyrzekł poparcie przez Związek. W dyskusji przemawiali pp.: Woźniak, Szczawiński i inni.

Inicjatywie „Rozwoju", mającej na celu zaopatrywanie szerokich sfer urzędniczych przez kupców chrześcijańskich należy życzyć jak najlepszego powodzenia. (k)

KALENDARZYK

Poniedziałek, 16 kwietnia 1928.

Słońce: wschód 4.54 — zachód 18.52 — długość dnia 13 godzin 58 min

Księżyc: wschód 4.04 — zachód 13,28 — po ostatniej kwadrze.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.. Poniedziałek, godz. 7 rano: Temperatura powietrza niska 0 st. C., pochmurno, wiatr północno-wschodni. — Ciśnienie atmosferyczne niskie 744 mm. W ubiegłej dobie: Temperatura powietrza najwyższa plus 4 st. C., najniższa 0 st. C.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych: wczoraj + 0.88 m.; dziś + 0.84 m

Kal. rz.-kat.: Lambert; jutro Marcjan.

Kal. słow.: Nosisław; jutro Krasisław.

Zebrania

Dziś o 19 Związek Misyjny Polek, w Domu Król Jadwigi:

o 20 Tow Młodych Przemysłowców, u p. Jarockiego, ul. Masztalarska 8;

P. Ciechanowski, właściciel kawiarni „Polonja" w Poznaniu przy ul. Fredry wygrał w tych dniach 250.000 zł. grając w loterji państwowej.

o 20 Narodowa Organizacja Kobiet, Łazarz, w szkole wydziałowej, ul. Berwińskiego;

o 20 Kółko śpiew. „Sobieski", u p. Wróblewicza. Chwaliszewo 68;

o 20 Tow Powstańców i Wojaków, Wilda, ul. Kilińskiego 15;

o 19 Sodalicja Pań Zaw. Kup., Sekcja Euchar., w Domu św. Wojciecha, Al. Marcinkowskiego 22;

o 19 Sodalicja Pań Konfekcyjnych, w sali OO. Jezuitów.

Wystawy

Wystawa zbiorowa Fałata w salonie Tow Przyjaciół Sztuk Pięknych. pl. Wolności 18. otwarta od godziny 11–17, w niedziele i święta od godz. 12—15. Wstępne 1 zł. młodzież 50 gr

Wystawa grupy „Ogniwo" w salonie Wielkopolskiego Związku Artystów Plastyków. plac Wolności 14 a. otwarta codziennie od 10–16, w niedziele i święta od godziny 11–15.

Nocne pogotowie lekarskie

ul. Pocztowa 30; tel. 55-55; od godz. 20—8.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka pod Eskulapem, pl. Wolności — Apteka Sapieżyńska, ul. Pocztowa 31.

Jeżyce: Apteka Mickiewicza, ul. Mickiewicza 22.

Łazarz: Apteka przy Botaniku, ul. Głogowska 98.

Wilda: Apteka Fortuna. G. Wilda 96.

W innych dzielnicach miasta apteki tam się znajdujące.

WYKŁADY

— * **Zebranie Związku Misyjnego Polek** z referatem, urozmaiconym przeźroczami misjonarza z Chin O. Wieczorka, odbędzie się dzisiaj o godz. 19 na wielkiej sali Domu Królowej Jadwigi przy Al. Marcinkowskiego. Uprasza się o udział wszystkie organizacje katolickie, sodalicje, bractwa oraz osoby, interesujące się misjami. Ceny miejsc zł 1,50, 1,— i 50 gr.

WIECZORY, KONCERTY

— * **Przedstawienie wojskowe.** Dnia 27 bm. (w piątek) o godz. 19,30 odbędzie się w Teatrze Polskim przedstawienie wojskowe. Odegraną zostanie baśń wschodnia p. tyt. „Turandot". Zamówienia na bilety przyjmuje Ref. Oświatowy D. O. K. VII. (Komenda Placu).

WYCHOWANIE, KURSY

— * **Wyższa Szkoła Pielęgniarek i Higjenistek P. C. K.** przyjmuje zapisy na nowy kurs, który rozpoczyna się we wrześniu br. Przyjmuje się tylko kandydatki z wykształceniem 8 klas gimn. Prospekty wysyła na żądanie Dyrekcja Wyższej Szkoły Pielęgniarek i Higjenistek P. C. K. w Poznaniu. Grottgera 5, tel. 6284.

— * **Kursy dla mechaników lotniczych.** Na ostatniem nadzwyczajnem walnem zebraniu członków Sekcji mechaników lotniczych przy Zw. Lotników Polskich, które się odbyło w dniu 13 bm. w sali p. Beyerowej załatwiono szereg spraw organizacyjnych. Członkowie zarządu przedłożyli sprawozdania, z których wynika, że dla celów sekcji uzyskano szereg części różnych silników i przekrojów, co umożliwi w najbliższym czasie rozpoczęcie systematycznego cyklu wykładów z dziedziny silników lotniczych. Sprawę urządzenia kursów powierzono zarządowi do zrealizowania. (k.)

KOMUNIKATY RÓŻNE

— * **Wycieczka czechosłowacka w Poznaniu.** Dnia 18 bm. po zwiedzeniu południowej, wschodniej i północnej Polski, kurjerem z Gdańska o godz 0.45 przybywa wycieczka Spolek Posluchacu inżenyrstwi chemie, złożona z profesorów, asystentów i studentów chemji w Pradze Czeskiej Wycieczkę podejmować będą: Polskie Tow. Chemiczne Oddział Poznański. Tow. Polsko-Czeskosłowackie. Koło Chemików Uniw. Pozn., i Kółko Czechosłowackie przy W. S. H. Goście po wypoczynku wyjadą rano autobusami Pozn. Kolei Elektrycznej do Lubania celem zwiedzenia fabryki Dr. R Maya. Po obiedzie w kuchni Bratniej Pomocy zwiedzą miasto i zabytki, oraz zakłady chemiczne U P. Wieczorem będą goście w kinoteatrze „Słońce", a następnie o godz 21.35 odjadą w dalszą podróż do Katowic w celu zwiedzenia Śląska.

KRONIKA MIEJSCOWA

— * **Poświęcenie nowego przedsiębiorstwa.** P. Wł. Ciechanowski, współwłaściciel cukierni i kawiarni „Polonia" w Poznaniu otworzył przy ul. Fredry 3 nowocześnie urządzoną wytwórnię wód mineralnych pod firmą „Wir", której specjalnością jest fabrykacja doborowego napoju musującego pod nazwą wody szampańskiej. Oficjalny akt poświęcenia nowego przedsiębiorstwa odbył się w sobotę w południe, a dopełnił go ks. prał. Mayer w obecności właściciela, jego rodziny, grona osobistych przyjaciół, znajomych, przedstawicieli prasy i zaproszonych gości. Następnie pp. Ciechanowscy przyjmowali uczestników w gościnnym swoim domu śniadaniem, podczas którego wygłoszono szereg przemówień. Nowej placówce polskiego przemysłu zasyłamy serdeczne „Szczęść Boże!"

— * **Tow. Pań Mił. św. Winc. a Paulo, konferencji św. Józefa** (par. Fara) urządziło w Zakładzie św. Józefa święcone dla swoich ubogich. Obdarzono 120 rodzin struclem, chlebem, kiełbasą, wędzonką, kawą, cukrem, jajkami i barankiem z masła. Ks. O. Leńko w zastępstwie ks. prał. Stychla poświęcił dary i przemówił bardzo serdecznie do zebranych pań i ubogich w obecności siostry przełożonej i niestrudzonej siostry Wincenty, która, jak zwykle z całą gorliwością i zapałem pomagała przy rozdzielaniu i urządzaniu święconego.

— * **Święcone w schronisku na Śródce.** Ostatnio odbyła się na auli III. szkoły powszechnej na Śródce uroczystość rozdania „święconego" ubogim dzieciom. Na kilku olbrzymich stołach ułożono chleb, jajka, kiełbasę, cukier i mąkę. Chór szkolny odśpiewał pieśń powitalną, poczem jedna z uczennic wygłosiła powitanie licznie zebranych gości, między którymi zauważyliśmy insp. szkolnego p. Poprawskiego, ks. Kucharskiego, nie licząc grona nauczycielskiego z p. rektorem Trynką na czele. Ks. prob. Kucharski poświęcił dary, a zawezwał dzieci, aby posłuszeństwem i pracą odwdzięczyły się swym ofiarodawcom. Przemawiali następnie p. insp. Poprawski i p. rektor Trynka, dziękując serdecznie ofiarodawcom, a w pierwszym rzędzie p. prezydentowej Żychlińskiej, za zgotowanie tak miłej i uroczystej chwili ubogiej dziatwie śródeckiej.

— * **Z targu.** Dnia 16 b. m. na placu Sapieżyńskim płacono: za nabiał: 1 kg masła wiejskiego 5.60—6.00 zł; masła mleczarskiego 6.40—6.80 zł; twarogu 1.20—1.40 zł; 1 mendel jaj 2.00—2.10 zł; 1 litr śmietany 2.20—2.40 zł; 1 litr mleka pełnego 36—38 gr; Mięsa: 1 kg słoniny świeżej 2.80—3 zł; słoniny wędzonej 3.40—3.60 zł; wieprzowiny 2.60—3.20 zł; wołowiny 2.20 do 3.40 zł; cielęciny 2.40—2.80 zł; skopowiny 2.40—3.60 zł; smalcu 4.40—4.60 zł; koziny 1.60—1.80 zł Drób: kaczka 8.00 do 10.00 zł; gęś 12.00 16.00 zł; królik 3.00 do 4.00 zł; kura 5.00—8.00 zł; para gołębi 2.50—2.80 zł. Ryby: 1 kg szczupaka 3.20 do 4.00 zł; sandacza 5.00—5.40 zł; karasia 2.80—3.20 zł; lina 4.00—4.80 zł; leszcza 2.40 do 3.60 zł; białych ryb 0.80—1.60 zł; suma 3—3.60 zł; karpia 4.80—5 zł; okonia 2.40—2.80 zł. Jarzyny: 1 kg marchwi 30—40 gr; ziemniaków 12 gr; szablu, grochu, fasoli 0.80—1.00 zł; szpinaku 1.20—1.40 buraków 50 do 70 groszy; 1 kg kapusty białej 20—30 gr; modrej 0.60—1.00 zł; jarmużu 1.20—1.80 zł; brukwi 20 gr; brukselki 2.00—2.40 zł; główka sałaty 20—35 gr; pęczek rzodkiewki 30 gr; seler 3.00 zł; pietruszka 1.60 zł Owoce: 1 kg jabłek 1 do 3.40 zł Różne: 1 kg chleba 60 gr; orzechy włoskie 3—3.40 zł; orzechy laskowe 3.20—3.40 zł. — Targ mało ożywiony. Ceny bez znaczniejszych zmian. (hu.)

KRONIKA WYPADKÓW

— * **Najechana przez samochód.** W niedzielę popołudniu uległa wypadkowi 50-kilkoletnia Wiktorja Przybylska z ulicy Siennej 10. Na Chwaliszewie przy przechodzeniu przez jezdnię wpadł na nią samochód P. Z. nr. 41 463. Nieszczęśliwa odniosła ciężkie obrażenia, m. in. stwierdzono u niej złamanie lewego podudzia. (k.)

— * **Sadze** spowodowały w sobotę wieczorem dwa alarmy straży pożarnej, wywołując pożary przy ul. 27 Grudnia 6 i ul. Seweryna Mielżyńskiego 3. (k.)

— * **Zderzenie.** W sobotę wieczorem przy ul. Franciszka Ratajczaka, narożnik św. Marcina zderzył się samochód z wozem, rozwożącym piwo. Wskutek zderze-

Dzisiaj w Kinie

Apollo: „Belphegor".
Aurora: „Pat i Patachon jako młynarczykowie".
Colosseum: „Najsprytniejszy złodziej świata".
Casino: „Ona, Moja Jedyna!"
Edison: „Królewicz fiołków".
Metropolis: „Chata Wuja Toma"
Odeon: „Nowoczesne Dubarry" z Marją Corda.
Renaissance: „Trzymajcie lwa!" i „Don Juan, który zgrzeszył"
Słońce: „Ubóstwiana"

nia u samochodu, będącego własnością pewnego Gdańszczanina, wypadły szyby. (k.)

KRONIKA POLICYJNA

— * **Znów ofiara oszusta!** Ul. Wodną przechodził p. Stanisław Bocian, gdy nagle wyrósł przed nim jak z pod ziemi pewien jegomość, ukłonił się nisko, a przedstawiwszy się, że jest kupcem z Gniezna, poprosił uprzejmie o wskazanie pewnego adresu. Przy tej okazji poprosił nieznany p. Bociana do lokalu przy St. Rynku nr. 52-54. Podczas serdecznej rozmowy p. B. wyciągnął portfel w celu wręczenia owemu kupcowi z Gniezna swej wizytówki. Z tej okazji skorzystał nieznany osobnik i zręcznym ruchem wykradł mu pięć banknotów po 100 zł, poczem pod jakimś pozorem oddalił się i więcej nie wrócił. Po długiem czekaniu p. B. począł się domyślać, że to jakiś złodziej, a brak gotówki w portfelu potwierdził w zupełności jego przypuszczenia. Oszust był niskiego wzrostu, miał krótko przystrzyżony wąs i nosił żółty płaszcz gumowy. (z)

— * **Niezwykle zuchwałego napadu** dokonano w niedzielę w Ostrowie w Wielkopolsce na mieszkanie kotlarza Stenzla na Kaliskiej 33. Krótko przed godz 20 wtargnął niestwierdzony narazie bandyta, raniąc p. Stenzla w głowę kawałem węgla. Następnie napastnik dokonał rabunku, zabierając rannemu srebrny zegarek i zbiegł. Był to krępy mężczyzna, wzrostu około 1.65 m., ubrany w granatowe ubranie i czarne sznurowane buty. Wdrożono natychmiastowy pościg. (z.)

— * **Ujęcie szajki złodziejskiej.** W ostatnich miesiącach szczególnie w okresie przedświątecznym zgłaszano w wydziale śledczym znaczne kradzieże, przeważnie dokonywano je na peryferjach miasta, jak na Jeżycach i Sołaczu. Włamywacze wyposażeni w różne narzędzia, usuwali z łatwością kraty, wybijali okna itp. Śmiałość ich dochodziła do tego stopnia, że mimo znajdujących się ostrych psów, wynosili łupy wartości często kilku tysięcy złotych bez najmniejszych przeszkód, mając na psy odpowiednie środki. Policja, chcąc rabunkom tym zapobiec, urządzała nocami obserwacje, w wyniku których ujęto całą szajkę, mianowicie: Edmunda Winieckiego, Stefana Dolskiego i innych. Dotąd ustalono nazwiska następujących poszkodowanych: M. Jarosławski, W. Olejniczak, Hurtownia Perfumeryjna, Anna Radoś, Otto Stimmer, Trzebiński, M. Kraczkowska i wielu innych. Skradziony łup odnoszono do paserów, znanych na tut. gruncie jak. J. Loraczowa, Stef. i Józefa Wachowiacy — ul Mylna 16, J. Nowak — Stroma 1, Marja, Weronika i Katarzyna Ratajczakowe — ul. Kościelna 27 itd. (z.)

KRONIKA SĄDOWA

— * **Za zniewagę b. posłów.** W dniu 31 stycznia br. odbywał się w Budzyniu publiczny wiec P. P. S., na którym przemawiali agitatorzy socjalistyczni, Rybczyński i Pasternak. W wywodach swych zarzucali posłom z N. P. R. pp. Faustyniakowi, Leśniewskiemu, Hertzowi i Lisieckiemu, że „za burżujskie pieniądze zdradzają sprawę robotniczą" i nazwali ich złodziejami i łapownikami. Sprawa ta znalazła epilog w sądzie w Bydgoszczy. Oskarżeni zaprzeczali, by używali zarzucanych im słów, jednak szereg świadków potwierdził treść oskarżenia. Sąd skazał Rybczyńskiego na 6 tygodni, Pasternaka na miesiąc więzienia. (zł.)

— * **Ciężkie kary za przemytnictwo tytuniu.** Przemytnictwo wyrobów tytuniowych z Gdańska do Polski nie ustaje mimo wysokich kar. Ostatnio wymierzyła izba karna w Bydgoszczy następujące kary: niejaki Pilecki, który przewiózł drogą nielegalną 33 kg. tytuniu, kilkaset papierosów i cygar i butelkę koniaku, zasądzony został na 31 081,75 zł grzywny; Kucek Stanisława, która Pileckiemu pomagała w przemytnictwie, skazaną została na grzywnę wysokości 9 822,70 zł. Niejaki Willy Heinrich otrzymał za przemycanie cygar i tytuniu 16 825.50 zł a jego kolega Leon Kolas za podobny występek 2 900 zł. W razie niemożności zapłacenia grzywień zastosuje się odpowiednią karę aresztu. (x.)

JARMARKI

— * **Ryczywół.** Jarmark na konie, bydło i kramny odbędzie się w czwartek, 19 bm.

— * **Pleszew.** Jarmark odbędzie się w czwartek, 19 bm. na rogaciznę i nierogaciznę.

Z WIELKOPOLSKI

— * **Szamotuły.** (Rada Miejska.) W czwartek zwiedzały obie korporacje miejskie zakłady i budowle miejskie. Zwiedzono rzeźnię, elektrownię, wodociągi, przytulisko, baraki, nową szkołę powszechną i budowle na ul. Chrobrego oraz przy ulicy Staszica. O godzinie 20 zebrała się Rada miejska na plenarne zebranie. Najpierw powzięto do wiadomości protokół z rewizji kas miejskich za miesiąc marzec 1928. Przy następnym punkcie „Uchwalenie instrukcji kasowo-rachunkowej dla kasy miejskiej", udzielił obszernej informacji p. rewizor związkowy Jeliński z Poznania, który przebywa tutaj od kilku dni przy rewizji kas miejskich. Informacyj jego wysłuchała Rada miejska z wielkiem zainteresowaniem i wybrała komisję, która zbada dokładnie nową instrukcję kasowo-rachunkową i przedłoży, z odpowiednim referatem na następnem posiedzeniu. Do komisji rewizyjnej, w myśl nowego rozporządzenia ministerjalnego, wybrano: z Rady miejskiej pp. Wachowiaka, Kawalera i Czerwińskiego, z poza łona Rady miejskiej pp. Konstantego Hytrego i Kazimierza Krzyżaniaka. Dokonano wyboru uzupełniającego do deputacji Miejskiej Kasy Oszczędności. Wybrano pp. radnych Józefa Kawalera i Ludwika Brzezińskiego.

— * **Obrzycko.** (Osobiste.) W dniu 18 bm. odbędzie się w kościele parafjalnym w Obrzycku ślub p. Fr. Szydłowskiego, właściciela Centralnej Drogerji w Buku, z córką b. burmistrza p. W. Taranczewskiego, znanego z pracy na niwie społecznej i obywatela obrzyckiego.

— * **Trzemeszno.** (Co to znaczy?) Jeszcze nie przycichło poruszenie wśród obywatelstwa, wywołane najazdem żydów, a już krążą uporczywe pogłoski, że jeden z nowo osiadłych żydów, karmelkarz Rachwalski (firma H. Rachwalski bez wyszczególnienia imienia) sprowadza swą krewniaczkę z Łodzi, która zamierza otworzyć skład stroju i konfekcji damskiej. Pertraktacje co do odstąpienia ubikacyj składowych prowadzi się przez pewnego chrześcijanina. Staje się jasnem, że osiedlaniem się żydów wśród nas kieruje celowo jakaś ręka organizacyjna. Rzeczą obywatelstwa będzie, aby te jednostki chrześcijańskie, które odważyłyby się odstąpić swoje lokale żydom, wyrzucić poza nawias społeczeństwa. Wobec parobków żydowskich może być tylko jedno stanowisko: bojkot handlowy i towarzyski. (o.)

— * **Pakość.** (W przededniu uroczystości jubileuszowych.) Dla poczynienia wszelkich przygotowań w związku z jubileuszem Kalwarji pakoskiej zawiązał się przed kilku tygodniami komitet. W tych dniach — na ostatniem zebraniu komitetu referowano stan przygotowań, poczynionych przez poszczególne komisje. Ks. prob. Kiełczewski powiadomił zebranych, że za pewne uchodzi przybycie ks. ks. biskupów Laubitza z Gniezna i Radońskiego z Poznania. Waży się jeszcze sprawa przybycia J. Em. ks. Prymasa Hlonda. — Przewiduje się, że uroczystości jubileuszowe zaszczycą swą obecnością ks. ks. biskupi Łukomski z Łomży, Okoniewski z Pelplina i Krynicki z Włocławka. Napływ pielgrzymek będzie wielki, jak to wynika z licznych zgłoszeń, które zewsząd codziennie napływają. Obmyślano już w szczegółach iluminację Kalwarji. Komisja kwaterunkowa dysponuje obecnie już około 2 000 kwaterami. Jest to jednak jeszcze liczba zbyt szczupła. Ustalenie szczegółowego programu nastąpi w tych dniach. (t.)

— * **Kościan.** (Srebrny jubileusz pracy samodzielnej.) P. K. Zawieja, mistrz stolarski, obchodzi 16 bm. 25-lecie samodzielnej pracy w zawodzie stolarskim. Jubilat cieszy się wielkim szacunkiem i poważaniem w szerokich kołach obywatelstwa. Z okazji jubileuszu Jubilat ofiarował 100 zł na cele dobroczynne. Dnia 16 bm. o godz. 7 odprawi się na pomyślność Jubilata w kościele farnym msza św.

— * **Śrem.** (Teatr amatorski.) W niedzielę palmową odbyło się staraniem kółka teatralnego przedstawienie tragedji Słowackiego „Mazepa" popołudniu dla młodzieży szkół naszego miasta a wieczorem dla szerszej publiczności. Przedstawienie było starannie przygotowane, dekoracje były bez zarzutu a gra amatorów zadowalała widzów w całej pełni.

— („Posażna jedynaczka".) W drugie święto wielkanocne Tow. Sokół wystawiło „Posażną jedynaczkę" Fredry na sali p. Sałacińskiej. Z powodu pięknej pogody sala niestety była mało zapełniona, gdyż wielu wolało używać przechadzki za miasto, niż spędzić czas w dusznej sali.

— (Rekolekcje.) W Wielkim Tygodniu odbyły się w szkole powszechnej wieczorne pogadanki rekolekcyjne dla Młodych Polek, wygłoszone przez wicepatronkę. — Pogadanki te cieszyły się znaczną frekwencją druhen.

— (Święcone dla ubogich.) W Wielki Piątek odbyło się rozdanie „święconego" staraniem Tow. św. Winc. a Pauło pomiędzy 80 ubogich. Rozdawano mięsiwo, wędliny, chleb i placek.

— * **Bydgoszcz.** (Oszust rabusiem.) — Przed niejakim czasem ukazało się w pismach bydgoskich ogłoszenie, że jakiś Franciszek Różycki z Śliwic w powiecie starogardzkim, liczący lat 26, poszukuje wspólniczki do założenia piekarni. Zgłosiła się p. Ojrzyńska z Bydgoszczy i pojechała z Różyckim, by obejrzeć upatrzoną piekarnię w Czersku. Gdy wysiedli z pociągu, Różycki, w przypuszczeniu, że Ojrzyńska ma w torebce większą kwotę pieniędzy, wyrwał jej torebkę i zbiegł do Niemiec. Zawiódł się, gdyż w torebce było tylko 50 zł i dokumenty osobiste. Władze niemieckie zatrzymały Różyckiego na granicy i odstawiły do więzienia. Różycki podawał się tam za oficera wojsk polskich, który zbiegł z Polski, by służyć w armji niemieckiej. Niemcy jednak nie bardzo mu dowierzali, zresztą stwierdzili, że Różycki jest zawodowym oszustem. To też po przetrzymaniu go przez 6 tygodni za nielegalne przekroczenie granicy, odstawili go do Bydgoszczy, gdzie w tych dniach stanie przed sądem. (zł.)

Z POMORZA

— * **Tuchola.** (Kurs Wych. Fiz.) W seminarjum rozpoczął się 11 bm. kurs wychowania fizycznego dla nauczycieli szkół powszechnych, zorganizowany przez Tow. Kom Wych. Fiz. Kurs prowadzi p. prof Danek wraz z p. prof. Pawłowskim.

— (Napad.) Przebywający na urlopie żołnierz Rejnowski napadł w stanie nietrzeźwym na mistrza kołodziejskiego, p. Włocha. Gdy R. dobył bagnetu i chciał p. W przebić, ten w obronie własnej użył broni palnej, raniąc R. w szczękę i rękę, poczem odebrał szaleńcowi bagnet. Rejnowski opuścił teraz mieszkanie p. W., lecz wkrótce upadł z powodu upływu krwi. Rannym zaopiekowała się policja i przewiozła go do szpitala.

— (Zmiana właściciela.) Skład bławatów firmy Bracia Gumińscy przejął z dn. 10 bm. p. Szykowny. Dawny właściciel tej firmy wykupił od Żyda dom w Starogardzie i prowadzić będzie dalej przedsiębiorstwo (m.)

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Cechowa Czeladź Krawiecka.** Kwartalne plenarne zebranie odbędzie się w poniedziałek, 16 bm. o godz. 20 w lokalu przy ulicy Ślusarskiej 6. Na porządku obrad sprawa przyjęcia nowego statutu.

— **Tow. gimn. Sokół, Wilda.** Plenarne zebranie oddziału żeńskiego odbędzie się 16 bm. o godz. 19 w szkole przy ul. Gen. Prądzyńskiego.

— **Tow. Młodych Przemysłowców.** Zebranie wydziału szewskiego we wtorek, 17 kwietnia 1928 roku o godzinie 20 w lokalu przy ul. Podgórnej 13. Na porządku dziennym fachowy wykład.

— **Tow. Śpiewu „Dzwon Zygmunta".** Zebranie plenarne we wtorek, dnia 17 bm. o godz. 19,30 na sali p. Bayer, plac Bernardyński.

— **Drużyna Błękitna.** Zbiórka służbowa 17 bm. o godz. 19.30 w hali Wojskowej Centralnej Szkoły Gimnastyki i Sportów (wejście przez koszary 57 p. p.). Jednocześnie odbędą się ćwiczenia z wychowania fizycznego, poprowadzone przez p. porucznika Nycza.

— **Klub „Jednością Silni".** Zebranie we wtorek, 17 bm. o godz. 19 u p. Koniecznego.

— **Koło Tow. Rękodzielników.** Kwartalne zebranie odbędzie się we wtorek, 17 bm. o godz. 19 w lokalu zebrań Nowy Rynek 4. Na porządku dziennym sprawozdanie sekretarza, skarbnika i bibljotekarza. Rodziny, chcące uczestniczyć w wycieczce, celem zwiedzenia zamku kórnickiego, uprasza się o zgłoszenie u skarbnika p. Dąbkowskiego, skład mebli, ul. Szewska nr. 2.

— **Tow. Przem. „Jedność".** Zebranie plenarne odbędzie się dnia 17 bm. o godz. 20 u p. Ograbowicza przy ul. Ślusarskiej nr. 6. Wykład prezesa p. Mrugalskiego.

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Dnia 14. kwietnia 1928 zgłoszono: Władysław Grześkowiak, 8 mies. 13 dni. Józef Kranc, 1 godz. trzy kwadranse. Balbina Wanderkowska, z domu Dwornikiewiczówna, wdowa, 92 l. Maciej Galas, emeryt pocztowy, 74 l. Kazimierz Burdziak bez zawodu, 16 l. Wincenty Lewandowski, robotnik, 74 l. Anna Dudzińska, z domu Obstówna, 74 l. Dorota Sadłowska, z domu Maasówna, 70 l. Apolonja Muszyńska, z domu Szałamacha, 82 l. Kazimierz Dąbrowski, rolnik, 38 l. Marjanna Królik, z domu Pakuła, 81 l. Franciszek Weychan, robotnik, 22 l. Ewa Reich, z d. Kubiak, 85 l. Stefan Gliszczyński, kowal, 62 l. Konstanty Brukwicki, robotnik, 64 l. Antonina Gryczyńska, z domu Bulczyńska, 45 l. Maksymiljan Czarnecki, uczeń szkolny, 11 l. Weronika Marecka, z domu Kubczak, 58 l. Wojciech Górski, kowal, 51 l. Józef Nowak, 1 mies. 2 dni.

TEATRY

— * **Z Teatru Wielkiego.** Dziś w poniedziałek „Wesoła wdówka". We wtorek, 17 bm. pod kierunkiem dyr. Stermicza „Wolny strzelec" z pp. Fontanówną, Lubicz, Bedlewiczem i Urbanowiczem. W środę, 18 bm. zbierze się 3 komplet widzów na operetce „Wesoła wdówka" z p. Fontanówną w tytułowej roli oraz pp. Majchrzakówną, Bratkiewiczem, Folańskim, Laskowskim i Wiśniewskim, kapelmistrz p. Tylia. Sensację stanowi dekoracja III aktu p. Jarockiego oraz balet układu p. Statkiewicza z pp. Grabowską i Jedyńską. W czwartek, 19 bm. „Cavalleria rusticana" i „Pajace".

„Chocolade Kiddes", światowej sławy artystyczny zespół murzyński da tylko 2 przedstawienia w Teatrze Wielkim w sobotę i niedzielę 21 i 22 bm. o godz. 11 wieczorem.

— * **Z Teatru Polskiego.** Dziś „Rosmersholm" Ibsena z pp. Wysocką, Sachnowską, Brackim, Brylińskim, Chmielewskim i Kondradtem w rolach głównych. Jutro wypełniająca stale teatr po brzegi arcykomiczna i malownicza, egzotyczna groteska wschodnia C. Gozzi'ego „Turandot" w pięknem tłumaczeniu E. Zegadłowicza.

Ostatnia nowość z repertuaru warszawskich teatrów, wyborna komedja Stefana Kiedrzyńskiego „Powrót do grzechu" wejdzie na repertuar Teatru Polskiego w nadchodzący piątek. Komedja ta grana jest obecnie w Warszawie od 2 miesięcy z nadzwyczajnem powodzeniem. Obsadę stanowią pp. Biesiadecka, Biesiadecki, Bracka, Bryliński, Kondradt, Nowacki, Ryll, Wierzejska, Zasempianka. Reżyseruje J. Warnecki.

— * **Z Teatru Nowego.** Dziś po raz trzeci sztuka St. Ign. Witkiewicza p. tyt. „Metafizyka dwugłowego cielęcia". Sztuka ta, której premjera odbyła się w obecności autora, wzbudziła w sferach artystycznych niezwykłe zainteresowanie. — Jutro we wtorek po raz ostatni w tym sezonie rekordowy „Sen" Kruszewskiej. Od środy w dalszym ciągu „Metafizyka dwugłowego cielęcia".

TEATR WIELKI

DZIŚ — „WESOŁA WDÓWKA", operetka Lehara — premjera.
Wtorek, 17. 4. „Wolny strzelec", opera Webera.
Środa, 18. 4. „Wesoła wdówka", operetka Lehara.
Czwartek, 19. 4. „Cavalleria rusticana", opera Mascagni'ego i „Pajace", opera Leoncavalla.

TEATR POLSKI

DZIŚ — „ROSMERSHOLM".
Wtorek, 17. 4. „Turandot".
Środa, 18. 4. „Nie ożenię się".
Czwartek, 19. 4. „Turandot".

TEATR NOWY

DZIŚ — „METAFIZYKA DWUGŁOWEGO CIELĘCIA".
Wtorek, 17. 4. „Sen" Kruszewskiej.
Środa, 18. 4. „Metafizyka dwugłowego cielęcia".
Czwartek, 19. 4. „Metafizyka dwugłowego cielęcia".

TEATR WIELKOPOLSKI

pod dyrekcją Bolesława Brzeskiego odwiedzi następujące miejscowości:
17 kwietnia — Wronki.
18 kwietnia — Nowy Tomyśl.
19 kwietnia — Śrem.

Pod włos

„Metapsychika malowanego byka"

Jeden z kolegów mojego siostrzeńca, chłopak szesnastoletni, odwiedził mnie wczoraj niespodzianie i, rumieniąc się po brzegi bujnej czupryny, wręczył mi gruby zeszyt.

— To jest moja najnowsza sztuka. Napisałem ją wczoraj w nocy.

— No, no! Tak szybko?

— Ja zawsze tak szybko piszę, proszę pana.

— I co ja mam z tem zrobić?

— Przeczytać i ocenić, jeśli to panu nie zrobi różnicy.

Poczęstowałem go herbatą z konfiturami, przyczem miałem sposobność zapoznać się z jego poglądami na twórczość wogóle, a sceniczną w szczególności. — Chłopak zaimponował mi. Bądź co bądź poglądy były śmiałe i to... w szesnastym roku życia.

Po jego odejściu zabrałem się do zeszytu.

Tytuł brzmiał: „Metapsychika malowanego byka".

Akt I. Biegun północny. Na ziemskiej osi ulokowany głośnik radjowy.

Purpurjel: Byłbym cymbał, gdy się go bym bał.

Hrabia Karol: Kogo kochasiu?

Purpurjel: No... malowanego byka.

Hrabia Karol: Byka? Ależ to bardzo miły owad. Zapominasz, że zjadł twego ojca.

Purpurjel: To było bardzo ładnie z jego strony. A jednak (drży) lękam go się bardzo.

Bambaramba: Pomódl się do świętej centkowanej pluskwy, Hupa Tupa, to ci dobrze zrobi.

Hr. Karol: Bambaramba jest pospolity, całkiem niemetafizyczny osioł.

Bambaramba: Darzysz mnie niezasłużonemi komplementami. Bardzo mi jest gorąco.

Purpurjel: Ubierz się w futro, będzie ci chłodniej.

Hr. Karol: Albo napij się trochę araku.

Bambaramba: Nie. Cierpienie sprawia mi większą przyjemność. Czy nie byłbyś łaskaw zastrzelić mnie.

Purpurjel: Służę ci. (Strzela doń z rewolweru.)

Bambaramba: Dziękuję (umiera).

Hr. Karol (częstuje Bambarambę papierosem): Jakże ci się wiedzie na tamtym świecie?

Bambaramba (leżąc sztywno, zapala papierosa): Wcale nie źle.

Purpurjel: Mam jutro egzamin z trygonometrji.

Hr. Karol (wzrusza ramionami): Malowany byk nie pali przecież cygar, a twój ojciec był zbrodniarzem . . .

. . . . . .

Czytałem ze wzrastającem zajęciem do godziny 6 rano, poczem odesłałem kochanemu chłopcu zeszyt z dopiskiem: „Niech kawaler to prześle teatrowi za mostem teatralnym. Tam bardzo lubią takie sztuki. Będzie to okazja do wystawienia jeszcze jednego „Snu".

Bonzo.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

RADZIWIŁŁOWIE

Jak z feljetonów zrobiła się książka — Palemon król Pontu — Z Italji „Litwanja“ — Amor, Victor i Krzysztof — Radziwiłł przeszedł na judaizm — „Mucio-pucio“ — Zięć Hohenzollernów — Francuzka odnowiła Nieśwież

W świeżo wydanej pracy o Radziwiłłach zwierza się K. Bartoszewicz w przedmowie, w jaki sposób powstała ta książka*, drukowana w 60 rocznicę jego niestrudzonej działalności literackiej. Zrodziła się przypadkiem, z okazji znanego zjazdu nieświeskiego, gdy przyszło mu napisać kilka feljetonów do gazet. Z kilku feljetonów zrobiło się kilkanaście; robota coraz bardziej zaciekawiała autora, zaczął zaglądać do wydawnictw źródłowych i archiwów. Niebawem rzecz cała urosła do kikudziesięciu feljetonów i utworzyła się książka: szkic dziejów domu Radziwiłłowskiego. Podobnych uczuć doznaje i czytelnik, zwolna zaczyna go lektura coraz bardziej pochłaniać, z każdą przeczytaną kartą rośnie zainteresowanie, aż wreszcie oderwać się nie może od tej niezrównanej galerji typów i charakterów, będącej świetnym przyczynkiem do historji obyczajów naszych „królewiąt“.

Bo też trudno w dziejach naszych o ciekawszy temat, jak historja tego rodu, którego początki wywodziła dawna mitologja genealogiczna od Narymunta, potomka Palemona, króla Pontu. Ów Palemon opuściwszy Rzym, „z kilkuset przedniejszymi familjantami“, przybył morzem do Litwy. Kraj nazwano Italią, co potomowie przekręcili na Litalja, poczem zostało „większe odmienienie“: Litwanja. Dziś wiemy, że prostoplastą rodu jest Krystyn Ostyk (Ościk), kasztelan wileński (1419—1442), który miał syna imieniem Radziwiłł; potomkowie imię to zamienili na nazwisko.

Ród ten, jak słusznie zaznacza autor, odznaczał się duchem rycerskim, zacząwszy od Mikołaja, tóry dowodził chorągwią grodzieńską pod Grunwaldem, a skończywszy na Michale, naczelnym wodzu 1831 r. Za ostatnich Jagiellonów i Batorego odznaczyli się w szczególności Amor, Victor i Krzysztof, zwany Piorunem. Ale już syn tego Krzysztofa, Janusz, należy do rokoszu Zebrzydowskiego, a dwaj wnukowie Janusz i Bogusław stają się zdrajcami w okresie „potopu“.

Osobny rozdział poświęcił autor oryginałom i dziwakom. W galerji tej na pierwsze miejsce wysuwa się znana postać Marcina Radziwiłła (ur. 1705). Utrzymywał on na dworze swym czarnawczyckim cały harem „z różnych stanów“, a oprócz nich były jeszcze młodziutkie ładne dziewczęta, „kadetki“ (wyrażenie pamiętnikarza Matuszewicza), kandydatki na miłośnice. Postanowiszy później wyszukać najlepszą religję, wybrał judaizm, nauczył się żargonu, oddalił całą służbę chrześcijańską, a dwór swój złożył z samych prawie Żydów. Co piątek zbierali się u księcia Żydy na boruchy, na łokszyn, szczupaki i kugiel. Najskrupulatniej zachowywał szabasy i koszery; na szabasach siadał w żydowskim chałacie z orderem św. Huberta na szyi.

Synem tego Marcina był Michał Radziwiłł (ur. 1744), żonaty ze sławną z piękności Heleną z Przeździeckich, założycielką słynnej Arkadji koło Nieborowa (w sochaczewskim). Ostatni wojewoda wileński, zwany przez żonę pieszczotliwie „Muciempuciem“, smutną po sobie zostawił pamięć, bo on to marszałkował na sejmie rozbiorowym w 1773 r., na którym Rejtan kładł się na progu nie chcąc dopuścić do hańby. W okresie trzeciego rozbioru syn ich Antoni (ur. 1775 r.) żeni się z córką Ferdynanda Hohenzollerna, brata Fryderyka Wielkiego, Ludwiką, o czem podaje ciekawe szczegóły na podstawie niewydanych ustępów pamiętnika owej Ludwiki, prof. Sz. Askenazy (Przymierze polsko-pruskie, wyd. III (1919) str. 220). Za protekcją cara Aleksandra I uzyskuje on ordynacją nieświeską, po śmierci Dominika Radziwiłła z linji nieświeskiej, który pozostawił tylko przedślubnego syna, Fryderyk Wilhelm III mianuje go po kongresie wiedeńskim namiestnikiem W. Ks. Poznańskiego. Odtąd na długi czas ta gałąź Radziwiłłów niemal zupełnie prusaczeje.

Dopiero wnukowie Antoniego, Antoni i Ferdynand, nawiązują do dawnej tradycji. Skazany na powolną zagładę Nieśwież zaczął się odradzać za pomocą głównie francuskiej żony ordynata Antoniego, margrabianki Marji de Castellane. Pierwsze zetknięcie się jej z staremi murami Nieświeża w r. 1875, tak imponujące wywarło na nią wrażenie, że później przez 25 lat poświęciła się cała zadaniu tej restauracji. Oto charakterystyczny urywek z jej pamiętnika: „W Polsce o wiele więcej niż w Berlinie, czułam się w środowisku pełnem kultury, takiem, w jakiem się urodziłam... Ogarnęło mnie pragnienie podniesienia z upadku, o ile na to siły moje pozwolą, tych pamiątek pełnych chwały, a zarazem postanowienie sprowadzenia napowrót do swej ojczyzny tych z rodziny, którzy o niej zapomnieli przez swe małżeństwo pruskie“. Cel ten osiągnęła margrabianka w zupełności; Nieśwież podniósł się z upadku, a równocześnie brat stryjeczny ordynata nieświeskiego, ks. Ferdynand Radziwiłł, ordynat przygodzicki, silnie związał się z życiem polskiem, piastując przez szereg lat godność prezesa Koła polskiego w Berlinie.

Książka sędziwego autora zawiera tyle treści, taką różnorodność tematów, że trudno, choćby w przybliżeniu dać wgląd w jej zawartość. Nie pozostaje zatem nic innego, jak tylko najgoręciej jej lekturę zalecić. Kto tej rady usłucha, nie pożałuje z pewnością.

Poznań. F. Pohorecki.

*) Kazimierz Barstoszewicz „Radziwiłłowie“. Warszawa-Kraków. Nakł. J. Czerneckiego, str. 7+320.

Wielkie wydawnictwo bibljograficzno-prawne. Jest niem Powszechna Kronika Historyczno-Prawna za lata 1920—25, opublikowana przez prof. Przemysława Dąbkowskiego jako I zeszyt tomu V Pamiętnika Prawno-Historycznego (Lwów 1927, str. 400). Kronika ta stara się podać materjał naukowy nietylko europejski, ale cały światowy. Na czele podaje autor zestawienia z terytorjum Polski, poczem idą inne państwa europejskie, przyczem szczególny nacisk — i słusznie — położył autor na Niemcy, Francję i Czechy. Z kolei idą inne kraje jako pozycje poszczególnych części świata. Z tych ostatnich najmniej materjału można było zebrać z Afryki i Azji. Bardzo cenne są końcowe uwagi autora, który zaznacza, że podjęte przezeń przedsięwzięcie jest pierwszem w literaturze naukowej polskiej, a prawdopodobnie i światowej. Mając przed soba materjał europejski z okresu kilku lat, mógł autor wykazać, jakie miejsce zajmuje Polska w produkcji historyczno-prawnej i stwierdza, że produkcja ta stoi w tyle poza państwami zachodnio-europejskiemi. Razi autora zupełna bierność naukowa kresów wschodnich, rażący brak na uniwersytetach polskich historji praw słowiańskich, brak specjalnego polskiego czasopisma prawno-historycznego. W przygotowaniu publikacji korzystał autor z wydatnej pomocy dra Karola Koranyego. (zw)

Bibljografja regjonalna Województwa poznańskiego

opracowana przez Bibljotekę Uniwersytecką w Poznaniu na podstawie obowiązkowych egzemplarzy bibljotecznych z obszaru województwa poznańskiego.

Księga adresowa polska (wraz z w. m. Gdańskiem) dla handlu, przemysłu, rzemiosł i rolnictwa. 1928. Annuaire de la Pologne. (Y compris la V. L. de Dantzig.) Wydawnictwo: Towarzystwo Reklamy Międzynarodowej, Sp. z o. o. Generalny reprez. Rudolf Mosse, Warszawa. Druk. Zakł. Graf. „Bibljoteka Polska“ w Bydgoszczy. 4°, str. 6 nlb., LXXXIX, 2624, 2 nlb.

Marczyński Antoni: Perła Shanghaju. Powieść. T. 1. Warszawa, Poznań. (itd.) Instytut Wydawniczy „Renaissance“. (Drukarnia A. Dittmann, T. z o. o., Bydgoszcz.) B. r. w. (1928.) 8°, str. 215, 1 nlb. (Cykl: Najpiękniejsze powieści świata.)

Nowiny lekarskie. Poznań, Roczn. 40, 1928, zeszyt 6, 7.

Orędowniczek Krucjaty Eucharystycznej dla dzieci. Organ Apostolstwa Modlitwy dla dzieci. P. red. X. K. Bajerowicza z Pniew. (Drukarnia Państwowa w Poznaniu.) 1928. R. 4, Nr. 4, 8° m., str. 1, nlb., od 74—96. (Tyt. okł.)

ŻYCIE KULTURALNE

TEATR

Pomnik Wojciecha Bogusławskiego ma stanąć w Warszawie. Inicjatywę dał Związek Artystów Scen Polskich, który wyznaczył na ten cel 22 tysiące złotych, jako początek potrzebnych funduszów. Odsłonięcie jest projektowane na przyszły rok, na lipiec, gdyż 28 lipca przypada setna rocznica zgonu „ojca sceny polskiej“.

Birabeau we Lwowie. Teatr lwowski wystawia dzieło znanego modernisty francuskiego Andrzeja Birabeau, p. t. „Śniadanie w słońcu“. Birabeau należy do t. zw. „awangardy“ dramatycznej Paryża i obudził już niejedną dyskusję literacką.

RUCH REGJONALISTYCZNY

Śląskie Towarzystwo Literackie zostało utworzone przed niedawnym czasem w Katowicach. Zrzeszyło ono wszystkie wybitniejsze jednostki, pracujące w życiu kulturalnem Górnego Śląska. Nowo powstałe, a tak potrzebne Towarzystwo postawiło sobie m. i. następujące zadania: popierać ruch literacki na G. Śląsku, udzielać zapomóg literatom i wydawcom, organizować ruch odczytowy, przyczyniać się do ożywienia życia literackiego, oraz ogłaszać konkursy. Jedną z pierwszych prac Towarzystwa stanowi zorganizowanie i ogłoszenie konkursu na powieść, dramat i pracę opisową z życia G. Śląska. Życzyć należy nowemu towarzystwu, aby rozwinęło szeroką działalność na pożytek kultury ojczystej. (j. k.)

Pismo regjonalne Mazowsza i Kujaw. Wychodzi w Płocku „Miesięcznik ilustrowany“ dla terenów Mazowsza i Kujaw. Pismo ma charakter popularny, a obok artykułów ogólnych, sporo znajduje się w niem przyczynków regjonalnych. W numerach ostatnich znajdują się następujące ciekawe przyczynki: „Stan gospodarczy powiatu sierpskiego“, „Miasto Przasnysz“, „Teatr płocki ku czci Wyspiańskiego“, „Przasnysz — rozwój współczesny“ i inne. (j. k.)

SZKOLNICTWO

Odrodzona Rydzyna. Od września r. b. rozpocznie pracę nowopowstałe gimnazjum w dawnym pałacu Sułkowskich w Rydzynie (woj. poznańskie). Powołuje do życia powyższe gimnazjum, założona w XVIII w. a dziś przez Min. W. R. i O. P. reaktywowana „Fundacja Sułkowskich“. Gimnazjum tej fundacji przeznaczone jest tylko dla młodzieży wybitnie uzdolnionej, a niezamożnej. Przy gimnazjum ma powstać internat. W ten sposób pragną inicjatorzy tego projektu zrealizować ideał szkoły, zgromadzić najzdolniejszą młodzież, dać jej doskonałe warunki życia, na tle wiejskiej przyrody i wychowywać ją, przy pomocy wybitnych sił pedagogicznych, nietylko podczas godzin szkolnych, ale i w życiu internatowem. (j. k.)

POLONICA WŁOSKIE

Cykl odczytów o Polsce. Nasz korespondent rzymski (P) pisze nam: Tow. „Italia e Polonia“ w Rzymie urządza cykl odczytów o kulturze polskiej. Odbywać się one będą w sali pałacu Capizucchi na Piazza Campitelli. Pierwszym z rzędu był odczyt E. Damianiego p. t. „Wśród współczesnych prozaików polskich“, następny R. Pollaka o „Tragedji wschodnich kresów Polski“. Prof. Kulczycki mówił na temat „Rzym w literaturze polskiej“, a wreszcie 19 kwietnia p. Giorgio Clarotti będzie mówił o „Współczesnym teatrze polskim“.

KSIĄŻKI NADESŁANE

Tadeusz Brzeski: „Ustrój pieniężny“, teorja. Nakładem Wyższej Szkoły Handlowej. Warszawa, 1928.

Jurij Sljoskin: „Olga Org“, romans niezwykłej miłości. Autoryzowany przekład M. Kreczowskiej. Instytut Wydawniczy „Renaissance“, Warszawa.

Leo Belmont: „Pod gilotyną“, tragedja śmierci pani Dubarzy; powieść. Instytut Wydawniczy „Renaissance“. Warszawa.

Jakób Wassermann: „Dziecię Europy czyli Kacper Hauser“, powieść, opracował Leo Belmont. Instytut Wydawniczy „Renaissance“.

Ze wspomnień cyganerji

JAK TO MALARZ ŻYDA ZACZAROWAŁ

Piszą nam z Krakowa:

Między ciekawemi historjami z niedawnej przeszłości, jakie opowiada w jednem z pism dr. Franciszek Klein, zasłużony miłośnik Starego Krakowa, znalazła się autentyczna anegdota o przygodzie, jaką miał z cyganerją malarską pewien kazimierski „przyjaciel artystów“, czyli poprostu lichwiarz. Główną osobą był w tej grotesce ś. p. Franciszek Bruzdowicz, artysta-malarz, uczeń Matejki, jedna z typowych postaci przedwojennego Krakowa.

Mieszkał on przy ulicy Topolowej a pracownia jego sąsiadowała z pracownią jego przyjaciela, malarza Każeta, znajdującą się w drugim domu, ale o ścianę. Aby móc komunikować się ze sobą, przyjaciele kazali wyjąć w ścianie otwór, tak że w każdej chwili jeden mógł wejść do pracowni drugiego.

Pewnego dnia przypadał termin pożyczki, zaciągniętej przez Każeta u swego przyjaciela artystów. Każet, nie mając pieniędzy na spłatę długu, wolał uniknąć rozmowy i wyszedł z domu, a Bruzdowicza poprosił, aby ten „wytłumaczył“ go przed Żydem. Wkrótce rozegrała się scena następująca:

Bruzdowicz usłyszał, że ktoś puka do drzwi pracowni Każeta. Przeszedł więc ze swojej pracowni przez dziurę w murze, otworzył drzwi, a widząc przed drzwiami Żyda, zapytuje stentorowym głosem i z najpoważniejszą miną: czego sobie życzy?

— Przyszedłem do pana Każeta — odpowiada Żyd, kłaniając się nisko.

— Do pana Każeta — powiarza Bruzdowicz — to w sąsiednim domu. Tu ja mieszkam, a pan Każet mieszka pod num. dwudziestym szóstym.

Na te słowa Żyd zmieszał się bardzo i — nic nie przeczuwając — ukłonił się i przeprosił za tę pomyłkę i własną nieuwagę. Istotnie, nie uważając można się było łatwo pomylić, gdyż oba domy jednego właściciela były zupełnie jednakowe, na podstawie tego samego planu budowane, tak zewnątrz jak i wewnątrz. Dziwiąc się własnej nieuwadze Żyd wolno zeszedł na dół i oglądnąwszy numery obu domów, zaczął spocony spinać się na trzecie piętro sąsiedniej kamienicy.

Tymczasem Bruzdowicz powrócił do swojej pracowni i spokojnie oczekiwał ponownej wizyty Żyda. Istotnie po dłuższej chwili zapukano do drzwi. Malarz otwarł i na pytanie — do kogo — usłyszał znowu tę samą odpowiedź, co przedtem. Na to z pewnem zniecierpliwieniem w głosie odpowiedział:

— Jużem panu raz mówił, że tu ja mieszkam, a pan Każet w sąsiednim domu.

Żyd wybałuszył oczy, otwarł usta i wśród nieopisanego pomieszania stał niemy, patrząc na malarza. Nie wiedział co się z nim dzieje. Bruzdowicz zaś widząc jego stan, pokazał mu przybitą na drzwiach swą kartę wizytową. Żyd zrozumieć nie mógł, jak idąc do Każeta, już drugi raz tak się pomylił. Wyjął dużą chustkę do nosa i obcierał spoconą twarz. Wreszcie nic nie mówiąc, oglądnąwszy raz jeszcze kartę na drzwiach, zawrócił z powrotem.

Po upływie może pół godziny, Bruzdowicz usłyszał ponowne pukanie do pracowni Każeta. Podbiegłszy, otwarł prędko drzwi na oścież, a Żyd ujrzawszy go znowu, z wielkim krzykiem począł uciekać, powtarzając z przerażeniem:

— Gwałtu! Co to jest? Ja zwarjował, ja zwarjował!

Zbiegł szybko po schodach i już więcej się nie pokazał. W kilka miesięcy później Każet odszukał go w domu na Kazimierzu, aby mu zwrócić pożyczkę. Żyd niechciał jej w żaden sposób przyjąć, obawiając się, że te pieniądze przyniosą mu nieszczęście. Widział w tem bowiem działanie jakichś czarów — jak mówił — które mu już raz odjęły świadomość tego co robi. Był bowiem przekonany, że wciąż wchodził do tego samego domu, w którym mieszkał Bruzdowicz, mimo całej uwagi i ostrożności. Nie było sposobu, żeby go skłonić do przyjęcia pieniędzy. Wreszcie Każet — nie widząc innego wyjścia — wyliczył mu na stół pieniądze i wyszedł. Do końca swego życia Żyd widział w tym wypadku działanie czarów, które nań Każet miał rzucić.

Z dawnych dobrych czasów

Przeszłość widelca

„Aczci Włoszek serwetkę ma i kurdydenty.

Wżdy jako wół sałatką wala sobie pięty..."

Tak pisał rubaszny Imć Pan Mikołaj Rej z Nagłowic, dworując sobie z sałaty, serwet i kurdydentów, czyli z wykłówaczy do zębów, na co wszystko spoglądano podówczas w Polsce jako na dziwaczne włoskie wymysły.

Niema też wzmianki o serwecie w wydanej r. 1533 w Krakowie książeczce p. n. „Sulpitii Verulani de moribus puerorum carmen" (Sulpitiuza Verulana wierze o obyczajach chłopów), do której rymy polskie dodał Ambroży Altantsee także w nich dając między innemi przepisy dobrego tonu przy stole:

„Trzema palcami jeść masz brać,
Wielkich sztuk nie masz ukąsać...
Utrzy usta sobie czasem
I palce przykrytym obrusem,
Nie trzymajże ręki długo
W misie, gdy ty sięgasz czego."

Nie znano podówczas w Polsce widelców. Więc mięso brano z misy palcami. Dlatego też Alantsee przestrzega, by nie trzymać ręki długo, w misie, gdy sięga się po pieczeń. Nie używano i serwet, skoro usta i palce należało ocierać obrusem, okrywającym stół. Posługiwano się jednak nożem. Oto co pisze o tem kulawemi rymami tensam Altansee:

„Palców sobie nigdy nie liż,
Ani szpatnych kości też gryźć.
Ale je chędogo obieraj,
Nożem je sobie okrawaj."

Nie używano wówczas widelców i w innych krajach Europy z wyjątkiem Włoch, gdzie wprowadzono je najwcześniej. Już w r. 1060 miotał gromy na małżonkę weneckiego doży Domenica Silvio kardynał biskup Ostji Pietro Damiani. o to, że pani ta, księżniczka bizantyjska, posługiwała się widelcem. Kardynał uważał to za grzeszną zniewieściałość.

We Florencji pojawiły się widelce ale tylko na stołach patrycjuszów około r. 1360. Zbytkowny sztuciec miała w pierwszej połowie XIV w. małżonka Ludwika X króla Francji. Lecz jeszcze za Henryka III widelec uchodzi za wymysł dziwaczny i zgoła niepraktyczny. W XVI wieku kpiono sobie we Francji z widelców, który pojawiły się tu i ówdzie na stołach magnatów, a w klasztorach francuskich i szkockich zakazano ich używać. Palcami jadała jeszcze królowa Anna Austrjaczka, a syn jej, Ludwik XIV zaczął używac widelca dopiero po r. 1658.

Tomasz Coryate wróciwszy r. 1608 z Włoch do ojczystej Anglji, opowiada w książce swej p. n. „Cruditics", że we wszystkich miastach Italji obserwował dziwaczny zwyczaj posługiwania się przy jedzeniu grabkami. Jeśliby ktokolwiek, krając sobie mięso, przytrzymał je palcami, wzbudziłby zgorsezenie, uważanoby to bowiem za brak wychowania. Grabki te sporządzone są z żelaza lub ze stali, w domach wytworniejszych ze srebra".

Dopiero w XVII wieku zaczęły rozpowszechniać się po Europie widelce, które wcześniej niż gdzieindziej przyjęły się w Polsce.

W inwentarzu spadku po bogatej patrycjuszce poznańskiej, Dorocie z Rydtów Tomaszowej Szmidlowej, zmarłej w pierwszej połowie XVII w., znajdujemy wśród mnóstwa mis, konwi, dzbanów, kubków i kufelków, 24 srebrnych łyżek i dwa sztućce, t. j. nóż i grabki. Albowiem wówczas już wykwintniejszy szlachcic czy mieszczanin, idąc w gościnę, brał ze sobą nóż i grabki, umieszczone zazwyczaj w ozdobnym, srebrnym futerale. Nie w każdym jednak domu kładziono gościowi przy talerzu łyżkę. Był tez zwyczaj noszenia łyżki za pasem. O tych to „łyżkach do pasa" wspominają często ówczesne inwentarze i testamenty.

Przy stole królewskim w Jaworowie za Jana III tylko cudzoziemcom dawano noże i widelce. Grabki i noże każdemu gościowi zaczęto kłaść przy nakryciu dopiero w epoce saskiej, ale tylko w domach magnackich.

W XVII w. jeszcze widelce miały zazwyczaj dwa tylko zęby. Dość długą ewolucję przeszło to narzędzie, zanim przybrało postać dzisiejszą.

Widelce lanc z żelaza zaczął pierwszy wyrabiać James Reaves w Chesterfield, przedsiębiorstwo jego jednak nie cieszyło się powodzeniem. W r. 1798 Patoulet zaczął wyrabiać w Paryżu widelce z fałszywego srebra, w r. 1842 zaś jubiler gdański Daum wynalazł sposób wytwarzania widelcem przy pomocy walcowania i uzyskał od rządu pruskiego pięcioletni patent na ten wynalazek. Widelce były już wówczas przedmiotem codziennej potrzeby.

Sz. N.

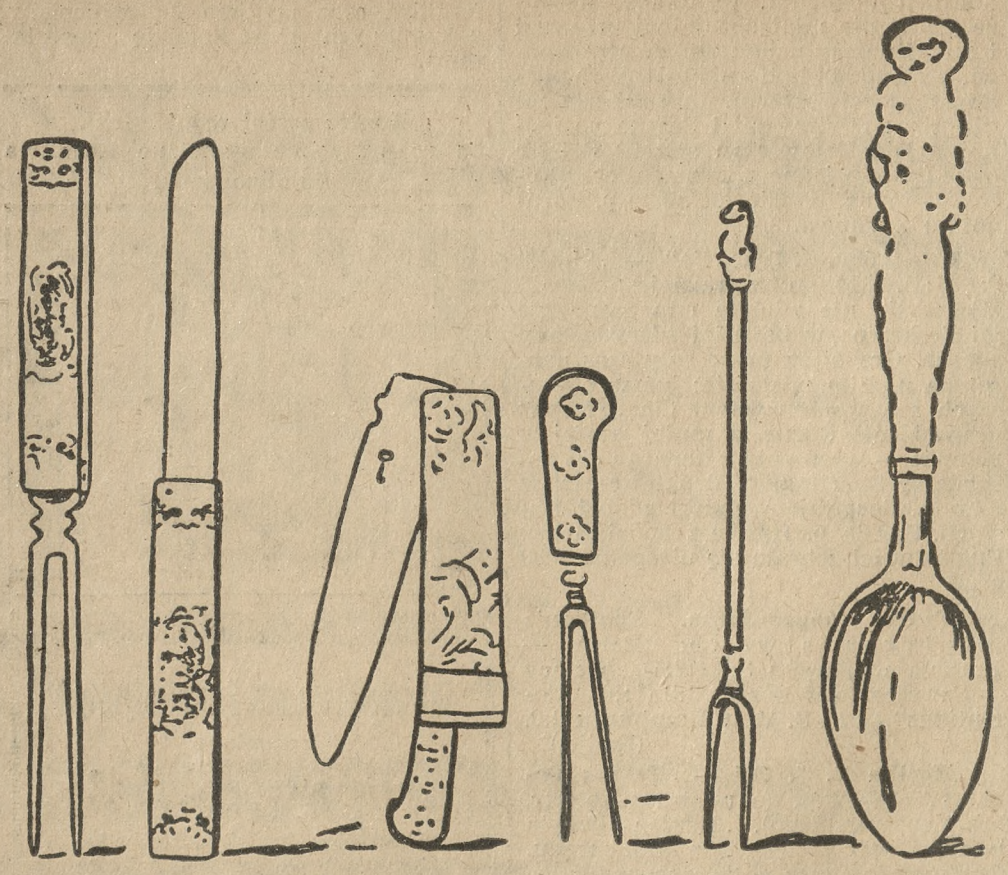

Noże, widelce i łyżki z XVII wieku.

Hala włókiennicza i westybul reprezentacyjny P. W. K.

Na terenie Targów Poznańskich wre praca nad budową pawilonów P. W. K. Tak zwana „Hala A", o zabudowanej powierzchni około 7500 mtr. wykonana jest jako budynek stały, a więc o konstrukcji żelazno - betonowej i ceglanej, ma wiązanie dachu drewniane. Hala ta jest niemal na wykończeniu. tak iż w czasie nadchodzących Targów Poznańskich służyć już będzie do użytku wystawców.

Tuż obok niej widać rosnące z każdym dniem mury hali sąsiedniej, której budowę zaczęto niedawno. Będzie to hala włókiennicza i konfekcyjna wraz z westybulem reprezentacyjnym (na narożniku ul. Bukowskiej i Głogowskiej) o łącznej powierzchni zabudowanej 9500 mtr. Nad westybulem wznosić się będzie wysoka wieża, umieszczona w narożniku obu skrzydeł hali tej, której projekt jest dziełem architekta Rogera Sławskiego.

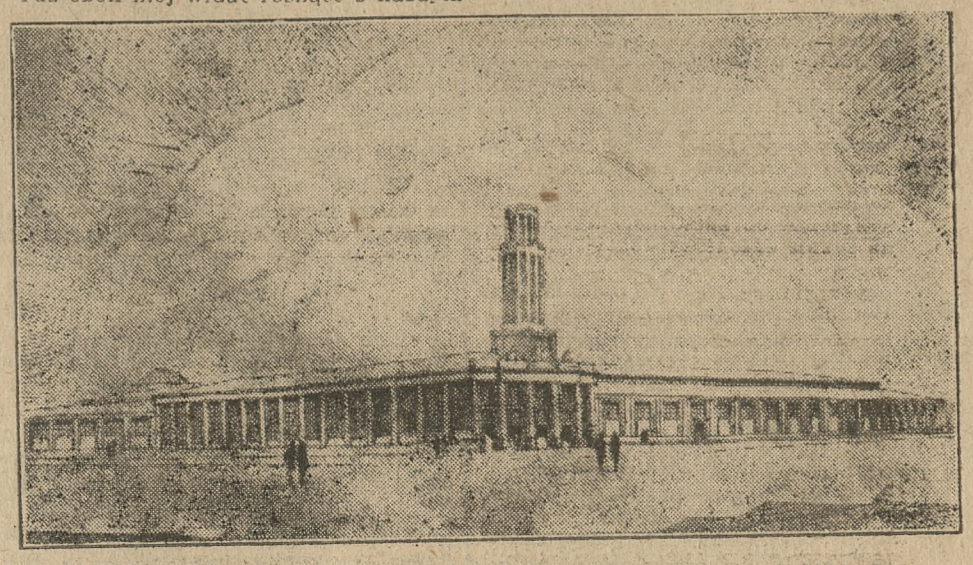

Projekt hali włókienniczej wraz z westybulem reprezentacyjnym P. W. K. na narożniku ul. Głogowskiej i Bukowskiej. (Projektował architekt R. Sławski).

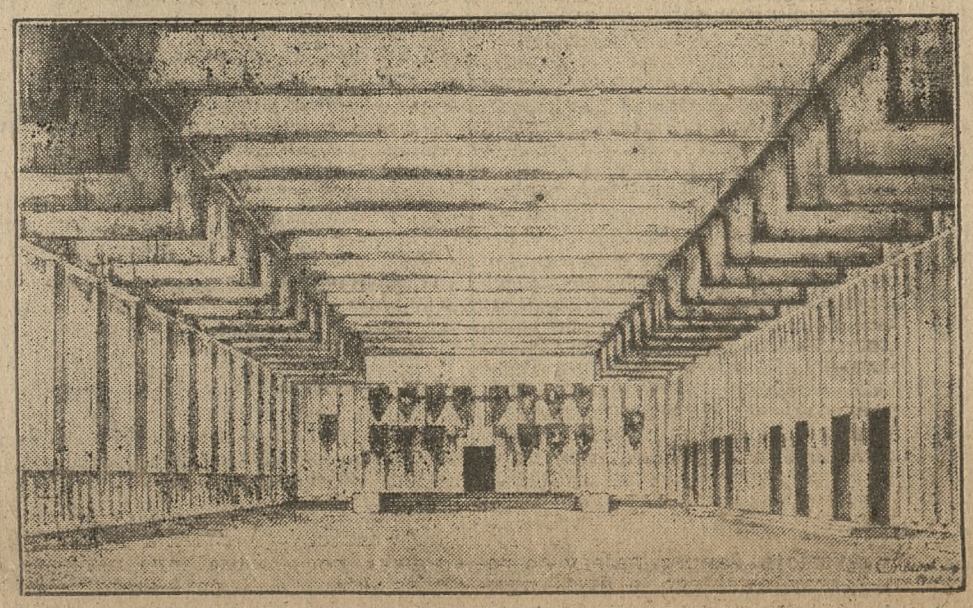

Wnętrze westybulu reprezentacyjnego P. W. K. w narożniku ul. Bukowskiej i Głogowskiej. (Projektował architekt R. Sławski).

Łuski szklane — zamiast okularów

Po wojnie światowej pozostało bardzo wiele kalek, a zwłaszcza kompletnych lub częściowych niewidomych. W związku z tem powstała na wielką skalę zaprowadzona fabrykacja sztucznych gałek ocznych, które wstawiono nieszczęśliwym w puste oczodoły. Wyrabianie oczu połączone było z wielkiemi trudnościami, gdyż nie można było fabrykować większej ilości według pewnego szablonu. Chodziło nie tylko o różnicę w wymiarach, ale także i w kolorze. W niektórych więc państwach, jak np. Stanach Zjednoczonych, utworzyły się ruchome fabryczki, które odwiedzały większe miasta, wyrabiając sztuczne gałki oczne na zamówienie. Niezwykły ten przemysł, wyrosły na tle nieszczęść wojny światowej, stał się podstawą do innej gałęzi, mogącej przynieść ludzkości rzeczywiście wielkie dobrodziejstwo.

Opierając się na doświadczeniach, osiągniętych przez fabrykantów sztucznych gałek ocznych, postanowiono zająć się wyrobem specjalnych łusek ocznych, które w tym wypadku zastąpiłyby zupełnie niewygodne szkła, noszone w postaci binokli, okularów itd. Dla krótkowidzów otwiera się perspektywa bardzo wielkiego udogodnienia.

Realizacja projektów fabrykowania łusek ocznych napotykała przez długi czas na wielkie przeszkody, gdyż początkowo nie można było dobrać odpowiedniego materjału, nadającego się do nakrycia tak delikatnego organu jak oko. Pierwsze próby przyniosły doskonałe wyniki i łuski można będzie nakładać zupełnie nieszkodliwie na gałki oczne pod powiekę. Zastąpi to wszelkie szkła. Łuski szklane preparuje się w ten sposób, że będzie je można nosić bez żadnego ucisku, gdyż ewentualne tarcia złagodzi płyn, wydobywający się z gruczołów, oraz łzy z torebek łzowych. Obecnie optycy przeprowadzają badania w kierunku ustalenia grubości soczewki dla oka. Po usunięciu tej ostatniej przeszkody rozpocznie się fabrykacja sztucznych łusek, mało różniących się od cech normalnego oka. (Sł.)

Jednolity regulamin szkół średnich

Departament szkół średnich Ministerstwa Oświaty przystąpił do opracowania jednolitego regulaminu szkół średnich dla wszystkich kuratorjów okręgów naukowych. Nowy regulamin normuje między innemi stosunek ciała pedagogicznego do uczni. Pozatem reguluje regulamin sprawę eliminowania młodzieży niezdolnej. Uczeń będzie mógł pozostawać w jednej klasie najwyżej dwa lata. Dla pozostania nadal w szkole w takich wypadkach usprawiedliwiającym będzie jedynie słaby stan zdrowia ucznia.

Uniwersytety Ludowe

kształcą wszechstronnie i przygotowują do życia. Dnia 2 maja rozpoczyna się 4 miesięczny kurs na wszystkich trzech Uniwersytetach Ludowych. W Dalkach i Zagórzu kurs żeński oraz w Odolanowie kurs męski. 4 mies. kurs kosztuje razem ze wszystkiem 320 zł. W Zagórzu 350 zł. Zgłaszać się oraz żądać gratisowych prospektów należy w Towarzystwie Czytelni Ludowych Poznań, Fr. Ratajczaka 16. I.

RADJO

Programy radjofoniczne.

Wtorek, dnia 17 kwietnia.

Poznań (344,8 m) godz. **13,00** koncert gramofonowy. W przerwie koncertowej notowania giełdy pieniężnej; godz. **14,15** komunikaty Pat; godz. **17,00** 27 lekcja języka ang., wygł. dr. Arend, lektor U. P.; godz. **17,20** odczyt p. t. „Zygmunt Krasiński w świetle najnowszych badań", wygł. dr. Tadeusz Grabowski, prof. U. P.; godz. **17,45** koncert (transmisja z Warszawy); godz. **19,00** nadprogram; godz. **19,30** „Wolny Strzelec" opera romatnyczna w 3-ch aktach Webera (transmisja z Teatru Wielkiego w Poznaniu); godz **22,30** sygnał czasu, nadprogram, komunikaty: meteor: i Pat; godz **23,00** muzyka taneczna.

Warszawa (1111 m) godz. **15,30** i **16,00** odczyty z cyklu wykładów dla maturzystów szkół średnich „Reformy Sejmu Wielkiego i Konstytucja 3 Maja" oraz „Warszawianka" i „Wesele" Wyspiańskiego; godz **16,40** odczyt p. t. „Sport kobiecy zagranicą w roku 1927", wygł. K. Muszałówna; godz. **17,45** koncert popołudniowy. Wykonawcy: Kazimierz Blaschke (wiolonczela), Zbigniew Dymmek (fort) i Mieczysław Fliederbaum (skrzyp) (Saint-Saëns i Revel); godz. **19,20** transmisja z „Opery Poznańskiej".

Transmisja radjowa z Zeppelina.

W Niemczech odbędzie się około 20 maja r. b. pierwszy próbny lot nowowybudowanego w Friedrichshafen balonu „Zeppelin (L. Z 127). Na początku czerwca zaś ma się odbyć ciekawy i oryginalny eksperyment. Konstruktor tego balonu, inż. dr. Eckner, zamierza bowiem zapomocą silnej radjostacji balonu nawiązać w czasie lotu stały kontakt z większemi radjostacjami niemieckiemi, wskutek czego wszyscy radjosłuchacze o przebiegu lotu będą stale informowani. Około połowy czerwca r. b. wybiera się ten balon do Ameryki Południowej. Ma on natenczas służyć stale jako balon pasażerski i pocztowy pomiędzy Hiszpanją a Ameryką Południową.

SPORT

Boks

Spotkanie międzypaństwowe zespołów amatorskich Niemiec i Szwajcarji zakończyło się zwycięstwem Niemiec w stosunku 13:3 pkt. (Radjo).

Polski Śląsk — Niemiecki Śląsk. Jak wiadomo odbędą się te zawody w Katowicach we wtorek, 17 bm. Kulminacyjnym punktem będzie spotkanie w wadze ciężkiej Kupka — Saenger (Wrocław). (Tel. wł.) fg.

Walne zgromadz. Okr. Zw. Bokserskiego w Katowicach postanowiło wysłać do P. Z. B. wniosek z prośbą o zniesienie dyskwalifikacji p. Wieczorka. Poza tem wybrano nowy zarząd za wyjątkiem prezesa, który to urząd obsadzony zostanie po załatwieniu petycji w sprawie p. Wieczorka. (Tel. wł.) (fg.)

Ciężka atletyka

Polska — Czechosłowacja. W Katowicach odbędą się 22 bm. zawody Polska — Czechosłowacja, organizowane przez Związek ciężko-atletyczny. (fg.)

Hockey

Dwa mecze odbyły się w niedzielę: pierwszy w Poznaniu zakończył się zwycięstwem „Pozn. Tow. Hok." nad „K. Ł. P." 4:3 (1:2); drugi odbył się w Ostrowie, przynosząc zwycięstwo poznańskiej „Lechji" nad „Venetią" w stosunku 2:1 (0:1); bramki dla „Lechji" zdobyli Polcyn i Sobiesław Paczkowski, dla „Venetii — Turowski.

Lekka atletyka

Lekkoatletyczny trójbój drużynowy K. S. Polonja-Główna o nagrodę wędrowną, obejmował bieg 800 m., skok wzwyż i rzut oszczepem; wzięły udział: A. Z. S. (zeszłoroczny zwycięzca), Polonja-Główna i Warta, wystawiając po jednym zespole z 4 zawodników. Pierwsze miejsce uzyskał A. Z. S. z 45 punktami karn. zdobywając tem samem ponownie nagrodę wędrowną. Drugie — „Warta" z 63 pkt, trzecie — „Polonja"-Główna 103 pkt. Wyniki uzyskane w poszczególnych konkurencjach są następujące: bieg 800 m.: 1) Pawlak — „Warta" 2,20 min, 2) Pernak „A. Z. S.", 3) Piechocki „A. Z S."; skok wzwyż: 1) Sikorski „A. Z. S." 1,65 m., 2) Poszwa „Warta" 1,60 m., 3) Piechocki i Łebiński — obaj „A. Z. S." po 1.55 m.; oszczep: 1) Pernak „A. Z. S. 43,60 m., 2) Sikorski „A. Z. S." 36,70 m., 3) Piechocki „A. Z. S.. 35.72 m.

Zwycięska drużyna „A. Z. S." górowała bezwzględnie nad pozostałemi, a wyróżniał się w niej Pernak, który w skoku wzwyż odpadł z miejsca, jedynie tylko dlatego, że będąc zbyt pewnym, zaczął od 1,55 m., przysparzając tem samem zespołowi 8 punktów karnych. (ał.)

Zawody młodzieży do lat 18 „S. M. P." contra „Warta" w zespołach po 4 zawodn. Zwyciężyła „Warta" w stosunku 50 na 17 pkt. Poszczególne wyniki są następujące: 60 m. 1) Rogalski (S. M. P.) 8.2 sek., 2) Neyman (Warta) o 1 m. w tyle, 3) Gatkowski (W.); 100 m.: 1) Neyman (W.) 13,2 sek., 2) Korek (W.) o 1 m., 3) Geisler (S. M. P.); 1 500 m.: 1) Mager (S. M. P.)4,57.6 min., 2) Korek (W.) o 10 m., 3) Karpiński (S. M. P.); płotki 80 m.: 1) Gatkowski (W.) 13 sek., 2) Neyman (W.) o 5 m., 3) Klimczak (W.); sztafeta 4×75 m.: 1) Warta — 38.8 sek., 2) S. M. P. — o 2 m. w tyle, 3) Warta; skok w dal: 1) Neyman (W.) 5,33 m., 2) Korek (W.) 4,90 m., 3) Geisler (S. M. P.) 4,81 m.; skok wzwyż: Mieloch, Gatkowski, Neyman (wszyscy z Warty) po 1,40 m.; pchnięcie kulą 4 kg.: 1) Gatkowski (Warta) 13,12 m., 2) Klimczak (Warta) 11.07 m., 3) Rogalski (S. M. P.) 10.62 m.; rzut oszczepem: 1) Gatkowski (Warta) 31,45 m., 2) Rogalski (S. M. P.), 3) Klimczak (Warta); rzut dyskiem: Gatkowski (Warta) 33.12 m., 2) Klimczak (Warta), 3) Mieloch (Warta). (ał.)

Wewnętrzne zawody pań (młodzików) Warty. Wzięła w nich udział nikła ilość (kilka) uczestniczek, to też poszczególne wyniki były naogół słabe, tem więcej, że przejmujące zimno dawało się dotkliwie we znaki i uniemożliwiało uzyskanie lepszych wyników.

Wszystkie trzy konkurencje lekkoatletyczne odbyły się na boisku „Warty". Organizacja — naogół słaba. (ał.)

Ósmy bieg „Kurjera Polskiego" zgromadził na starcie 81 zawodników. Początkowo prowadził Łukaszewicz, niebawem jednak wysunęli się na front Sarnacki i Sawaryn; oni też przez cały czas toczyli z sobą zaciekłą walkę. Zwyciężył na finiszu z różnicą 5 m. Sawaryn w 19,39, — 2) Sarnacki 19,40, — 3) Ziffer o 60 m. w tyle, 4) Hnatyk, 5) Łukaszewicz, 6) Chróstowski (AZS.), 7) Celiński (Am.), 8) Rumak (21 p. p.). Organizacja biegu pozostawiała wiele do życzenia, pogoda był niesprzyjająca, to też zebrało się niewiele publiczności.

W Katowicach odbył się bieg na przełaj ośrodka wych. fiz. na trasie 4 600 m. Na starcie stanęło 103 zawodników; zwyciężył Wenzel (Zw. Hallerczyków Wielkie Hajduki) 15,39 min. 2) Boski (Kol. K. S. Katowice), 3) Kasprzyk (Mała Dąbrówka). (Tel. wł.) (fg.)

Piłka nożna

Wyniki spotkań o mistrzostwo kl. A. Pozn. O. Z. P. N. „Pogoń" — „H. Cegielski" 2:0 (2:0). W pierwszej połowie siły były równe a „Pogoń" pracowała skuteczniej skrzydłami i posiadając większe szczęście w pociągnięciach, zdobyła dwa punkty ze strzałów Pawlaka oraz Zachciała. W drugiej części lekka przewaga „Pogoni", przyczem obie drużyny grały słabiej i nie wyzyskały szeregu pewnych sytuacyj; K. S. „H. Cegielski" był poniżej swej zwykłej formy, a wyróżnił się jedynie Jagodziński i Pawłowski; dobra też obrona. W „Pogoni" najlepszy Banaszkiewicz. Sędziował dobrze p. Tomaszewski.

„Sparta" — „Olimpia" 1:0 (1:0). Zwycięscy mieli cały czas przewagę, zwłaszcza w pierwszej połowie; decydujący punkt zdobywa już w początkach zawodów Graczyński. „Sparta" była faktycznie lepsza i miała „swój dzień. „Olimpja" mimo ambicji i że ma niezłych graczy jest naogół nierówna, przyczem musiała występować z rezerwami z powodu kontuzji jednego z napastników. Sędziował dobrze p. Ost.

„Stella"—„Posnania" 3:2 (1:1). Gra ciekawa; w pierwszej połowie przewaga „Posnanii", która lepiej kombinując w polu jest jednak niezdecydowaną pod bramką. W drugiej części siły wyrównują się, natomiast gra nabiera cech ostrości, a nawet chwilami — brutalności; to też „Posnania" traci dwóch dobrych napastników i walczy dalej w dziewiątkę, skutkiem czego „Stelli" udaje się uzyskać dwa cenne punkty; bramki dla niej strzelili: Górczak 2, Janik 1; dla „Posnanii" — obie Chmielewski w tem jedną z karnego. U „Stelli" wyróżniła się specjalnie obrona. Sędziował dobrze p. Baranowski.

„Ostrowia" — „Warta" I b. 1:0 (1:0). Przez cały czas wybitna przewaga „Warty", w której zawiódł atak i od 15 min. grała w dziesiątkę, gdyż sędzia usunął z boiska Szerfkego I. „Ostrowia" starała się utrzymać osiągnięty na początku z karnego wynik, nadrabiając ambicją. Sędziował p. Adamski.

„Unja" — „Wiktorja" 2:0 (1:0(. Mecz odbył się w Jarocinie; gospodarze stawili silny opór, jednakże lepsza technicznie „Unja" odniosła zasłużone zwycięstwo; bramki dla niej strzelili: Nowaczyk (główką) i Szepe.

Obecny stan mistrzostw jest następujący: (ilość gier podajemy w nawiasach): 1) „Ostrowia" 6 p. (3), 2) „Warta" I b 6 p. (4), 3) „Pogoń" 5 p. (3), 4) „Unja" 4 p. (2), 5) „Stella" i „Sparta" po 4 p. (3), 7) „Olimpja" 3 p. (4), 8) „H. C. P." 2 p. (4), 9) „Legja" 1 p. (3), 10) „Posnania" 1 p. (4), 11) „Wiktorja" 0 p. (3) fl.

Wyniki spotkań o mistrzostwo kl. B. „Warta" II — „H. C. P." Ib. 5:3 (4:1) „Posnania" I b — „Pogoń" I b 1:0 (0:0). „Polonja" — „Jutrzenka" 4:3 (2:0); „Korona" — „Polonja" (Leszno) 6:1 (2:1) bramki strzelili: Winkler, Pawełczyk i Walkowiak po 2.

Wyniki niedzielnych spotkań ligowych

Łódź. „Warta" — „Turyści" 3:1 (2:0) Obie drużyny wystąpiły w pełnych składach, przyczem gra naogół stała na niskim poziomie. Przez cały czas „Warta" górowała nad przeciwnikiem, przeprowadzając szereg groźnych ataków. Bramki dla zwycięzców w pierwszej połowie strzelił obie Rochowicz, w drugiej — Przybysz; dla gospodarzy uzyskał honorowy punkt lewoskrzydłowy Frankus. Na kilka minut przed końcem gry Karasiak zderzył się z bramkarzem „Warty" i musiał zejść z boiska. Przez cały czas meczu panowała fatalna pogoda i padał na przemian deszcz oraz śnieg, to też publiczności zebrało się stosunkowo niewiele, gdyż około 1500. Sędzia p. Rutkowski z Krakowa — dobry. (tel. wł.)

Toruń. „Wisła" — „T. K. S." 7:2 (5:2) Gra przez cały czas była ostra, przyczem drużyny wystąpiły w najlepszych składach. Początkowo siły równe, dowodem czego fakt, że w 22 min. obie strony miały po dwie bramki. Niebawem potem rozpoczyna się okres stałej przewagi „Wisły", który trwa aż do końca; sporadyczne ataki „T. K. S." likwidował doskonały bramkarz gości. Bramki dla nich zdobyli: Czulak, Adamek i Reymann I — po dwie, oraz Balcer — jedną. Dla „TKS." strzelili: Józef Cieszyński i Jan Suchocki. W czasie gry został kontuzjowany bramkarz toruński, wobec czego zluzował go rezerwowy, Lewandowski. W ciągu zawodów padał śnieg z deszczem, pomimo tego jednak zebrało się przeszło 2 tys. publiczności, która z ogromnem zainteresowaniem śledziła ciekawą i w żywem tempie prowadzoną grę. Sędzia p. Nawrocki z Poznania słaby, wywołał raz po razu głośne protesty swemi orzeczeniami. (tel. wł.) wd.

Królewska Huta. „Polonja" (Warszawa) — „Ruch" (Wielkie Hajduki) 2:1 (2:1). Ładny i zajmujący mecz zwłaszcza do przerwy; po pauzie poziom gry był niższy, a „Polonja" straciła swą przewagę i ostatnie minuty należą do „Ruchu", jednakże groźne ataki gospodarzy likwiduje świetny Kisieliński. Bramki strzelili dla „Polonji": Seichter i Emchowicz; dla „Ruchu" honorowy punkt zdobył Zug. Najlepszy na boisku Kisieliński; doskonali — Bułanow w obronie i Seichter w ataku. W drużynie gospodarzy wyróżnił się Kusz w obronie. Sędziował miernie krzywdząc „Polonję" p. Brzeziński. W czasie zawodów mżył deszcz. Publiczności około 2 tysiące. (tel. wł.) fg.

Warszawa. „Legja" — „Pogoń" 7:0 (3:0). Przez cały czas uwidaczniała się silna przewaga gospodarzy., którzy tym razem mieli jeden z lepszych swoich dni i odnieśli zasłużone zwycięstwo. „Pogoń" natomiast zawiodła i była conajmniej o klasę gorsza, grając coprawda z trzema rezerwowemi. Z „Legji" wyróżniła się środkowa trójka ataku; bramki zdobyli: Łańko i Ciszewski — po dwie oraz Nawrot, Wypijewski i Amirowicz — po jednej. W „Pogoni" stosunkowo najlepszy był Fichtel. Sędziował dobrze p. Rettig z Łodzi.

Lwów. „I. F. C." — „Czarni" 3:2 (1:0). Spodziewano się ogólnie większego zwycięstwa Katowiczan po ich ostatnich doskonał. wynikach, wszakże „IFC" nie miał specjalnej przewagi i raczej należy uznać grę za wyrównaną, a „Czarni" byli zupełnie równorzędnym przeciwnikiem. Bramki zdobyli dla nich: Ostrowski i Sawka po jednej. Dla katowiczan strzelił Geisler dwie (w tem jedną z karnego) oraz Kozok — jedną. Sędziował słabo p. Korngold z Krakowa.

Kraków. „Cracovia" — „Śląsk" 2:1 (1:1). Mimo wyraźnej przewagi „Cracovii" nie zdołała ona zaznaczyć jej liczbowo w bardziej zdecydowany sposób. Gra stała przez cały czas naogół na niskim poziomie; już w pierwszych minutach uzyskał dla „Śląska" prowadzenie Sprus, a mniej więcej w połowie — wyrównał z karnego dla gospodarzy Sperling. W drugiej części w 25 min. decydujący punkt zdobył Rusinek. Sędzia p. Hanke z Łodzi dobry. Publiczności zebrało się niespełna 1500 osób.

Wyniki zagraniczne. Spotkanie międzypaństwowe: Belgja — Francja w Paryżu 3:2 (2:1), Niemcy — Szwajcarja w Bernie 3:2 (1:;0), „Corintians" — H. S. V. w Hamburgu 0:0. (Radjo.)

„Hertha B. S. C." — „Tennis Borussia" 4:0 (2:0), (o mistrzostwo okr. brandenburgskiego). „Hertha zdobyła po raz czwarty z rzędu mistrz. okręgu. Gra toczyła przez cały czas pod znakiem dużej przewagi „Herthy", która była bezwzględnie lepsza od swego przeciwnika i tylko doskonały bramkarz „Tennis Borussia", Patrzek uchronił swą drużynę od jeszcze większej klęski. Podczas gry panowała silna zadymka śnieżna. — Po ukończeniu meczu zdarzył się większych rozmiarów nieszczęśliwy wypadek tramwajowy. Oto trzy przepełnione wozy powracając z zawodów wykoleiły się tuż przy kamiennym skwerku, ulegając rozbiciu. Dotychczas stwierdzono, że jest 4 zabitych, 90 rannych, w tem 10 bardzo ciężko. (Radjo.)

Warszawa — Gdańsk 4:1 (2:1). Mecz ten odbył się z okazji święta robotniczego, przyczem grały wyłącznie zespoły robotnicze. Przez cały czas była zdecydowana przewaga Warszawy, dla której brami uzyskali: Altisz — dwie, oraz Chudzikiewicz i Napiorkowski — po jednej. Dla Gdańska honorowy punkt strzelił Wodecki.

Wyniki śląskie o mistrz. klasy A: „Pol. K. S." (Katowice) — „Diana" 5:4 (3:3), „K. S. Dąb" — „Słowian" (Bogucice) 4:1 (2:2), „Kol. K. S." (Kat.) — „Roździeń (Szopienice) 4:1 (2:0). „Pogoń" (Nowy Bytom) — „Slavia" (Ruda) 2:0 (1:0), „K. S. 06 Mysłowice" — „K. S. 06 Katowice 3:2 (1:1), „K. S. 07 Siemianowice" — „Orzeł" (Wełnowiec 3:1 (3:0), „K. S. Naprzód" (Lipiny) — „Iskra" (Siemianowice) 4:2 (2 : 1). (Tel. wł.). fg.

Przed Olimpjadą

Nadzwyczajne posiedzenie Międz. Zw. Wioślarskiego odbyło się 15 b. m. w Amsterdamie. Udział brali przedstawiciele 8 państw. Z polskiej strony delegatem był inż. Loth; ze względu na przypuszczalną wielką ilość zgłoszonych załóg wioślarskich, postanowiono początek zawodów przesunąć z 6 na 2 sierpnia. Zawody odbędą się na torze Slotes Ringvaart, na którym równocześnie startować mogą dwie załogi. (Radjo.)

Brazylja wycofała swe zgłoszenia ze wszystkich konkurencyj na olimpjadzie. (Radjo.)

Tennis

W turnieju w Monte Carlo biorą również udział Australijczycy, którym jednak daje się we znaki zmiana klimatu i uciążliwa podróż. Patterson uległ miernemu Rogersowi 1:6, 4:6. Drugi Australijczyk Crawford, pokonawszy kilku słabszych graczy, przegrał w ćwierć finale z Gentien 6:4, 5:7, 3:6. Lacoste łatwo zwyciężył Hopmana 6:3, 6:3; Hawkes uległ młodemu graczowi hiszpańskiemu Maierowi 6:8, 8:6, 2:6. Tem samem do półfinału nie wszedł żaden z zamorskich gości. Również w parze Hopman — Patterson ulegli zespołowi Lacoste — Gentien 6:4, 3:6, 1:6.

Życie organizacyjne

Pierwszy kobiecy kongres sportowy rozpoczął się w Warszawie 14 bm. z udziałem delegatów i delegatek z całej Polski. Otwarcia dokonał pułk. Ulrych i poprosił na przewodniczącego p. Olszewska. W ciągu dwóch pierwszych dni wygłoszono cały szereg referatów, oraz przyjęto 150 wniosków, uchwalonych przez komisję postulatową.

Koniec części redakcyjnej.

Za rękopisy niezamówione Redakcja nie odpowiada.

Fabryka Przetworów Farmaceutycznych
poszukuje
propagandzisty
(pierwszorzędnej siły). Niezbędna znajomość języka niemieckiego. Oferty z podaniem curiculum vitae do „PAR", Aleje Marcinkowskiego 11 pod nr. 54,135
Pw 8561-54,135

Rękawiczki - Pończochy - Bluski
Tanio — Tanio
ZYGMUNT WIZA POZNAŃ BYDGOSZCZ.
Pw 8263-0,4681

W sobotę, dnia 14 kwietnia zmarł po krótkich cierpieniach, opatrzony św. Sakramentami, ś. p.

Ks. Radca Stanisław Namysł

W Zmarłym straciłem najwierniejszego Współpracownika i najlepszego Przyjaciela. Duszę Zmarłego polecam pobożnym modłom.

Msza św. i pogrzeb odbędzie się w środę, dnia 18 b. m. o godz. 9,30 w kościele N. M. P. w Katowicach.

Ks. Biskup Arkadjusz Lisiecki.

dw 3822

Dnia 14 kwietnia zasnął w Bogu, po dłuższej chorobie nabytej na froncie bolszewickim, opatrzony Sakramentami św., nasz najukochańszy syn, brat i kuzyn, ś. p.

Ks. Radca Stanisław Namysł

Sekretarz Kurji Biskupiej w Katowicach.

Pogrzeb odbędzie się w środę w Katowicach. Msza św. żałobna za spokój duszy drogiego Zmarłego odbędzie się w sobotę, o godz. 7 w kościele św. Marcina w Poznaniu.

W ciężkim smutku pogrążeni

matka, siostry i rodzina.

dw 3823

W pierwszą rocznicę śmierci wspólnika mego, ś. p.

Mieczysława Kościelskiego

odbędzie się

msza święta

w czwartek, dnia 19 kwietnia 1928 r. o godz. 10,30 w kościele św. Wojciecha w Poznaniu.

M. Kościelski i S-ka
Franciszek Pasikowski.

zw 7874

W pierwszą bolesną rocznicę śmierci, ś. p.

Mieczysława Kościelskiego

odbędzie się zw 7875

msza św.

w czwartek, dnia 19 kwietnia 1928 r. o godz. 10,30 w kościele św. Wojciecha w Poznaniu.

Rodzina.

Dnia 14 b. m. zgasł w Panu, w 50 r. życia, po długich cierpieniach, nasz najdroższy Kolega, nauczyciel wierny obowiązkowi służby około dziatwy do ostatniego tchnienia, ś. p. dw 3820

Prof. Józef Zwierzycki

o czem oznajmiają w głębokim smutku pogrążeni

Dyrektor i Grono Profesorskie P. Gimnazjum im. św. Jana Kantego w Poznaniu.

ś. † p.

Klara z Szyszkowskich Nyko

po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona św. Sakramentami zmarła w Krakowie, dnia 13 kwietnia rb. Msza św. za spokój Jej duszy odbędzie się w kościele św. Marcina, dnia 18 kwietnia, o godzinie 9, na którą zaprasza się Znajomych i Przyjaciół Zmarłej. zw 7878

Lecznica Dr. Tarnawskiego

w KOSOWIE (za Kołomyją) — (Młp.-wsch.)

Otwarta od 1 maja do połowy listopada.

Środki: Wszelkie przyrodolecznicze, kuracja postem owocowa i hartująca dw 3786

Dr. St. Okoniewski

Specjalista Chorób Skórnych i moczopłciowych

Poznań, św. Marcin 39 - Telef. 53-99

Rozpocząłem praktykę dla należących do Kas Chorych (miasta Poznania, kolejowej oraz powiatów.)

Godziny przyjęć dla chorych kasowych od 12—1 przed południem i od 6—7 po południu.

Pw 8482-15, 60

Telefon 15-60

Posłańcy Czerwoni

Listy, paczki i bagaże.

Odkurzania aparatami Electrolux i czyszczenie parkietów.

Biuro Posłańców Miejskich, ul. Woźna 11

Proszę wyciąć i zachować. Kw 868

BIURO PRAWNICZO-SKARBOWE

Kazimierza Weinara

em. Naczelnika Wydziału Wielkopolskiej Izby Skarbowej w Poznaniu, ul. Skarbowa nr. 8, I p. — Tel. 26-42

zwraca uwagę P. T. Podatników, że termin:

a) złożenia zeznań do podatku dochodowego na r. 1928 ubiega **z dniem 1 maja r. b.**

b) wnoszenia odwołań przeciw wymiarowi podatku od obrotu za r. 1927 kończy się zasadniczo z **dniem 15 maja r. b.** zw 7830

W sobotę, dnia 14 kwietnia zmarł w 7 Okręgowym Szpitalu Wojskowym w Poznaniu, opatrzony św. Sakramentami, ś. p.

Stanisław Grunwald

kapitan 57 p. p. Wlkp., odznaczony Krzyżem Walecznych i Krzyżem Obrony Śląska I. klasy.

W Zmarłym stracił pułk jednego z pierwszych oficerów-organizatorów pułku i bardzo dobrego Kolegę.

Cześć Jego pamięci!

Pogrzeb odbędzie się we wtorek, dnia 17 kwietnia o godzinie 16 z kostnicy 7 Okręgowego Szpitala Wojskowego przy Wałach Jana III. zw 7861

Dowódca i Korpus Oficerski
57 pułku piechoty Wielkopolskiej.

2-3 pokojowego

mieszkania front lub podwórze, **poszukuję** na jakichkolwiek warunkach, płacąc zgóry. Oferty do „PAR", Aleje Marcinkowskiego 11 pod **nr. 15,276** Pw 8550-15,276

Kilku panów jako

przedstawicieli

pomocnika i ucznia, do składu żelaza, **poszukuję zaraz. Fl. Kołodziejczak, Gdynia, Portowa 46.** zw 7879

Lokomobile

100 i 200 HP. natychmiast **poszukiwane** zw 7854

„STAL", Warszawa, Przejazd 1

Dnia 14 kwietnia 1928 r. zasnął w Bogu, opatrzony Sakramentami św., mój najukochańszy mąż, nasz najdroższy brat, szwagier i wujek, ś. p.

Józef Zwierzycki

prof. gimn. im. św. Jana Kantego

Pogrzeb i złożenie zwłok do grobowca rodzinnego odbędzie się we wtorek, dnia 17 bm. o godz. 3 po poł. w Borku.

W smutku nieutuleni

żona i rodzina.

Poznań, ul. Poplińskiego 1a. zw 7867

Dnia 14 kwietnia r. b. zasnął w Bogu, po ciężkich cierpieniach, opatrzony św. Sakramentami, nasz ukochany jedyny syn i brat ś. p.

Stanisław Grunwald

kapitan 57 p. p. Wlkp. Kawaler Krzyża Walecznych i Górnośląskiego

w 34 roku życia.

Pogrzeb odbędzie się we wtorek, 17 b. m. po poł. o godz. 4 w Poznaniu z kaplicy VII Szpitala Okręg., Wały Jana III, na cmentarz garnizonowy. Msza św. za duszę Zmarłego odprawi się nazajutrz o godz. 8 w kościele garnizonowym. zw 7877

W ciężkim smutku pogrążeni

rodzice i siostra.

Gniezno, Poznań, dnia 16. 4. 1928.

Zakład pogrzebowy Bracia Nowak, Plac Nowomiejski 10, tel. 1046.

ROCZNE WALNE ZEBRANIE

Tow. Akc. „AGRAD"

odbędzie się **w czwartek, dnia 31 maja r. b. o godzinie 16 w Augustowie p. Ruchocice.**

Porządek obrad umieszczony jest w Monitorze Polskim. P. P. Akcjonarjusze chcący brać udział w Walnem Zebraniu winni złożyć akcje lub kwity depozytowe, bankowe lub notarjalne z wyszczególnieniem numerów **trzy dni** przed Walnem Zebraniem, w biurze Dyrekcji Towarzystwa w Augustowie, poczta Ruchocice, która Im wyda karty wstępu. W dniu Walnego Zebrania akcji i kwitów depozytowych się **nie przyjmuje.** Do głosowania uprawniony jest każdy P. P. Akcjonarjusz posiadający jedną akcję 100 złotową, która ma ważność jednego głosu. Pw 8554-15,274

Rada Nadzorcza: Ks. L Górski.

Zarząd: Fr. Pepiński.

Wyna. zcy i jedyni fabrykanci:

NITSCHE i SP.

FABRYKA MASZYN ROLNICZYCH — POZNAŃ — KOLEJOWA 1-3

Pw 7326-11,782

Z powodu likwidacji przedsiębiorstwa

Całkowita Wyprzedaż

Dywanów - pomostów - Dywaników - Chodników
Gobelin - Pluszy - Mokietów - Adamaszków
Firan odpas. i z metra - **Storów - Kap na łóżka**
Narzut na otomany - Serwet - Pledów - Kocy
Prawdziwych perskich dywanów Pw 8552-15,285

Ceny zredukowane do cen fabrycznych

N. W. DROŻDŻEWSKI, Poznań, Stary Rynek 56 I piętro

Przywraca świeżość starej odzieży „Barwa"

która stosując nowoczesne metody chemicznego czyszczenia, wspaniale odnawia, czyści i farbuje wszelką odzież.

„BARWA"
wł. S. Kałamajski

Zlecenia przyjmują własne składy

Poznań: pl. Wolności 6, Wielka 18 narożnik W. Garbar, Głogowska 97, Wierzbiecice 49, Rynek Jeżycki 1, narożnik ul. Kraszewskiego.

Toruń: Szeroka 21.

Ostrów: Rynek 28.

Mosina: Łąkowa.

Pw 8544/5-11,622/3

Podajemy do wiadomości, że

Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie
akcjonarjuszów
Spółka Pedagogiczna w Poznaniu

zwołane na czwartek, 19 kwietnia r. b.

nie odbędzie się,

gdyż zostało zwołane przez nieprawowity zarząd, zawieszony w czynnościach od dnia 19 marca 1928. zw 7871

Spółka Pedagogiczna Tow. Akc. w Poznaniu.

Zarząd: **Jesionowski** Prezes Rady Nadzorczej: **Feliks Rankowski**

Nikt jeszcze nie widział takiej rzeczy, jaka jest na programie

W „NOWYM ŚWIECIE"

Tel. 3369. **Kantaka 8/9** Tel. 3369.

Sensacja! Sensacja! Sensacja!

Tylko przez kilka dni gościnne występy światowej sławy imitatora

MANOLI

Początek o godz. 8 wiecz.

Wstęp wolny! Dancing! Wstęp wolny!

Pw 8559-16,4

CHOC RAZ JEDEN

prosimy przekonać się, jak pięknie będzie Pani do twarzy w kostjumie włóczkowym lub jedwabnym, kupionym

w firmie:

BOLESŁAW GÓRSKI
pl. Wolności 3.

SKŁADU

obszernego, z oknem wystawowem, w centrum miasta (plac Wolności, św. Marcin i przyległe ulice) **poszukuje poważna firma.** Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod nr. **zdwp 7868**

Najlepszy rower.

Pw 7905-4,02

SPRZEDAMY

1 kocioł lankaszyrski 110 m² powierzchni ogrzewalnej, używany,
1 generator Siemens-Schuckerta KVA 150, nowy
2 parowe maszyny:
1 jednocylindrowa, wentylowa Hartmana 110 KM.
1 dwucylindrowa, Tandem-Raupacha 110 KM.

Powyższe przedmioty są do obejrzenia w dniach roboczych w naszej fabryce w Sosnowcu.

Towarzystwo Sosnowieckich Fabryk Rur i Żelaza
(dawn. Huldschinski).

nw 6530

2 boksery

samce, żółtej maści, 10 tygodniowe po rodzicach rejestrowanych na sprzedaż. zw 7803

DOM. CHEŁMNO,
poczta Pniewy, powiat Szamotulski.

Generalny przedstawiciel poważnej fabryki zagranicznej pił trakowych i narzędzi **poszukuje**

agentów

na obszar Polski za wysoką prowizją. Zgłoszenia do **„Par" Poznań, Al. Marcinkowskiego 11** pod **nr. 16,1** Pw,8556-16,1

WÓZKI

dziecięce i sportowe

A. KOSZEWSKI
POZNAŃ,
STARY RYNEK 61.

Pw 7324 5-0,4458/4

Zarząd Kasy Emerytalnej dla robotników Kolei Państwowych w Poznaniu, sprzeda: dw 3800

pancerną kasę ogniotrwałą „Smok" w Poznaniu,

pancerną kasę ogniotrwałą „Kraków" w Chodzieży (Sanatorjum).

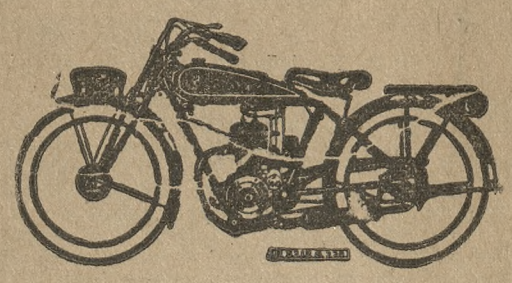

Pw 8553-15,282

PUCH

Światowej sławy motocykle. Model 220 4,5 KM.

DOSTAWA NATYCHMIASTOWA

AUSTRO-DAIMLER S. A., Poznań

św. Marcin 48 — Telefon 15-58. Garaże i warsztaty ul. Dąbrowskiego 7

WYSTAWIAMY NA TARGACH POZNAŃSKICH

Polecam

Esencje. Olejki. Farby. Laki. Wanilinę. Cumarinę. Wanilję bourb. Wafle do lodów. Ananas. Marmelady konf. Żółtko w proszku.

Hurtownia Cukiernicza

Janusz Adamski Pw 8555-15,280

Poznań, ul. Nowa 10. Tel. 17-26.

„Lepszy kubełek wapna, niż worek pieniędzy“

Mówiąc powyższe słowa

KRÓL POWIEDZIAŁ GŁĘBOKĄ PRAWDĘ

Trzymanie pieniędzy nigdy nie da tyle przyjemności, ile daje niedroga „PRAGA“.

„PRAGA“ AUTOMOBILE - POZNAŃ,

PLAC WOLNOŚCI 11 — TEL. 55-33.

Polecam:

Maszyny do lodów. Konserwatory. Chłodnie do śmietany. Chłodnie do likierów. Słomki do limonady. Słoje porc. do lodów itd.

Hurtownia Cukiernicza

Janusz Adamski Pw 8551-15,280

Poznań, ul. Nowa 10. Telefon 17-26.

OKAZYJNIE NA SPRZEDAŻ

MATHIS otwarty 4 siedz. 8 HP	3 500	zł
FIAT otwarty 4 siedz 6/21 HP	4 500	„
PRAGA kombinowana 4 siedz 5/18 HP	8 000	„
CEIRANO kombinowana 4 siedz. 6/24 HP	5 000	„
FIAT otwarty 6 siedz. 9/30 HP	8 000	„
PRAGA limousine 4 siedz. 4/14 HP (prawie nowy)	12 000	„
PRAGA limousine 6 siedz 15/50 HP	16 000	„

Wszystkie samochody w porządku, gotowe do wyjazdu

„Praga“ Automobile, Poznań, pl. Wolności 11, tel. 55-33

Pw 8475-15,149

Pożyczek

hipotecznych w sumach nie niższych **zł 30 000,— udzieli się na posiadłości ziemskie oraz domy czynszowe** w miejscowościach, w których są zaprowadzone wodociągi i kanalizacja. Zgłoszenia należy skierować do **„Par“,** Aleje Marcinkowego 11, pod **nr. 15,203** Pw 8516-15,203

Majętność Ruchocice, pow. Wolsztyn

ma do sprzedania dw 3803

35 SZTUK BYDŁA TUCZONEGO

Dzielnego

EKSPEDJENTA

tylko z branży **bławatnej** poszukuję od 1. 5. 28. Zgł. z odp. świadectw itp. ewtl. osob. wiecz. 6—7 g. zw 7807

A. WERWICKI, St. Rynek 71/72

Nadmłynarz

potrzebny do dużego **młyna pszennego** w b. dzielnicy pruskiej. Tylko wysoce wykwalifikowane siły obeznane z przemiałem zagranicznej pszenicy i posiadające długoletnie świadectwa zechcą złożyć szczegółowe podania z odpisami świadectw i wymaganiami pod **dw 3810** do Kurjera Pozn.

Drzewka owocowe

półpienne

od 2,— zł począwszy ofiaruje

Szkółka drzew Donata Stabrowskiego

w Jelonku pod Złotnikami — koło Poznania. zw 7872

Podług najnowszej wiedzy zawodowej specjalnie dla kwiatów doniczkowych złożony z ich utrzymania konieczny, absolutnie nie szkodliwy. Liczne uznania. Żądać wszędzie wyraźnie

KAJPON

J. G. KOŚCIŃSKI

Poznań, Czartorja 1.

Do nabycia u:

Westphalowa, skład kwiatów ul. Głogowska

„Tantów“ skład kwiatów ul Głogowska

Warczyńska, skład kwiatów ul. Fr. Ratajczaka

Krzyżankiewicz skład kwiatów ul Szewska

Graisserowa, skład kwiatów ul. 3 Maja 3a

Stanicka, skład kwiatów św. Marcin 5

Rankowska, skład kwiatów św. Marcin 64.

Gartmann, skład kwiatów Wielkie Garbary

Hetmanowska, skład kwiatów Góra Wilda

Pw 7811-13,31

TOPOLE, LIPY

wagonowo kupuję gotówką. Szczegółowe oferty sub „Topol“ **Warszawa, Powszechne Biuro Ogłoszeń Fredry 4.** dw 6633

Posługaczka

potrzebna Szamarzewskiego 27 I prawo zd 67 405

I godzina za godziną,
Na przechadzce z moją psiną.
Czas przepływa niby fale,
Nogi mię nie bolą wcale,
Dutkiewicza mam obuwie,
Prawdą jest to co wam mówię!

Wykwintne obuwie poleca „Dutkiewicz“, ul. Gwarna 8. Kw 855

Cukiernia Poznańska

Poznań Kw 811

plac św. Krzyski 2

Telefon 35-37

Znane pieczywo codziennie świeże.

ŁÓŻKA metalowe

KUCHNIE żelazne

poleca

Jan Deierling

Pw 7883-12,319

Składnica

sucha blisko Starego Rynku zaraz do oddania. **Murkowski ul. Długa 3. Telefon 23-16.** zw 7852

KSIĄŻKOWA

zdolna i pilna, która się łatwo orjentuje **potrzebna od 1. 5. r. b.** Pisemne oferty z podaniem pensji przyjmuje:

JARCZEWSKI i BARTLEWICZ

Poznań, Stary Rynek 86. zw 7850

Biegły

korespondent polsko-niemiecki

rutyn. książkowy (bilansista) 16 lat praktyki, bankowiec i kupiec szybko się orjentujący, obecnie członek zarządu przyjmie posadę tylko w pierwszorzędnem przedsiębiorstwie. Łaskawe oferty pod **zw 7832**

Wspólnika

z kapitałem 50 000 zł do **wielkiej fabryki w Poznaniu poszukuję.** Spieszne zgłoszenia Kurjer, filja Stary Rynek **rw 1942**

Poszukuję od 1 maja 1928 r.

rutyn. dzielnego ekspedjenta starszego dekoratora-ekspedjenta

który jest w stanie wykonywać nowoczesne dekoracje i malować art. plakaty. Piśmienne wyczerpujące oferty z podaniem referencji załacz. odpisów świadectw fotografją i podaniem żądanej pensji skierować pod adr.

FR. SIKORSKI, Bydgoszcz, Dworcowa 31

Bławaty. dw 3733

Poszukujemy od 1 maja r. b.

pierwszorzędnego ekspedjenta

do e. ...nckiego magazynu artykułów męskich oraz konfekcji. Liczy się li tylko na wykwilifikowaną siłę. Oferty z dołączeniem fotografji upraszają **I. i G. Grünpeter, Katowice, św. Jana 11.** dw 3831

PODRÓŻUJĄCEGO

do fabryki bielizny na Pomorze, tylko pierwszorzedną siłę z branży na stałą pensję i prowizję, poszukuje się zaraz. Oferty do „Par“, Aleje Marcinkowskiego 11 pod nr. **16,2**

Pw 8557-16,2

Panienka

do maszyny z ładnym charakterem pisma, ...z znajomością książek potrzebna. Zgłoszenia osobiste z życiorysem od godz. 8 do 10 przed południe. **LISIEWICZ i S-ka, T. z o. p., Poznań, Żydowska 2/3.** zw 7866

Uczeń

z ukończoną szkołą handlową zaraz. Zgłoszenia osobiste z życiorysem od godz. 8 do 10 przed południem, **LISIEWICZ i S-ka, T. z o. p., Poznań, Żydowska 2/3.** zw 7835

PIERWSZORZĘDNI KRAWCY

męscy na duże sztuki mogą się natychmiast zgłosić.

FR. ZIELIŃSKI, Poznań, Kantaka 1.

Pw 8560-58,178

Gdynia Gdynia

WSPÓLNIKA

cichego lub czynnego, **z kapitałem 80—100 tysięcy złotych,** celem objęcia jednego z poważnych przedsiębiorstw w Gdyni, **poszukuje się zaraz.** Kapitał może być zabezpieczony na I. hipotece realności w Gdyni. Poważne zgłoszenia pod **„100 tysięcy“** do Ekspozytury Kurjera Poznańskiego w Gdyni, ul. 10. Lutego. nw 6637

Przedsiębiorstwo

dobrze prosperujące sprzedam z powodu zmiany stosunków rodzinnych. Do objęcia potrzeba około zł 30 000,— i to połowę gotówką, resztę na od latę. Oferty do Kurjera zw 7876

FABRYKA MASZYN i PIECÓW PIEKARSKICH

poszukuje

zastępców

którzy są dobrze zaprowadzeni u piekarzy, w spółdzielniach oraz w Zarządach miast. Zastępcy muszą złożyć odpowiednie zabezpieczenie bądź hipoteczne lub inne na skład konsygnacyjny maszyn. Szczegółowe oferty wraz z podaniem referencyj i dotychczasowej działalności składać pod szyfrą: **WK. 304** do Tow. Reklamy Międzynarodowej, gen. repr. Rudolf Mosse, Warszawa, Marszałkowska 124. Tw 1046

Elewa księgarskiego

przyjmie zaraz poważna księgarnia w Poznaniu. Kandydaci z wykształceniem średniem, maturzyści względnie z ukończeniem minimum 6 klas gimnazjalnych zechcą złożyć podania z odpisem świadectw do Kurjera Poznańskiego pod nr. **zw 7872**

WYWOŁANIE.

Właściciel ziemski **Henryk Lelesz z Karolewa,** powiatu szamotulskiego postawił wniosek o wywołanie w celu **pozbawienia mocy zaginionego listu długu gruntowego** na dług gruntowy w kwocie **7 000 marek niemieckich,** zapisany w księdze wieczystej Ostroróg tom VI., wykaz 1,104, w dziale III., pod liczbą bieżącą 52, **na rzecz mistrza murarskiego i ciesielskiego Henryka Wysockiego z Szamotuł.**

Posiadacza tego dokumentu wzywa się, by najpóźniej na terminie w dniu 9 sierpnia 1928 r., o godz. 10, w podpisanym Sądzie (pokój l. 7) odbyć się mającym, swoje prawo zgłosił i dokument ten przedłożył, w przeciwnym bowiem razie nastąpi unieważnienie dokumentu.

Szamotuły, dnia 26 marca 1928 r. np 6335

Sąd Powiatowy.

KONKURS

Przy Magistracie tutejszym wakuje posada

asystenta

do prac statystycznych.

Do posady tej przywiązane jest wynagrodzenie XI wzgl. X. stopnia służbowego z 15% dodatkiem komunalnym, zależnie od kwalifikacji. Od kandydata wymaga się conajmniej ukończonego wykształcenia szkoły wydziałowej lub 6 klas gimnazjum, tudzież odpowiednich wiadomości zawodowych, nabytych w kilkoletniej służbie w administracji samorządowej lub państwowej. Pierwszeństwo przyznaje się posiadającym te kwalifikacje inwalidom wojennym.

Ubiegający się o tę posadę winni złożyć swe podania z dołączeniem odpisów świadectw i życiorysu do 1 maja r. b.

Leszno (woj. Pozn.), dnia 10 kwietnia 1928 r. dw 3827

Magistrat.

SPRZEDAŻ SPADKOWA.

W środę, **dnia 18 kwietnia 1928 r.,** o godzinie 10 przed południem odbędzie się **licytacja sprzętów pokojowych i kuchennych, przy ul. Wrocławskiej nr. 16.** nw 6629/30

Magistrat VIII/1. (—) Ratajski. (—) Nowicki.

Napisowy wiersz tłusty 30 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE

Większe ogłoszenia wśród drobnych: **1-łamowy milimetr 50 groszy**

Znak oferty (na przykład: z 18924, n 2735, d 1790 i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

SPRZEDAŻE

Majętność

moją w Bestwinie 230 mórg w najlepszym stanie gospodarskiem, dobrej ziemi i zupełnie dobremi budynkami, bez inwentarza tanio na sprzedaż. Paweł Schmeh, właściciel dóbr, w Frejnie, pow. Milicz. (Freyhan, Kreis Militsch). zdw 66 633

Papier

gazetowy, szybrowy dla cegielń, pakowy wszelkiego rodzaju i tekture poleca korzystnie firma Kasprzak, Poznań, Kantaka 5. Telefon 56-07. zdpw 65 523

3 000 kg

jałowca jagód (juniperi b.) i mniejsze ilości sprzedaje H. Jurkiewicz, Nowy Targ pod Tatrami. zdpw 67 279

Dom

z fabryką kompl., jak stoi i leży na sprzedaż. Zgłoszenia Kurjer zdw 66 982

Jadalnia

sypialnie, kanapy, leżanki, rowery, wózki dziecięce i inne meble używane tanio sprzedaje oraz kupuje garderobę meble używane płace najwyższe ceny. Okazyjne Kupno", Poznań Pocztowa 22 Pw 8526-54.131

Konia

wałacha, typu ciężkiego maści siwej w bardzo dobrej kondycji sprzeda tanio Hurtownia Spółek Spożywczych Tow. Akc. Poznań Tama Garbarska 21. zdw 66 901

Kostjum

granatowy, sukienny płaszcz czarny wiosenny suknia jedwabna (róż) na średnią figure sprzedam korzystnie Mickiewicza 7. III. lewo. zdw 64 623

W Puszczykówku

sprzedam grunt około siedm mórg tuż przy dworcu nadający się pod willę, na ogrodnictwo lub przemysł. Morga 3 000 złotych. Susicki ul Sew Mielżyńskiego nr. 2, parter na lewo. dw 3738

Dom

jednopiętrowy, w mieście powiatowem, położony w rynku, w którym znajduje się dobrze zaprowadzony skład bławatów, wyższe szkoły na miejscu sprzedam za gotówkę. Zgłoszenia do Kurjera zdw 66 436.

Łóżka

metalowe materace sprężynowe meble ogrodowe i materace wyściełane poleca po znanych niskich cenach. Specjalny magazyn łóżek metalowych. K. Wałkowski, Strzelecka 22. Pw 8278-15.155

Piec

piekarski patentowy mało używany na sprzedaż. Adamczewski, Wolsztyn, Biała Góra 6. zdw 66 625

Restauracja

ogród wycieczkowy, letnisko 10 klm od Poznania 1 stacja pełny konsens za zgodą właściciela zaraz do sprzedania. 2 domy kręgielnia, tennis sala ogród 4 i pół morgi. Dzierżawa 3—6 lat rocznie 2000 zł, cena podług ugody. Oferty Kurjer zdw 66 849

Sadzonki

sosnowe, 1-roczne, 4 zł za 1 000 sztuk oddaje Bolesław Thomas, Lutówko, pow. Sępólno (Pomorze). dw 3725

2 łóżka

z materacami dobrze utrzymane. Gdzie? wskaże Kurjer zdw 66 790.

Samochód

Benz, 6-osobowy, 16/50 limuzyna, starter, elektryczne światło, w najlepszym stanie, mało używany bardzo korzystnie na sprzedaż. Przyjmuje weksle. Kurczewski, Jeżycka 16. Tel. 65-96. zdw 66 773

Gdynia

Do sprzedaży wydzierżawienia place domy ubikacje handlowe i prywatne. Na odpowiedź znaczek. Zakup wszelkich materjałów budowlanych „Transit" Dom Komisowo Handlowy Gdynia ul 10 lutego, willa Ela. nw 6084

Sprzedam

tanio 1 zegar stojący 1 lustro, 1 stół, 2 stoliki, 1 biureczko. Zgłoszenia Orlik, Św. Marcin 46 zdw 67 177

Farby

do kredy, wapna, oleju, lakieru i cementu we wszystkich kolorach kg już od 34 groszy. Gips cement krede poleca „Palette", skład farb Św. Marcin 57 Kw 741

Skład

2 pokoje z kuchnią w Lesznie nadający się dla fryzjera lub kolonja ke odstapie lub zamienie na 2 pokoje w Poznaniu. Zgłoszenia do agencji Kurjera Poznańskiego, Leszno, Komeniusza 8 nw 6620

Piekarnia

wraz z masywną kamienicą, ładne, duże okna wystawowe nadające się na kawiarnie i cukiernie, w ożywionej ulicy przy rynku, duże składy, mieszkanie 3-pokojowe z przynależnościami wolne zaraz ewentl 6 pokoi wartość 40 tysięcy zł, wpłaty 15—25 tys., reszta dogodne długoterminowe warunki, na sprzedaż. Interes zaprowadzony. Informacje u Fr. Lechowskiego w Rogoźnie (Wkp.) Kw 862

Sprzedam

skład naczyń kuchennych bardzo dobrze prosperujący przy rynku z mieszkaniem 9.000 Wiadomość Skórzewska, Głogowska 112. Znaczek na odpowiedź konieczny zdw 65 895

Jaja

wylęgowe białych wyandotów nagrodzone medalem srebrnym Hederych Poznań, Czesława 1a zdw 67 172

Skład

kolonjalny z towarem, mieszkaniem za 4 500 odstąpi Malecki, Poznań, Rybaki 20a. zdw 67 350

Gospodarstwo

72 morgi (9 km od Poznania), ziemia pszenna i dobra żytnia, dom 4 pokoje, kuchnia, wszystkie budynki masywne, inwentarze kompletne I klasy, cena 40 000, wpłaty 30 000 sprzeda „Argus", Piekary 18, Telefon 37-28. zdw 67 342

Piekarnia

w ruchu tanio kawalerowi do odstąpienia z powodu wyjazdu. — Zgłoszenia: Gniezno, Św. Jana 4, piekarnia. zdw 67 410

Maszynę

do pisania marki Just sprzedam korzystnie. Kraszewskiego 5 Skład obuwia zdw 67 383

Gospodarstwo

110 mórg, ziemia dobra, zabudowanie nowe 35 000, Gawlakowa, Gniezno, Mieczysława 30. nw 6641

Wózek

dla sparaliżowanych, na trzech kółkach, gumy, wygodny, wyściełany, masywny, prawie nowy korzystnie sprzedam. Korczak, Aleje Marcinkowskiego 2, parter. zdw 67 311

Samochód

4-osobowy, w dobrym stanie natychmiast do sprzedania. Adres wskaże Kurjer zdw 67 320.

Skład

artykułów spożywczych w śródmieściu sprzedam. Oferty Kurjer zdw 67 293.

Sypialnię

sprzedam tanio. — Gąsiorowski, Wybickiego 15, od 9—6. zdw 67 353

Skład

kolonjalny, przyległem mieszkaniem sprzedam. — Pijanowski, Strzelecka 8, III. zdw 67 341

Koronki

prześliczne nowo nadeszły. Jankowska, Podgórna 10. Pw 8543-15.162

Polecam

odpowiednim kupcom majątki, gospodarstwa, domy handlowe, młyny, tartaki, jak również wszelkie nieruchomości. Równocześnie przyjmuję nowe zlecenia w tym kierunku. K. Wetzker, Bydgoszcz Długa 41. Tel. 10-13. Pw 8547-63.306

Dywan

perski tekiński 2.65 na 1.25 m. jasny, dobrze zachowany okazyjnie sprzedam. „Olenn", Plac Wolności 2, II. zdw 67 250

Samochód

czteroosobowy na sprzedaż. Kowalski, Piotra Wawrzyniaka 3. jw 9694

Pocztowa 12.

Uwaga! Nowo otwarta wypożyczalnia rowerów. Wszelkie reparacje załatwia się szybko i tanio. zdw 67 113

Motocykl

dwukonny prawie nowy korzystnie sprzedam. Oferty Kurjer zdw 67 188

Fabryka

wyrobów blaszanych w Poznaniu, kompletnie urządzona do fabrykacji artykułów masowych, z stałą klijentelą korzystnie na sprzedaż. Neyman i S-ka, Piekary 5. Telefon 39-75. zdw 67 145

Maszynistka

z praktyką na stałą dobrze płatną posadę natychmiast potrzebna. Oferty z kopjami świadectw do ekspedycji zdw 67 084/5

Tanio

się ubierzesz umeblujesz w Domu Komisowym św. Marcin 78 a P 8078-0.4179

Gospodarstwo

138 mórg, bliżej Poznania, w tem 12 mórg łąki, zabudowania murowane kryte dachówką dom 8 pokoje, kuchnia z inwentarzem spiesznie z powodu wyjazdu sprzedam. Cena 42 000, wpłaty 30 000 zł lub wydzierżawię, objęcie 6 000 zł. Zgłoszenia Nowak, Poznań, Głogowska 112. Telefon 62-80. Kw 860 a

Ford

samochód półciężarowy, 1½ tonny, jak nowy sprzeda spółdzielnia 3 pułku lotniczego w Ławicy. zdw 67 199

Dom

masywny kryty dachówką 3 pokoje kuchnia i skład kolonialny chlew, szopa, do tego morga ogrodu od Poznania 25 kilometr Cena 4500 wpłaty 2000 złotych sprzeda „Argus", Poznań, Piekary 18 zdw 67 339-40

2 sztucery

strzeleckie, dawniejszy model strzały celne, sprzedam korzystnie. Zgłoszenia Kurjer zdw 67 422

Kuźnia

12 mórg ziemi pszennej, budynki nowe, 12 000, wpłaty 7 000. Gawlakowa, Gniezno, Mieczysława 30. nw 6642

Fortepian

„Beckera" krótki, czarny, sprzedam z powodu wyjazdu tanio Półwiejska 38 a II środek. zdw 67 422

Gospodarstwo

19 mórg (6 km od Poznania), ziemia pszenna, dwa domy mieszkalne, 3 pokoje, kuchnia, 2 pokoje, kuchnia, wszystkie budynki masywne, twardo kryte, z inwentarzami, stacja w miejscu, cena 18 000, wpłaty 14 000 sprzeda „Argus", Poznań, Piekary 18, Telefon 37-28. zdw 67 346

Willę

8 ubikacyj w Puszczykowie, całą wolną, ogrodem 3-morgowym za 25 000, wpłaty 15 000 sprzeda Biuro Komisowe, Górna Wilda nr. 29. zdw 67 396

Willę

o 8 pokojach, 2 morgi ogrodu owocowego, 80 mórg ziemi pszenno-żytniej, budynki gospodarcze inwentarz żywy, martwy kompletny, 1 stacja od Poznania, wpłaty 50 000 złotych sprzeda „Krakus", Pocztowa 30. zdw 67 395

Gospodarstwo

70 mórg (prywatne), ziemia przeważnie pszenna, dom 4 pokoje, budynki murowane pod dachówką 2 konie, 5 krów, 4 jałowego, 12 świń, maszynerja nadkompletna, zapasy w zbożu i kartoflach, od Poznania 25 km, od stacji 2 km, cena 40 000, wpłaty 20 000 sprzeda „Argus", Poznań, Piekary 18, Telefon 37-28. zdw 67 345

Kamienicę

z wolnym składem, 4-pokojowem mieszkaniem, w mieście powiatowem za 26 000, wpłaty 18 000 sprzeda Biuro Komisowe, Górna Wilda 29. zdw 67 397

Wózek

mocne rysory, nośność 10 centn. waga stołowa 5 kilo, ciężarki sprzedam tanio. Zgłoszenia Kurjer zdw 67 419

Gospodarstwo

97 mórg (prywatne), ziemia pszenna, drenowana, dom masywny pod dachówką, 3 pokoje, kuchnia, zabudowania gospodarcze masywne, ziemia dobrze uprawiona i obsiana, bez inwentarzy, stacja, kościół, szkoła 7-klasowa w miejscu, cena 26 000, wpłaty 16 000 i przejęcie hipoteki 12 000, płatne za 15 lat sprzeda „Argus", Poznań, Piekary 18. Telefon 37-28. zdw 67 344

Maszynę

do cholewek i ręczną (Dürkop), 2 szafy sprzedam. Oferty Kurjer zdw 67 398.

Sprzedam

radjo-aparat, komplet, 4-lampowy. Górczyk, Dąbrowskiego 24. zdw 67 241

Biurko

nowoczesne, dębowe, jak nowe tanio sprzedam. Zgłoszenia ul. Czesława 13, skład. zdw 67 210

KUPNA

Kupię

prawdziwego repinczera (psa). Leśnicy, Bronikowo, pow. Śmigiel. dw 3720

Brylanty

złoto, srebro kupuje firma Bolesław Tarkowski, Poznań, Plac Wolności 11. Pw 8061-33.2

Węgorzy

żywych każdą ilość kupuje za gotówkę Poznańska Centrala Ryb Poznań, Aleje Marcinkowskiego 5. Telefon 2571. zdw 66 402

Gospodarstwo

do 100 mórg, bliżej Poznania, z dobremi budynkami, nad jeziorem lub Wartą kupię wprost od właściciela. Zgłoszenia z podaniem ceny i warunków uprasza się do Kurjera zdw 66 491.

Majątków

ziemskich różnej wielkości, kamienic, składów dla poważnych reflektantów poszukuję. Jackowiak, Wroniecka 12, I p. zdw 67 151

Skład

kolonjalny z mieszkaniem sprzedam tanio. Biuro, Wroniecka 12, I p. zdw 67 155

Wozy

meblowe 5, 7 i 8 mtr., platformę na 30 i 80 ctr. kupię. Zgłoszenia z podaniem ceny do Kurjera zdw 67 195.

Kupię

domek z ogrodem lub z składem kolonjalnym blisko Poznania. Oferty Kurjer zdw 67 402-3.

Placu

pod budowę willi, przy mieście poszukuję. Wyczerpujące oferty Kurjer zdw 67 272.

Poszukuję

maszyny do szycia kartonów. — Fabryka kartonów M. Parfionow, Bydgoszcz, ul. Jagiellońska 3. dw 3818

Kupię

maszynę Singera. Oferty z podaniem ceny proszę Kurjer Pozn. zdw 67 324.

Skład

kolonjalny, mniejszy, dobrze zaprowadzony, z przyległem mieszkaniem kupię. Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer Pozn. zdw 67 326.

Inowrocław

Gniezno, najchętniej Poznań kupię nowoczesny dom 2-piętrowy z składami. Wpłata natychmiast wedle umowy. Oferty do Kurjera zdw 67 149.

Kupię

maszyny młyńskie, walce i sita płaskie. Wład. Lelito, Kraków, Karmelicka 22. nw 6659

KAMIENICE

Kamienicę

w Poznaniu, wpłaty 50—120 tys. kupię. Zgłoszenia Kurjer zdw 67 387

Okazyjne

kupno! Dom 3-piętrowy w Gnieźnie, położenie pierwszorzędne, 2 duże składy 80 000, wpłaty 65 000. Szymala, Gniezno, Chrobrego 7. nw 6643

Kamienice

w Poznaniu trzypiętrowa, z piekarnią, 15 lokatorów cena 52 000 zł, wpłaty 35 000 zł; dwupiętrowa, 13 lokatorów, skład, objekt fabryczny czynsz 6 000 rocznie, 43 000, wpłaty 25 000 zł, reszta na 3 lata. Willa piętrowa, ogród, wolne 3 pokoje, kuchnia, łazienka 45 000 zł, wpłaty 35 000 zł. Parcele pod budowę na Łazarzu, Górczynie, od 2—10 zł za metr kw. Zgłoszenia Nowak, Poznań, ul. Głogowska 112. Kw 856/7

PIENIĄDZ

Posiadam

patent na trzy wynalazki, które mogą przynieść rolnictwu wielkie korzyści. Poszukuje wspólników z gotówką celem wykorzystania ich wzgl. sprzedam patenty lub licencję. Oferty uprasza do Kurjera Pozn. pod zdw 66 980.

Kupię

hipotekę przedwojenną, chociaż nie zwaloryzowaną z damnem Zgłoszenia do Kurjera pod dw 3804

Cichego

wspólnika (ki) do dobrze zaprowadzonego przedsiębiorstwa z 8 do 10 tys zł. lub udziałowca z mniejszem kapitałem za dobrem oprocentowaniem, udział w zyskach Zgłoszenia Kurjer zdw 67 156

Wspólnika

czynnego, z kapitałem od 10—40 tys. zł. do przedsiębiorstwa handlowego i nieruchomości poszukuje lub pożyczki. Obrót miesięczny około 40 tys zł. Gwarancja przedsiębiorstwo handlowe i nieruchomość. Oferty Kurjer zdw 66 921

Wstąpię

jako wspólnik narazie 1—2 000 zł. Kurjer zdw 67 139.

Przyjmę

wspólnika do rentującego się przedsiębiorstwa z kapitałem 10 do 15 tysięcy. Zgłoszenia do Kurjera zdw 66 166.

Pożyczki

hipotecznej na odbudowę, meljoracje itd. na dogodnych warunkach otrzymać może każdy potrzebujący właściciel gospodarstwa rolnego. Szczegółowych informacyj udziela St. Fontani, ul. Staszica 9, II p. zdw 67 262

Poważne

popularne wydawnictwo poszukuje w większych miastach wspólniczek czynnych z współudziałem 500 zł. Grudziądz, Nadgórna 40, Jurjewicz. zdw 67 286

Kto

złoży za zwrotem, gwarancja papiery państwowe zł 2500 na 3 miesiące. Wysokie wynagrodzenie. Zgłoszenia Kurjer zdw 67 420.

DO WYNAJĘCIA

4-pokojowe

mieszkanie do oddania. Warunek kupno jednego eleganckiego pokoju. Kurjer zdw 67 142.

4-pokojowe

mieszkanie kompletnie elegancko umeblowane za 9 000 do oddania. Kurjer zdw 67 143.

Mieszkania

pokoje próżne umeblowane, składy wszelkiej branży ubikacje stale wynajmuje także poszukuje „Pawilon", Głogowska 112. Kw 858 9

Mieszkania

1, 2 i 5-pokojowe. Informacje biuro Wroniecka 12, I p., lewo. zdw 67 152

Mieszkania

1, 2, 3 pokoje, kuchnia, pokoje próżne za roczną dzierżawę odda „Columbia", Woźna 11, I p. zdw 67 284

Małżeństwu

wynajmę pokój frontowy, z balkonem, umeblowany, bezpłatnie za wypożyczenie 1 000 zł. Zgłosz. Kurjer zdw 67 360.

Mieszkania

każdej wielkości za dzierżawę, jak i z meblami odda „Komis", Sew. Mielżyńskiego 28. zdw 67 440

Pokój

kuchnia od gospodarza. „Centrum", Żydowska 3. zdw 67 442

Mieszkanie

4 pokojowe z przynależnościami w centrum z meblami odda zaraz. Zgłosz. Kurjer zdw 67 435

SZUKA MIESZK.

Mieszkania

3 do 4 pokojowego poszukuje. Czynsz zgóry. Oferty do Kurjera Pozn. zdw 67 132.

3—4

pokojowego mieszkania wprost od gospodarza poszukuje. Zgłoszenia Kurjer zdw 66 538.

Mieszkania

3—4 pokojowego poszukuje. Zapłacę 3 do 4 tysiące. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 65 827.

Poszukuje

3—5 pokojowego mieszkania bezdzietne małżeństwo. Płace czynsz za 3 lata zgóry. Zgłoszenia Kurjer zdw 66 893.

Rzemieślnik

szuka pokoju z kuchnią, z portjerstwem lub bez wprost od gospodarza płace rok zgóry. Dzierżawy. Łaskawe oferty proszę nadesłać Kurjer zdw 67 173

Poszukuję

mieszkania 3—6 pokojowego wprost od gospodarza za czynszem dwuletnim zgóry. Oferty Kurjer zdw 67 137.

Poszukuję

2 lub 3 pokoi próżnych w śródmieściu lub w pobliżu, z używaniem łazienki, elektrycznem światłem od 1 maja, czerwca lub lipca. Oferty z podaniem ceny Kurjer zdw 67 211.

Pokoju

i kuchni lub próżnego pokoju poszukuje 1 5 28 od gospodarza dzierżawę płace zgóry. Oferty Kurjer zdw 67 377.

ZAMIANA MIESZK

Zamienię

1 pokój z kuchnią przy ul. Fredry, I ptr., oświetlenie elektryczne na 2 pokoje z kuchnią. Zgłoszenia Kurjer zdw 67 321/2.

Zamienię

1 pokój i kuchnię w Górczynie na takie same w śródmieściu najchętniej z portjerstwem. Zgłoszenia Płoszyński, Woźna 5, II p., prawo. zdw 67 240

POKOJE UMEBL.

Gimnazjastów

starszych przyjmie na stancję poważna rodzina w pobliżu 4 gimnazjów, przy Placu Bernardyńskim. Opieka i dobre odżywienie zapewnione. Adres w Kurjerze zdw 66 548.

Umeblowane

pokoje dla panów, pań i małżeństw wskaże „Informator", Pl. Nowomiejski 10 a, tel. 41-83. Pw 8071-0.4109

Dwa

pokoje dla jednej lub dwóch osób zaraz do wynajęcia. Kasprzak, Wierzbięcice 18. zdw 67 136

2 dobrze

umeblowane pokoje do wynajęcia. Gdzie? wskaże Kurjer zdw 67 182.

Pokój

umeblowany dla 2 panów z własną pościelą (Górna Wilda). — Lenda, ul. Pamiątkowa 8a, II. zdw 67 194

Pokój

umeblowany dwom osobom wynajmę. Dąbrowskiego 52, I p., prawo. zdw 67 196

Pokój

frontowy, słoneczny dla pana do wydzierżawienia Wielkie Garbary 36, III. prawo. zdw 67 202

Skromnie

umeblowany pokój wynajmę dwom panienkom. Adres wskaże Kurjer zdw 67 225.

Pokoik

elektryczność, panience z utrzymaniem wynajmę. — Głogowska 98a, II. lewo, front. zdw 67 244

Pokój

słoneczny, umeblowany, bez pościeli wynajmę. Żupańskiego 8, II p., prawo. zdw 67 252

Słonecznego
dużego pokoju z używaniem kuchni poszukuje zamożne, inteligentne, młode małżeństwo. Oferty Kurjer zdw 67 247.

Pokój
komfortowy, niekrępujące wejście oddam zaraz solidnemu panu ewtl. dwom. — Wielka 15. III. lewo. zdw 67 270

Pokój
frontowy, umeblowany, z utrzymaniem wynajmę. Wały Zygmunta Augusta 2. I. lewo. zdw 67 288

Pokój
frontowy dla inteligentnej panienki lub pani zaraz Św. Marcin 22, wysoki parter, prawo. zdw 67 313

Dobrze
umeblowany, słoneczny pokój do wynajęcia. Zgłoszenia ul. Zielona 7, IV piętro, prawo. zdw 67 319

Pokój
frontowy, dobrze umeblowany 1 do 2 osobom zaraz wynajmę z obiadami. Ogrodowa 11 III ptr., prawo. zdw 67 329

Umeblowany
pokój (balkon) do wynajęcia ul. Strzelecka 3 III. prawo. zdw 67 331

Pokój
umeblowany panu do wynajęcia Za Grobla 5, dom tylny I p. prawo. zdw 67 274

Dobrze
umeblowany pokój dla lepszego pana, światło elektryczne od 1-go maja. Fredry 4. II. zdw 67 337

Pokój
ładnie umeblowany, frontowy zaraz wynajmę. Śniadeckich 20. II. lewo. zdw 67 302

Dwa
pokoje frontowe jasne i duże do wynajęcia Podgórna 7, I zdw 67 380

Pokój
kompletny wraz dywanem i lampą elektryczną na sprzedaż. — 27 Grudnia 14, II. prawo. zdw 67 347

Pokój
dla 1—2 panienek do wynajęcia Ratajczaka 16, III. lewo. zdw 67 354

Pokój
Strzelecka 11, I. lewo. zdw 67 404

Na
1 ewentl. 2 osoby duży, jasny pokój umeblowany, z elektrycznem oświetleniem zaraz do wynajęcia Grunwaldzka 5, I. prawo. zdw 67 407

Pokój
zaraz 2 lepszym panom lub panienkom. Wały Król. Jadwigi 3a, III p. zdw 67 412

Centrum
2 pokoje umeblowane, sypialnie gabinet, I piętro, słoneczne wynajme. Adres wskaże Kurjer zdw 67 386

Pokój
umeblowany, frontowy, w śródmieściu dla dwóch spokojnych uczciwych panienek od 1 maja do wynajęcia. Pościel pożądana Adres wskaże Kurjer zdw 67 389

Pokój
dla 2 gimnazjastów lub panów dobre utrzymanie, opieka, zaraz oddam. W Garbary 5. III front prawo. zdw 67 421

Pokój
wspólny zaraz lub 1 5. Wielkie Garbary 13. II piętro prawo. zdw 67 429

Pokój
do wynajęcia Kręta 6. Sinska. zdw 67 430

Pokój
2 panom wynajmę. Wierzbięcice 31 a, parter prawo zdw 67 436

SZUKA POKOJU

Małżeństwo
poszukuje zaraz 2—3 pokoi umeblowanych. Warunek: centrum miasta, nie wysoko, światło, czystość. Zgłoszenia w języku niemieckim do Kurjera pod dp 3815.

Młode
bezdzietne małżeństwo poszukuje od 1. 5. pokoju słonecznego, dobrze umeblowanego, z częściowem utrzymaniem, używaniem kuchni i łazienki. Zgłosz. do Kurjera zdpw 67 223

Pokoju
umeblowanego blisko Zamku poszukuje zaraz spokojny, elegancki pan. Zgłoszenia Kurjer zdw 67 206.

Krawcowa
poszukuje jednego lub dwóch pokoi częściowo umeblowanych w centrum lub Jeżycach. Czynsz według ugody. Oferty Kurjer zdw 67 191

Student
poszukuje zaraz pokoju czystego, wygodnego, niekrępującego, okolica Most Teatralny lub na Sołaczu. Zgłosz. Kurjer zdw 67 214

Poszukuje
się od 1. 5. 28 skromnie umeblowanego pokoju, najchętniej w śródmieściu. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdw 67 254.

Lekarz
bezdzietne małżeństwo, poszukuje 2 dobrze umeblowanych, słonecznych pokoi z elektrycznem światłem w centrum miasta, nie wyżej I piętra z używaniem łazienki i ewentl. telefonu. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 67 406.

Małżeństwo
bezdzietne poszukuje skromnego pokoju umeblowanego od 1. Oferty Kurjer zdw 67 416.

Pokoju
umeblowanego poszukuje dwóch panów w okolicy Jeżyc, możliwie z niekrępującem wejściem. Zgłoszenia Kurjer zdw 67 368.

LOKALE

Willa
9 pokoi, z centralnem ogrzewaniem, ogrodem placem i pobocznemi zabudowaniami do wydzierżawienia w Jarocinie. Zgłoszenia przyjmuje Preisler, budow., Nowy Tomyśl. Telefon 30. zdpw 67 258

Szukam
składu z mieszkaniem w Poznaniu lub na prowincji. Zgłoszenia Kurjer zdw 67 178.

Skład
i 2 duże ubikacje do tego, nadające się na każde przedsiębiorstwo lub też składnice zaraz do oddania. Krajewicz, Poznań, Dąbrowskiego 2. tel. 65-71. zdw 67 332

Ubikacja
na warsztat instalacyjny lub lodów od gospodarza. Adres Kurjer zdw 67 336.

Skład
mniejszy wprost od właściciela domu wynajmę za rocznym czynszem zgóry. — Oferty Kurjer zdw 67 369.

Biura
jedno- lub dwupokojowego, urządzonego lub próżnego, z telefonem ewentl. bez poszukuje Spółdzielnia. Oferty Kurjer Pozn. zdw 67 437.

DZIERŻAWY

Piekarnia
dobrze prosperująca, w ożywionej ulicy miasta Gniezna natychmiast za cenę 3.800 zł do przedzierżawienia. E. Piasecka Gniezno, Poznańska 11 dw 3510

Skład
warsztat rzeźnicki, pokój i kuchnia, z kompletnem urządzeniem zaraz do wydzierżawienia. Dzierżawa miesięczna 85 zł. Zgłoszenia przyjmuje do 18 bm. Jędrzejczak w Lesznie, ul. Głęboka 1 zdw 67 016

Dzierżawa
118 mórg blisko Poznania, zabudowania masywne, dom 3 pokoje, kuchnia, z inwentarzem do objęcia 6 000 zł. Gospodarstwo 10 mórg z składem kolonjalnym w mieście powiatowem, objęcie 2000 zł. Spieszne zgłoszenia Nowak, Poznań Głogowska 112. zdw 66 996-7

Młyn
parowy, przemiału 130 centnarów, dom 4 pokoje, kuchnia, dom dla pracowników i wszelkie zabudowania gospodarcze masywne, kryte dachówką i papą, do tego 40 mórg ziemi dobrej żytniej, z kompletnemi inwentarzami, do objęcia 13 000 złotych wydzierżawi „Argus“, Poznań, Piekary 18. Telefon 37-28. zdw 67 343

Skład
nowy z mieszkaniem 7×6 mtr., przy głównej ulicy w mieście powiatowem Wlkp., przemysłowem, w miejscu gimnazjum, nadający się na każdą branżę jest zaraz do wydzierżawienia. Zgłoszenia do Kurjera zdw 67 409.

Dzierżawę
probostwa 120 mórg 90 funtów z morgi ziemia dobra. Wskaże Biuro Podgórna 13 III zdw 67 388

Skład
próżny na każdą branżę, 2 pokoje, kuchnia, miasto powiatowe, ulica najruchliwsza, dzierżawa 100 złotych miesięcznie sprzeda Nizielski, Poznań, Św. Marcin 13, II piętro. zdw 67 438

Do wydzierżawienia
zaraz skład kolonjalno-żelazny, z obszernemi piwnicami i śpichlerzem, dobrze zaprowadzony, przy rynku. Do przejęcia potrzeba około 8 000 zł. Dzierżawa podług ugody. Robert Loroch, Skórcz, Pomorze. zdw 67 497

LETNISKA

2 pokoje
z kuchnią i pokoik dla służącej, w uroczej lesistej i wdonej okolicy, 15 minut od stacji Puszczykowo od maja do października do wynajęcia. Zgłoszenia Kurjer zdpw 67 203.

Krynica
Pensjonat „Urszula“, „Stefania“ w ładnym ogrodzie, obok nowych łazienek, otwarty 1 maja. Zgłoszenia do 24 kwietnia: Zawiercie, inżynierowa Urszula Szymanowska. zdw 66 028

Truskawiec
Pensjonat „Belweder“ nowo otwarty — 35 pokoi słonecznych z balkonami łazienka, sala jadalna z pianinem, telefon, dwie wieże urządzone na kąpiele słoneczne. Kuchnia obfita — na żądanie jarska, zastosowana do zleceń lekarzy. Ceny umiarkowane. Zgłoszenia do 15 maja u Marji Michałowskiej, Lwów, Sykstuska 49, później w Zarządzie Pensjonatu. nw 6613

Letniska
małej willi lub 3 pokoi z kuchnią umebl. na 5 osób na miesiące czerwiec lipiec i sierpień w pobliżu Poznania (do pół godziny jazdy koleją) poszukuje celem dzierżawy. Warunek: zdrowa lesista okolica w pobliżu jeziora lub rzeki. Oferty z podaniem ceny Kurjer Poz. zdw 67 434.

OSOBISTE

Skrzypczak
(Marczeli). Kto mnie w tej sprawie przestrzegł, temu serdecznie dziękuję. zdw 67 328

Na ostrzeżenie
Zofji Feliksowej z Smyków z Jerzykowa podaję do wiadomości, że wyłącznym właścicielem gospodarstwa jak i całego inwentarza ruchomego i nieruchomego jest Paweł Feliks w Jerzykowie. Długów zaciągniętych przez wspomnianą osobę nie reguluję i przestrzegam przed udzielaniem jej kredytu. zdw 67 303

ZGUBY

Unieważnian.
zagubione papiery wojskowe wystawione przez P. K. U. Kościan na nazwisko Ignacy Henryk Fikus. zdw 66 979

Zgubiona
książeczkę wojskową na nazwisko: Bolesław Krajewski unieważniam. zdw 67 239

ROZMAITE

W dobre
ręce do oddania na własne dwuletni chłopczyk (sierota) ładny blondynek lepszego pochodzenia. Łask. oferty proszę składać do Kurjera Pozn. pod zdpw 67 280.

Trykotaży
pracownia. Chełmońskiego 8, II ptr. prawo zdw 67 114

Plisowanie
batikowanie, ręczne malowanie, haft ręczny maszynowy, obciąganie guzików wykonuje szybko, solidnie i tanio Konfekcja Damska T. A., ul. Wielka 27/29. I p., tel. 19-25. Pw 7087-9,228

Oddam
chłopca (rok i siedm miesięcy), prawego łoża zamożnym państwu za własne. Ładny i zdrowy. — Spieszne oferty Kurjer Pozn. zdw 67 140.

Naprawy
rowerów, maszyn do szycia i gramofonów wykonuje fachowo szybko i tanio Skład rowerów „Kastor“. Św. Marcin 55 nw 6384

Inwalida
wojenny, krawiec wykonuje wszelką garderobę męską i damską po cenach bardzo przystępnych. — Tow. Pomocy Inwalidom Wojennym poleca zwrócić się do p. J. Krzeszkowskiego, Poznań, ul. Piekary 22/23, w podwórzu, lewo, II p. zdw 66 798/9

Dziecko
(dziewczynkę) oddam za własne. Zgłoszenia Patrona Jackowskiego 31, Przytulisko. zdw 67 219

Kto
wypożyczy maszynę do pisania? Oferty z podaniem ceny i systemu Kurjer zdw 67 314.

Krawcowa
wykonuje mody damskie prędko i tanio. Wykonanie podług najnowszych żurnali. Słowackiego nr. 39, III. prawo. zdw 67 290

Choroby
różnorodne, zastarzałe, jak: astma błednica, reumatyzm, syfilis itd. leczę pewnie i skutecznie metodą indywidualną podług praw przyrody, przy pomocy której uleczyłem mnóstwo pacjentów. Porady udzielam listownie. Adresować: Wąż-Kuczkowski, Poznań, Szkolna 18. Załączyć porto 1 zł. zdw 67 367

Oddam
córkę 3-miesięczną za własną. — Oferty Kurjer zdw 67 414.

Pracownia
maszynowych dziurek, mereżek, okretką wszywam koronki. Kłosowska, Wroniecka 19. II. zdw 67 425

Pewnym
środkiem przeczyszczającym o szybkiem i łagodnem działaniu są ziółka, składające się wyłącznie z liści i kwiatów „The Purgativ“ podług Chambarda Magistra A. Bukowskiego. Pw 6831-62,168/9

OŻENKI

Monsieur Etranger
40 ans, désire faire connouissance avec Dame causant la langue fraçaise cause mariage. Ecrire zdpw 65 755 bureau du journal.

Nauczyciel
państwowy, kawaler w starszym wieku, z lepszej rodziny, przystojny zacnego charakteru, beznagannej przeszłości poszukuje odpowiedniej żony może być także nauczycielka. Dla dobra obojga majątek pożądany. Ścisła dyskrecja zapewniona. Oferty z dokładnymi szczegółami uprasza się z pełnem zaufaniem Kurjer zdw 66 910.

Dla
mojej kuzynki z prowincji, 18-letniej szlachcianki, szatynki, bardzo inteligentnej i muzykalnej, posiadającej 100 000 zł gotówki i wyprawę, z powodu braku znajomości poszukuje tym sposobem odpowiedniego kandydata na męża, najchętniej ziemianina, adwokata, oficera, inżyniera lub lekarza, o ile możności z odpowiednim majątkiem. Sprawę traktuje się jak najdyskretniej. Oferty fotografją Kurjer zdw 67 147.

Osoba
samotna, w częstym przyjeździe w Poznaniu szuka znajomości panów inteligentnych w celu matrymonjalnym. — Zgłoszenia do Kurjera zdw 67 267.

Agronom
kawaler, lat 32, obecnie na stanowisku administratora dóbr, pragnie tą drogą nawiązać znajomość z panną inteligentną w celu matrymonjalnym. Panie, posiadające odpowiedni posag w celu dzierżawy majątku ziemskiego zechcą oferty całem zaufaniem przesłać pod zdw 67 243 do eksp. Kurjera Pozn. Rzecz traktuję poważnie i honorowo, dyskrecję zapewniam.

Znajomości
miłej, gospodarnej, religijnie wychowanej panienki, z zamiłowaniem do kupiectwa i cośkolwiek majątkiem dla wspólnego dobra, poszukuje w celu matrymonjalnym kawaler, kupiec, lat 30, z własnym składem i mieszkaniem w domu rodziców. Tylko poważne zgłoszenia, możliwie z fotografją, za zwrot której ręczę słowem honoru, skierować proszę do Kurjera zdw 67 401.

Która
inteligentna, duchowo piękna i niezależna pani raczy oddać rączkę swą kawalerowi na stałem i poważnem stanowisku rządowem? Wielkopolanin, lat średnich, zalety duchowe nieprzeciętne, przystojny. Tylko poważne zgłoszenia proszę przesłać do Kurjera pod zdw 67 498.

Ożeniłbym
się z panną do lat 25, przystojną, miłą, religijną, majętną ewentl. właścicielką realności, zupełnie niezależną. Jestem księgarzem-redaktorem, właścicielem księgarni na prowincji, przystojnym kawalerem, wysokiego wzrostu, lat 29. Interesowane panie prześlą łaskawe zgłoszenia z fotografją, którą się zwraca, do Kurjera pod dw 3832.

NAUKA

Student
filozofji udzieli korepetycji, przygotuje do gimnazjum. Zgłoszenia Kurjer zdw 67 362.

Korepetytorki
do łaciny matematyki poszukuje. Pilińska, Lodowa 1. Łazarz. zdw 67 427

MUZYKA

Poszukuję
od 1. 5. 28 duetu lub trio damskiego: tylko pierwszorzędne siły mogą się zgłosić. Do zgłoszenia fotografje i warunki. — Hotel Eilers, Tuchola (Pomorze). dw 3786

Lekcyj
na fortepianie udziela nauczycielka: cena przystępna Ratajczaka 10, I. zdw 67 366

SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

Trzeźwy
pracowity, sumienny, pokorny człowiek, lat 30, kawaler, zwolniony z wojska poszukuje posady magazyniera, woźnego, stróża lub t. p. Stawi tysiąc zł kaucji. Oferty do Kurjera zdpw 67 159.

Krawcowa
wykonuje elegancko garderobę damską. Górna Wilda 13, I. lewo. zdpw 67 161

Gosposia
młodsza, nawskroś uczciwa, pracowita poszukuje posady od 1. 5 do samotnej osoby, ewentualnie zaraz. Oferty Kurjer zdpw 67 174.

Gospodyni
znająca gospodarstwo miejskie i wiejskie, z dobremi świadectwami i 10-letnią praktyką szuka posady. Oferty Kurjer zdw 67 245.

Wychowawczyni
z 6-letnią praktyką i dobremi świadectwami szuka odpowiedniego miejsca do dzieci od lat 2—6. Oferty Kurjer zdw 67 246

Ogrodnik
młodszy, energiczny, z dobremi świadectwami poszukuje posady samodzielnej lub pomocnika zaraz lub 1 maja. Łask. zgłoszenia K. Krysztofiak, Duszniki, pow. Szamotuły. zdw 67 249

Dziewczyna
poszukuje posługi. — Zgłoszenia Kurjer zdw 67 251.

Dziewczyna
wiejska, porządna, uczciwa poszukuje posady do wszystkiego od 1. 5. Oferty Kurjer zdw 67 316.

Bona
inteligentna, z kilkoletnią praktyką, bardzo dobrze polecona z szyciem, pomoże w lekcjach, wyręczy panią, chce zmienić posadę od 1. 5. Miejscowość obojętna. Łask. oferty Kurjer zdw 67 256.

Krawcowa
sierota, wyuczona szycia i kroju, pragnie przyjąć w szwalni posadę od 1. 5., ewentl. 15. 5. Łask. oferty proszę skierować Kurjer zdw 67 263.

Panienka
z lepszej rodziny poszukuje posady do dzieci na wieś. Oferty pod „Panienka“ do „Par“, Bydgoszcz, Dworcowa 72. Pw 8548-63,307

Uczenica
inteligentna, wymowna, z porządnej rodziny szuka posady do biura lub jakiegokolwiek składu. — Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 67 289.

Służąca
lat 28, umiejąca gotować, znająca wszelką pracę poszukuje posady od 1. Świadectwa dobre. (Ma własną pościel). Oferty Kurjer zdw 67 315.

300 zł
dam za stałe stanowisko stróża lub portjera. Warunek: mieszkanie (skromne). Zgłoszenia Kurjer zdw 67 253.

Gospodyni-
kucharka, znająca dobrą kuchnię poszukuje posady, najchętniej u samotnego pana lub do księdza. Oferty do Kurjera zdw 67 323.

Książkowa
maszynistka, znająca stenografję polską poszukuje posady (początkującej). Oferty Kurjer Pozn. zdw 67 292.

Rutynowany
administrator i organizator (były wyższy urzędnik państwowy), zdrowy, życiowo doświadczony, bardzo energiczny i pracowity poszukuje posady w dziale administracyjnym. Mała rodzina. Bardzo dobre świadectwa i polecenia osobiste osób dobrze znanych w kraju i w Poznaniu. Łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 67 297.

W kupieckim
domu poszukuje posady osoba, znająca szycie, język francuski, niemiecki, może wyręczyć panią domu, zająć się dziećmi. Oferty Kurjer zdw 67 363.

Introligator
żonaty poszukuje posady, chociażby na prowincji. Oferty Kurjer zdw 67 298.

Młoda
inteligentna, solidna osoba zajmie się zupełnie samodzielnie domem samotnej osoby, chętnie na wsi małem gospodarstwem. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 67 330.

Służąca
samodzielna, do wszystkiego poszukuje posady od 1. 5. 28. Łaskawe oferty do Kurjera Pozn. zdw 67 304.

Panienka
lat 15, z porządnej rodziny, pragnie przyjąć posadę uczenicy w składzie. Branża obojętna. Oferty Kurjer zdw 67 361.

Szofer-
mechanik, trzeźwy, pilny, z dłuższą praktyką, z dobremi poleceniami poszukuje posady. Łask. zgłoszenia Kurjer zdw 67 364.

Do konwersacji
francuskiej, z szyciem poszukuje posady osoba lat średnich; może też wyręczyć panią domu. Oferty Kurjer zdw 67 365.

Francuskiego
konwersacja, gramatyka 1.25 godzina, rutynowana, referencje. — Działyńskich 8. III. lewo. zdw 67 373

Ekewka
wyuczona gotowania poszukuje posady od 1 maja, najchętniej do miasta, do lepszego domu. Zgłoszenia do Kurjera zdw 67 399.

Biurowa
z ładnym charakterem pisma przyjmie zajęcie domowe. Oferty Kurjer Pozn. zdw 67 400.

Dzielny
karmelkarz poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 67 411.

Żaluzje
markizy, nowe oraz najtrudniejsze reparacje wykonuje. Wystawione na wystawie 1911, uznane jako najlepsze. Kazimierz Liebig Chwaliszewo 39 rw 1941

Gospodyni
poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 67 390.

Praczka
poszukuje prania. Zgłoszenia Kurjer zdw 67 391.

Posługaczka
szuka posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 67 392

Osoba
z dobrego domu w średnim wieku poszukuje posady do szycia i prasowania sztywnej bielizny. Zgłoszenia Kurjer zdw 67 393.

Dzielna
sympatyczna ekspedientka poszukuje posady, branża obojętna. Zgłoszenia Kurjer zdw 67 418.

Porządna
dziewczyna poszukuje posługi na cały dzień. Oferty Kurjer zdw 67 423.

Student
ekonomji, oficer rezerwy poszukuje stanowiska korespondenta polsko-francusko-niemieckiego w poważnej instytucji. Zgłoszenia Kurjer zdw 66 864.

Krawcowa
wykonuje elegancko garderobę damską, dziecięcą, bieliznę, poleca się poza dom, na prowincję. Oferty Kurjer zdw 67 415.

Krawcowa
na elegancką garderobę poleca się poza dom. — Oferty Kurjer zdw 67 441.

Poszukuję
zaraz posady zarządczyni do pensjonatu, kasyna, dworu lub samotnego pana. Praktyka w wielkich majątkach, wszechstronna znajomość gospodarstwa, chlubne referencje. Oferty Kurjer Pozn. dw 3821.

Cieśla
poszukuje pracy, także na prowincji. Zgłosz. Kurjer zdw 66 443

Redaktor
rzutki organizator stylista poszukuje samodzielnego stanowiska. Zgłosz. Kurjer zdw 66 550.

Inteligentna
panienka z dobrego domu przyjmie posadę bony. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 66 667.

Wychowawczyni
z kilkoletnią praktyką przy dzieciach, władająca językiem polskim i niemieckim, poszukuje odpowiedniej posady. Łaskawe oferty uprasza się do Kurjera zdw 67 424

Panienka
z dobrej rodziny lat 21, z licealnem wykształceniem i szkołą gospodarczą pragnie przyjąć jako wyręczycielka pani posadę dla dalszego wydoskonalenia się, zaraz lub później za małem lub bez wynagrodzenia. Najchętniej na majątku ziemskim. — Łaskawe oferty przesłać do Kurjera pod zdw 66 635

Ochroniarka
(staatl. gepr. Hortnerin) katoliczka poszukuje posady w znakomitym polskim domu. Znajomość języków niem. franc. ang. i łac. na podstawie wykształcenia gimnazjalnego. Zgłoszenia skierować do prof. gimn. A. Zok'a, Leszno Wielkopolna 5. II ptr. dw 3789

Panienka
umiejąca cośkolwiek szyć i wyszywać poszukuje posady do 1—2 dzieci od 1. 5. Łask. oferty Kurjer zdw 66 786.

Panienka
poszukuje posady od 1. 5. jako pokojowa lub do wszystkiego do mniejszej rodziny. Łask. oferty proszę do Kurjera Poznańskiego zdw 66 787.

Dziewczyna
poszukuje posady do wszystkiego od 15. Oferty Kurjer zdw 66 800.

Mistrz
krawiecki wykonuje najnowsze mody męskie i damskie. Panowie i panie chcąc się bez gniewu ubierać, proszę do mistrza się udać! Żałobne zamówienia wykonuje w 24 godzinach. Jankowski Kręta nr. 23. zdp 66 919

Pomocnik
drogerzysta poszukuje posady zaraz lub później. Adres wskaże Kurjer dw 3532.

Aptekarska
siła pomocnicza (męska), z dłuższą praktyką w aptekach przyjmie posadę zaraz względnie od 1 5. rb. Zgłosz. Kurjer dw 3754.

Szofer
z dłuższą praktyką poszukuje posady zaraz lub później. Miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 66 529

Przyjmuję
wszelkie prace malarskie po najniższych cenach. Józef Pausch, ul. Szkolna 11 u portjera. zdw 66 870/1

Panna
z lepszej rodziny poszukuje posady w mniejszym majątku jako kucharka od 1 maja. Oferty Kurjer zdw 67 193.

Szofer-
mechanik szuka posady. Miejscowość obojętna. Zgłoszenia Kurjer zdw 67 207.

Wdowa
po oficerze, dzielna kuchmistrzyni poszukuje jakiegokolwiek zajęcia ewentl. pielęgnowania chorych lub dozoru nad dziećmi, li tylko za małem wynagrodzeniem. J. Skotnikowa, Grodzisk, Stary Rynek 15. zdw 67 208

Pielęgniarka
kursowa poszukuje posady prywatnej lub w klinice zaraz lub później. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 67 213.

Młodszy
książkowy z 5 klas. gimn. i półrocznym kursem szkoły handlowej, piszący na maszynach różnego systemu poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 67 216.

Piekarski
pomocnik, z długoletnią praktyką poszukuje posady. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdw 67 269.

Młody
człowiek poszukuje pracy do koni lub innej. Zgłoszenia Kurjer rw 1936.

Poszukuję
miejsca do wszystkiego, z gotowaniem zaraz. Oferty do Kurjera zdw 67 278.

Nauczycielka-
wychowawczyni, starsza, doświadczona, była rok w Paryżu, lubowniczka dzieci, zna język niemiecki i muzykę, przygotowuje do IV. gimn., poszukuje posady zaraz lub 1 maja. Wymagania skromne. Oferty Kurjer Poznański zdw 67 268.

Dla
mej córki, dobrze wychowanej, lat 21, znającej szycie i robótki, przyjmę stosowną posadę za wyręczycielkę pani domu lub za towarzyszkę do wychowanych dzieci, z przyłączeniem do rodziny od 1 maja lub 15 czerwca. Osowska, Miedzychód, Dworcowa 35. zdw 67 273

Osoba
inteligentna szuka posady do dzieci. Posiada rządowe pozwolenie na nauczanie dzieci do lat 10 oraz dobre świadectwa. Oferty Kurjer zdw 67 181.

Służąca
wiejska z dobrem gotowaniem szuka posady od 1 5. Oferty Kurjer zdw 66 731

Wielkopolanin
były urzędnik państwowy obecnie emerytowany, kawaler lat 32 przyjmie posadę w biurze adwokackiem lub inną biurową, podróżującego za stałą pensją, magazyniera, ekspedienta, kontrolera itd. Łaskawe oferty uprasza A. Czerniejewski Trzemeszno zdw 64 290

Zarządczyni
domu, z kilkoletnią praktyką w niewypowiedzianej posadzie (3 lata), młoda, inteligentna, wykształcona, posiadająca dobre zalety towarzyskie, przyjmie od 1. 6. lub później posadę w większym majątku ziemskim. Łaskawe oferty Kurjer dp 3816.

Mistrz
krawiecki, z dobrym krojem, długoletnią praktyką, trzeźwy, pracowity przyjmie zaraz posadę samodzielną albo do pomocy szefa. Łask. oferty Kurjer dp 3814.

Młodszy
czeladnik piekarski poszukuje posady zaraz lub później. Zgłoszenia Ignacy Gleszczyński, Leszno, ul. Łaziebna 8. zdpw 67 234

Kierownik
biura, rutynowany bilansista i korespondent z praktyką handlową i administracyjną przyjmie stosowne stanowisko. Zgłoszenia Kurjer zdw 66 978.

Podróżujący
na Poznańskie i Pomorze przyjmie jeszcze kilka artykułów do sprzedaży. Oferty Kurjer zdw 67 021.

Bieliznę
damską, męską, pościelową całe wyprawy przyjmuje do szycia, znaczenia monogramów. Niegolewskich 5, III lewo. zdw 66 376

Osoba
zaufana poszukuje samodzielnej posady gospodyni na probostwie starszego małżeństwa lub samotnej osoby z ewtl. wychowywaniem dzieci. Oferty Kurjer zdw 66 816.

Młoda
panienka z praktyką biurową biegle stenografująca i znająca języki poszukuje odpowiedniej posady. Łask. zgłoszenia „Par“ Aleje Marcinkowskiego 11 pod 54.127 Pw 8521-54.127

Poszukuję
jakiejkolwiek posady, najchętniej nauczycielki, by utrzymać chorą matkę z małoletnim rodzeństwem. Łask. oferty do Kurjera Pozn. pod zdw 67 183.

Monter-
maszynista na motory ssąco gazowe, Diezla, maszyny parowe i prowadzenia elektrowni oraz znający się na wszelkich parowozach, równocześnie wykonuje wszelkie reperacje, poszukuje stałej posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 67 041

Pomocnik
fryzjerski mesko-damski ondulator i strzyżenie a la garconne poszukuje posady. Zgłoszenie Kurjer zdw 67 042

Piekarz
starszy czeladnik dobry piecownik poszukuje miejsca. Oferty Kurjer zdw 67 044.

Prośba
do mistrzów kowalskich! Jestem młodym sierotą, czeladnikiem specjalista na kucie koni i narzędzia rolnicze. Oferty Kurjer zdw 66 994

Krawcowa
dobre referencje poleca się poza dom. Wiadomość Podgórna 13. I prawo, między godz. 9—1 przed południem zdw 67 116

Cieśla
poszukuje pracy. Zgłoszenia Kurjer zdw 67 164

Podróżujący
lub ekspedjent na wszelkie towary kolonjalne i cukierki poszukuje posady od 1 lub 15 maja. Oferty do Agencji Kurjera, Wolsztyn. nw 6623

Emeryt
n. urzędn. kol., lat 42 poszukuje posady inkasenta, woźnego, portjera lub stróża. Zgłoszenia do Kurjera zdw 67 125.

Kupiec
rutynowany, człowiek starszy, solidnej prezencji obejmie posadę w pierwszorzędnej firmie jako kierownik za kaucją lub też wstąpi jako wspólnik z kapitałem do 40 000 zł. Zgłoszenia Kurjer zdw 67 176.

WOLNE MIEJSCA

Kucharki
pokojowe, służące, dziewczęta do gospodarstwa z dobremi świadectwami zechcą się zgłosić do biura pośrednictwa przy Katol. Tow. Ochrony Kobiet w Poznaniu, ul. Odskok 3 zdw 66 778

Posługaczka
młoda, na cały dzień. Łukomska, Wały Król. Jadwigi 2a, podwórze, II. zdw 67 444

Kobiety
które już kleiły torebki poza domem, mogą się natychmiast zgłosić. „Pol“, Poznań, Grobla 14. Kw 867

Aptekarska
siła pomocnicza (męska), z dłuższą praktyką potrzebna zaraz do większej apteki. Zgłoszenia z odpisem świadectw, fotografją i podaniem pensji do Kurjera Pozn. pod dw 3825.

Bona
do 2 dzieci, 4 i 2 lata od 1. 5. potrzebna. Zgłoszenia do Kurjera pod dw 3826.

Apteka
małomiejska poszukuje aptekarza na zastępstwo lub stałą posadę. Warunki proszę nadsyłać do Kurjera pod dw 3828.

Chłopiec
silny do posyłek potrzebny. Jaroszyk, Chwaliszewo 24. zdw 67 428

Pomocników
krawieckich na wszelka prace przyjmie Mikołajczyk, Skarbowa 1 zdw 67 431

Służąca
potrzebna z dobrem gotowaniem do dworu. Zgłoszenia ul. Małeckiego 19, II p. lewo zdw 67 433

Uczeń
z dobrem wychowaniem może się zgłosić. Zakład fryzjerski, ulica Fr. Ratajczaka 40. zdw 67 462

Służąca
umiejąca gotować, która była w restauracji lub pensjonacie potrzebna zaraz. Nowy Rynek 14 15, parter, lewo. zdw 67 356

Służąca
uczciwa, z dobremi świadectwami, umiejąca samodzielnie gotować, potrzebna od 1. 5. Zgłoszenia 6 do 7 wieczorem Wierzbięcice 2, I. prawo. zdw 67 305

Uczciwa
panna do bufetu potrzebna zaraz. Zgłoszenia od 3—5 restauracja, 3 Maja nr. 3. zdw 67 408

Służąca
czysta, sumienna potrzebna zaraz. Liszka, Wielkie Garbary 48, I ptr., wchód Wszystkich Świętych. zdw 67 374

Biuralistki
obznajmionej pisaniem na maszynie, registraturą poszukuje zaraz Związek Tow. Przem.-Rzem. Masztalarska 8a. zdw 67 376

Dziewczyna
na całodzienną posługę potrzebna. Ratajczaka 17, II. front. zdw 67 379

Krawcowe
samodzielne na suknie i płaszcze potrzebne zaraz. Schildknecht, Sew. Mielżyńskiego 22. zdw 67 338

Służąca
z gotowaniem, praniem i sprzątaniem pokoi, zupełnie samodzielna, uczciwa i zdrowa, z dobremi świadectwami potrzebna od 1. 5. (dwie osoby), zapłata odpowiednia. — Adres Kurjer zdw 67 349

Bona
II kl., do 2 małych dzieci, z szyciem może się zgłosić od 2 do 3 w południe 3 Maja 6 II piętro, prawo. zdw 67 352

Parkietowa
może się zgłosić Aleje Marcinkowskiego 13 u portjera. zdw 67 359

Poszukuję
młynarza, tylko do pszennego młyna, znającego się na płaskich sitach. Młyn Bieńczyce, poczta Mogiła. nw 6640

Kobiety
wprawne do klejenia torebek, chłopak do posyłek mogą się zgłosić Droga Dębińska 12. zdw 67 443

Posługaczka
uczciwa, praniem zaraz potrzebna Nowy Rynek 5, I. zdw 67 417

Maszyniarki
wprawne na kamizelki oraz uczenica potrzebne. Wroniecka 18, III lewo. zdw 67 381

Potrzebna
służąca starsza, posada dobra stała. Poznańska 43, I prawo. zdw 67 382

Posługaczka
samotna z gotowaniem potrzebna na cały dzień. Żydowska 20 restauracja zdw 67 385

Służąca
do wszystkiego potrzebna. Długa nr. 5, I. prawo. zdw 67 439

Aptekarskiej
siły pomocniczej, obeznanej z taksowaniem poszukuje zaraz do apteki i drogerji. Apteka w Skalmierzycach Nowych. dw 3830

Posada
biurowa dla pani lub pana, stała i nietrudna wolna zaraz w Poznaniu za wypożyczeniem 2 do 5 000 zł. Ewentl. wspólnictwo niewykluczone. Przedsiębiorstwo solidne. Oferty Kurjer zdw 67 154.

Kasjerki
za wypożyczeniem 2—5 000 zł poszukuje solidne przedsiębiorstwo w Poznaniu. Posada stała i nietrudna. Oferty Kurjer zdw 67 153

Służąca
wiejska potrzebna od 1. 5. Włódarczak, Rybaki 29. zdw 67 192

Panienka
uczciwa, do dzieci, możliwie przychodnia zaraz. Zgłoszenia od 12 do 2 Szewska 21, II. lewo. zdw 67 226

Od 1. 5.
potrzebna inteligentna panienka freblanka do trojga dzieci lat 7, 6, 5. Znajomość szycia, robótek. Majętność Budzyń, poczta, stacja Mosina powiat śremski. zdw 67 238

Ogrodnik
samodzielny potrzebny zaraz. — Zgłoszenia Michalak, ul. Półwiejska 7. zdw 67 307/8

Poszukuję
zaraz lub 1 maja ekspedjentki do składu rzeźnickiego posiadającej kilkoletnią praktykę. A. Galantowicz, mistrz rzeźnicki, Gniezno, ul. Warszawska nr. 7. zdw 67 217

Posługaczka
z praniem potrzebna. Debiec, ul. Lipowa 1. zdw 67 222

Dziewczyna
czysta, posłuszna, do wszelkiej pracy domowej zaraz potrzebna Górna Wilda 84, III. prawo. zdw 67 224

Uczenicy
uczciwej i czystej poszukuje do mej śniadalni. K. Preuss, Poznań, Zwierzyniecka 9a. zdw 67 255

Dziewczyny
do przebierania kawy mogą się zgłosić w firmie W. Brodniewicz, Wrocławska 15. zdw 67 260

Posługaczka
dobrze polecona może się zgłosić ulica Mickiewicza 26, III p. zdw 67 261

Porządna
dziewczyna potrzebna zaraz. St. Zeuszner, Śródka, ul. Warszawska 5. śrw 1024

Służąca
skromna, uczciwa potrzebna zaraz Piotra Wawrzyniaka 3, dom front., II. lewo. jw 9693

Ucznia
do krawiectwa męskiego przyjmę. W. Stróżyna, Św. Marcin 43. zdw 67 271

Uczenice
z uczciwego domu z dobrem świadectwem przyjmie J. Kostecka Stary Rynek, skład cukierków rw 1939

Służąca
z gotowaniem może się zaraz zgłosić. Wroniecka 25 skład obuwia. rw 1940

Dziewczyna
uczciwa i czysta, z gotowaniem, do wszelkich prac domowych potrzebna zaraz lub od 1. 5. 28. Poznań (Jeżyce), ul. Prusa 20, I p., lewo. zdw 67 312

Poszukuję
od 1. 5. dziewczyny do lat 18, obeznanej z pracą domową. Morkowska, Łazarska 2, dom ogrodowy. zdw 67 334

Ucznia
albo wolontarjusza poszukuje zaraz Drogerja „Fortuna“, Dąbrowskiego 41. zdw 67 299

Poszukuję
od 1. 5. 28 samodzielnej fryzjerki. Feliks Nawrocik Fryzjer Leszno, Rynek 14. dw 3805

Apteka
w Poznaniu poszukuje od 1 maja męskiej lub żeńskiej aptek. siły pomocniczej, doświadczonej z długoletnią praktyką. Zgłoszenia z referencjami i podaniem warunków Kurjer zdw 66 826.

Zastępstwa
pierwszorzędne na Poznańskie branży elektrotechnicznej i obrabiarek odda pracowitym inżynier Kamioner, Warszawa, Wilcza 24a Pw 8489-62,295

Apteka
Sumińskiego w Krotoszynie poszukuje asystenta od 1. 5. Mieszkanie bez utrzym. w domu. Proszę o referenc. i warunki. dw 3654

Panienki
wprawnej w robótkach ręcznych, specjalnie filety, mogącej się wykazać doskonałemi referencjami, poszukuje się na kilka miesięcy na wieś. Zgłoszenia z podaniem miesięcznej pensji przy wolnem utrzymaniu pod adr. Dwór Unisław, Pomorze. dw 3753

Potrzebny
natychmiast młody dzielny pomocnik zegarmistrzowski. Oferty z podaniem wynagrodzenia nadsyłać do Leona Filarskiego w Pucku, ulica Pokoju. dw 3808

Dzielne
szwaczki na koszule wierzchnie mogą się zaraz zgłosić. „Janka“, fabryka bielizny Starościńska 1 rw 1914

Chłopców
i uczni potrzeba. Warsztat blacharski, Mostowa 15. zdw 67 229/30

2 kucharki
które w restauracjach pracowały poszukiwane zaraz. — Adres wskaże „Par“ Al. Marcinkowskiego 11. Pw 8473/4-15.150/50a

Zdolnych
krawców na pierwszorzędną miarową pracę przyjmie zaraz J. Szumnarski, salon mód, Wielkie Garbary 6 Pp 8490/1-15.116 17

Kucharz
pierwszorzędna siła, za wysokiem wynagrodzeniem zaraz poszukiwany. Adres wskaże „Par“, Al. Marcinkowskiego 11. Pw 8471/2-15.152/3

Uczenice
do akordowej pracy potrzebne. Pracownia szczotek, Stary Rynek 91. rw 1937/38.

Potrzebny
zaraz lub od 1 maja samodzielny pomocnik zegarmistrzowski z własnemi narzędziami na stałą posadę. Oferty z podaniem warunków i odpisem świadectw proszę skierować do Kurjera Pozn. dw 3788.

Potrzebny
zaraz rytunowany szofer służący z dłuższą praktyką kopje świadectw, których się nie zwraca nadesłać Brodnicki Wielowieś poczta Pakość. dw 3790

Kucharki-
gospodyni poszukuje od 1 maja samodzielnej, która dobrze gotuje, zaprawia i całkiem domem się zajmie. Tylko osoby z dobremi świadectwami mogą się piśmiennie zgłosić, najchętniej wiejskie. Oferty z podaniem pensji uprasza Marja Fürstenburgowa Bydgoszcz, ul. Długa 59. nw 6612

2 pomocników
fryzjerskich poszukuje fryzjernia 15 pułku ułanów. zdw 66 795

Pomocnik
krawiecki na konfekcję męską potrzebny zaraz J. Wiśniewski Długa 4 zd 66 670

Asystent
technik dentystyczny lub asystentka, biegły w operatywie i pracach technicznych potrzebny od 1 maja. Zgłoszenia z podaniem odpisów świadectw oraz warunków przyjmuje St. Śpiączka, dentysta Leszno, Komeniusza 6. dw 3787

Fotografa
pierwszorzędnego poszukuje zaraz. Markiewicz 27 Grudnia 7. zdw 67 109

Uczeń
uczciwych rodziców może się zgłosić. Fr. Mikołajewski, mistrz piekarski, Poznań, Chwaliszewo 9. zdw 66 912/13

Ekspedjentki
lub
ekspedjenta
do składu poszukuje zaraz przedsiębiorstwo branży radjotechnicznej. Zgłoszenia sił posiadających odpowiednią praktykę i poważne referencje przyjmuje „PAR“, Poznań, Aleje Marcinkowskiego 11 pod **nr. 15,170**
Pw 8484-15.170

Poszukujemy zaraz wzgl. później

biegłej maszynistki

polsko-niemieckiej

mogącej się wykazać kilkoletnią praktyką w poważnych firmach. Znajomość francuskiego i stenografji pożądana, lecz nie konieczna. — Oferty z podaniem żądań i załączeniem odpisów świadectw, należy nadsyłać firmie: dw 3760

„UNJA“, Zjednoczone Fabryki Maszyn S. A.
w Grudziądzu.

Oferty nieuwzględnione pozostaną bez odpowiedzi.

Humor zagraniczny

— I nie stosujecie tu żadnych środków zapobiegawczych wobec tak częstych katastrof samochodowych?...
— Ależ owszem! wczoraj właśnie gmina zakupiła grunt na rozszerzenie cmentarza. (Le Rire) S. F.

Przedpłata na kwiecień 1928 r. za oba wydania razem włącznie tygodniowego dodatku ilustr. „Ilustracja Poznańska“: w Poznaniu w eksped. zł 4.00, w agencjach w mieście zł 4.50, z odnoszeniem do domu w Poznaniu zł 4,70, z odnoszeniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4.86, kwartalnie zł 14.57, pod opaską w Polsce zł 9.00, pod opaską w innych krajach zł 11.00. W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków itp., wydawn. nie odpowiada za dostarczanie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczon. numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 6-łamowej 25 gr, na stronie 4-łamowej 60 gr, na stronie czwartej 100 gr, na stronie drugiej 120 gr, przed wiadomościami potocznemi 200 gr od 1-łamowego milimetra. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30, w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża: do wydania wieczornego do godziny 10, w dni przedświąteczne do godziny 9 przed południem. Drobne ogłoszenia wiersz napisowy 30 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy.

Telefony do redakcji i administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 3525, 4072, w niedziele, święta i nocą tylko 1476 i 3524. — P. K. O. Poznań nr. 200 149.

Dla wygody czytelników naszych zamieszczamy poniżej kwity abonamentowe; tych wszystkich, którym chodzenie na pocztę sprawia trudności, prosimy jeden kwit, odpowiednio wypełniony, odesłać na najbliższy urząd pocztowy, a listowy zgłosi się po przedpłatę przy najbliższej sposobności. **Zamówienia prosimy uskutecznić przed 25 b. m.**, gdyż tylko wówczas poręcza poczta dostawę wszystkich egzemplarzy bez przerwy. Drugi kwit prosimy wręczyć sąsiadowi z zachęceniem do zaabonowania „Kurjera Poznańskiego“.

Kwit miesięczny na zamówienie gazety

Niżej podpisany zamawia:

Tytuł gazety	Miejsce wydania	Czas przedpłaty	Cena	Oprocent. i manipul.	Razem
Kurjer Poznański (Wychodzi dwa razy dziennie — razem 20 stron, co tydzień bezpłatny dodatek **„Ilustracja Poznańska“**)	**Poznań**	miesiąc **maj 1928 r.**	4,00	0,86	4,86

Imię, nazwisko i dokładny adres zamawiającego.

Pokwitowanie urzędu pocztowego.

Z odebrania powyższej sumy kwitujemy.

_____, dnia _____

Kwit miesięczny na zamówienie gazety

Niżej podpisany zamawia:

Tytuł gazety	Miejsce wydania	Czas przedpłaty	Cena	Oprocent. i manipul.	Razem
Kurjer Poznański (Wychodzi dwa razy dziennie — razem 20 stron, co tydzień bezpłatny dodatek **„Ilustracja Poznańska“**)	**Poznań**	miesiąc **maj 1928 r.**	4,00	0,86	4,86

Imię, nazwisko i dokładny adres zamawiającego.

Pokwitowanie urzędu pocztowego.

Z odebrania powyższej sumy kwitujemy.

_____, dnia _____